

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2008. június 4.)

a Magyarország által a hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodások keretében nyújtott állami támogatásról C 41/05

(az értesítés a C(2008) 2223. számú dokumentummal történt)

(Csak a magyar nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2009/609/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

HTM-ek jogellenes állami támogatási elemeket tartalmaznak.

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután az említett rendelkezéseknek megfelelően felkérte az érdekelt feleket észrevételeik megtételére ⁽¹⁾, és ezen észrevételek figyelembevételével,

(3) A 2005. április 13-án kelt és 2005. április 15-én iktatott levelükben a magyar hatóságok visszavonták a 183/2002. sz. kormányrendeletre vonatkozó bejelentést. 2005. május 4-én a Bizottság az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelettel ⁽⁵⁾ (a továbbiakban: Eljárási Rendelet) összhangban – saját kezdeményezésre – a HTM-ekre vonatkozó állami támogatási ügyet (ügyszám: NN 49/05) vett nyilvántartásba.

1. ELJÁRÁS

- (1) A 2004. március 31-i keltezésű, ugyanazon a napon iktatott levelükben a magyar hatóságok tájékoztatták a Bizottságot a 183/2002. (VIII.23.) kormányrendeletéről ⁽²⁾, a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Málta Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződés IV. melléklet 3. fejezete (1) pontjának c) alpontjában hivatkozott eljárás („ideiglenes eljárás”) szerint. A bejelentett kormányrendelet az állami tulajdonban álló közüzemi villamos energia nagykereskedelmi engedélyes, a Magyar Villamos Művek Zrt. (a továbbiakban: MVM) által viselt költségek kompenzációs rendszeréről rendelkezik. A bejelentést a Bizottság a HU 1/2004. állami támogatás ügyszám alatt vette nyilvántartásba.
- (2) Az intézkedésre vonatkozóan a magyar hatóságok és a Bizottság között több alkalommal is hivatalos levélváltásra került sor ⁽³⁾. A Bizottság harmadik felektől is kapott észrevételeket ⁽⁴⁾. Az ideiglenes eljárás során a Bizottság felfedezte, hogy a magyar nagykereskedelmi villamosenergia-piac lényegében az MVM és bizonyos villamosenergia-termelők között kötött hosszú távú villamos energia vásárlási megállapodások (a továbbiakban: HTM) köré épül fel. Az akkoriban rendelkezésre álló információk alapján a Bizottság gyanította, hogy a
- (4) A 2005. május 24-i keltezésű levelében (D/54013) a Bizottság további tájékoztatást kért a magyar hatóságoktól. A magyar hatóságok 2005. július 20-i keltezésű válaszát a Bizottság 2005. július 25-én vette nyilvántartásba. A magyar hatóságok a 2005. szeptember 28-i keltezésű és 2005. szeptember 30-án iktatott levelükben további információkat bocsátottak rendelkezésre.
- (5) A Bizottság 2005. november 9-én kelt levelében értesítette Magyarországot azon határozatáról, hogy a HTM-ek tekintetében megindítja az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdésében előírt eljárást (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat). E határozatot közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ⁽⁶⁾.
- (6) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatában kétségeit fejezte ki a HTM-ek közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően. A Bizottság felhívta az érdekelt feleket észrevételeik előterjesztésére.
- (7) Az észrevételek benyújtási határidejének meghosszabbítására irányuló, a Bizottság által elfogadott kérelmet ⁽⁷⁾ követően Magyarország 2006. január 31-én benyújtotta az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit, amelyeket a Bizottság 2006. február 1-jén iktatott.

⁽¹⁾ HL C 324., 2005.12.21., 12. o.

⁽²⁾ 183/2002. (VIII.23.) Korm. rendelet az átállási költségek meghatározásának és kezelésének részletes szabályairól.

⁽³⁾ A magyar hatóságok 2004. június 4-én kelt, ugyanazon a napon iktatott levele és a 2004. október 20-án kelt és 2004. október 21-én iktatott levele.

⁽⁴⁾ Az AES-Tisza Erőmű Kft. 2004. december 21-én kelt levele.

⁽⁵⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

⁽⁶⁾ HL C 324., 2005.12.21., 12. o.

⁽⁷⁾ A 2005. december 14-i kérelem, amelyet a Bizottság 2005. december 20-án fogadott el.

- (8) Az észrevételek benyújtási határidejének meghosszabbítására irányuló, a Bizottság által elfogadott számos kérelmet⁽⁸⁾ követően a harmadik felektől érkezett észrevételeket a Bizottság a következő napokon iktatta: az MVM által benyújtott észrevételeket 2006. január 11-én, a neve elhallgatását kérő harmadik fél által benyújtott észrevételeket 2006. január 20-án, a Mátrai Erőmű Rt. által benyújtott észrevételeket 2006. január 20-án és március 6-án, a [...] által benyújtott észrevételeket 2006. február 10-én, az AES-Tisza Erőmű Kft. által benyújtott észrevételeket 2006. február 13-án és 14-én, a [...] által benyújtott észrevételeket 2006. február 13-án, az Electrabel S.A. és leányvállalata, a Dunamenti Erőmű Rt. által benyújtott észrevételeket 2006. február 14-én, a Budapesti Erőmű Rt. által benyújtott észrevételeket 2006. február 21-én és a Csepeli Áramtermelő Kft. által benyújtott észrevételeket pedig 2006. február 21-én.
- (9) Miután a magyar hatóságok megerősítették, hogy bizalmasan kezelik a harmadik felek által ezen eljárás keretében szolgáltatott információkat⁽⁹⁾, a Bizottság a fenti észrevételeket a 2006. április 25-i levélben továbbította Magyarországnak.
- (10) A magyar hatóságok a harmadik felek észrevételeivel kapcsolatos megjegyzéseik első részét a 2006. június 28-i keltezésű és 2006. június 29-én iktatott levelükben, a második részét pedig a 2006. július 24-i keltezésű és 2006. július 25-én iktatott levelükben terjesztették elő.
- (11) A magyarországi energiaágazat tekintetében tervezett jogszabály-módosítások tudatában Kroes Biztos Asszony a Kóka Miniszter Úrnak címzett 2006. október 17-i levelében arra ösztönözte a magyar kormányt, hogy az új jogszabályok keretében az uniós jogszabályokkal összhangban rendezze a HTM-ek és valamennyi potenciális kompenzációs intézkedés kérdését.
- (12) Az AES-Tisza társaság 2006. december 19-én további észrevételeket tett, kifogásolva a bizottsági eljárás számos elemét.
- (13) A 2006. november 21-i keltezésű és 2006. november 23-án iktatott, valamint a 2007. január 15-i keltezésű és ugyanazon a napon iktatott levélben, továbbá a Bizottsággal való – 2006. december 18-i és 2007. március 8-i – találkozókon a magyar hatóságok megerősítették szándékukat, hogy az energiaágazat liberalizációjával összefüggésben módosítsák a jogszabályokat, és egyúttal megváltoztassák a nagykereskedelmi villamosenergia-piacon fennálló helyzetet.
- (14) A Bizottság 2007. április 23-án további tájékoztatást kért. Magyarország erre a kérésre 2007. június 5-én küldte meg válaszáat, amelyet 2007. augusztus 6-án további információkkal egészített ki.
- (15) 2007. május 4-én a magyar hatóságok tájékoztatták a Bizottságot, hogy munkabizottságot hoztak létre annak érdekében, hogy az a HTM-ek megszüntetéséről vagy jelentős mértékű módosításáról tárgyalásokat folytasson valamennyi érintett termelővel. Ennek megfelelően 2007. május 11-én a kormány elfogadta a villamosenergia-iparban kötött hosszú távú szerződések rendezéséről szóló 2080/2007. (V.11.) határozatot⁽¹⁰⁾, amelyben a kormány létrehozta a miniszterelnöki hivatal által vezetett, fent említett munkabizottságot annak érdekében, hogy a HTM-ek helyzetét haladéktalanul az EU állami támogatásokra vonatkozó szabályaival összhangban rendezze, valamint elrendeli az érintett villamosenergia-termelőkkel e tekintetben folytatandó hivatalos tárgyalások megkezdését. 2007. július 3-i levelükben a magyar hatóságok tájékoztatást adtak a 2007. júniusában lezajlott első tárgyalások eredményéről.
- (16) A liberalizációs folyamattal összefüggésben az új, villamos energiáról szóló törvényt⁽¹¹⁾ 2007. július 2-án hirdették ki, és részben 2007. október 15-én, részben 2008. január 1-jén lépett hatályba. 2007. július 25-i levélben a magyar hatóságok tájékoztatták a Bizottságot az új törvény által a magyar villamosenergia-piac megnyitása tekintetében elért eredményekről. Az új törvény azonban nem módosította az MVM és az eljárás megindításáról szóló határozatban felsorolt villamosenergia-termelők közötti HTM-eket, amelyek így változatlanul hatályban maradtak.
- (17) A 2007. július 26-i levelében a Bizottság további kérdéseket intézett a magyar hatóságokhoz.
- (18) 2007. szeptember 7-én a Bizottság iktatta a magyar hatóságok levelét, amelyben további időt kértek a termelőkkel folytatott tárgyalások sikeres befejezéséhez.
- (19) 2007. szeptember 24-én és október 31-én a Bizottság iktatta Magyarországnak a 2007. július 26-i kérdésekre adott válaszáat.
- (20) A Bizottság 2007. december 14-én a 659/1999/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti emlékeztetőt küldött a magyar hatóságoknak, amelyben felsorolta azokat a kérdéseket, amelyekkel kapcsolatban a benyújtott információ továbbra is hiányos. A magyar hatóságok 2008. január 16-án kelt levélben válaszoltak.
- (21) Mivel a Dunamenti Erőmű és az AES-Tisza Erőmű nem bocsátotta rendelkezésre a kért adatokat, a magyar hatóságok azt állították, hogy nem tudnak teljes választ adni a Bizottság kérdéseire.

⁽⁸⁾ A 2006. január 9-én (Budapesti Erőmű), 2006. január 16-án (AES-Tisza, [...] (*)), 2006. január 17-én (Electrabel), 2006. január 19-én [...], illetve 2006. január 20-án (Csepeli Erőmű) iktatott kérelmek, amelyeket a Bizottság a 2006. január 13-i, 18-i, 20-i, 24-i, illetve február 27-i levelében fogadott el.

^(*) A szakmai titoknak minősülő adatokat a határozat a továbbiakban [...] jellel jelöli.

⁽⁹⁾ A levelet 2006. április 3-án iktatták.

⁽¹⁰⁾ 2080/2007. (V.11.) Korm. Határozat a villamosenergia-iparban kötött hosszú távú szerződések rendezéséről.

⁽¹¹⁾ 2007. évi LXXXVI. Törvény.

- (22) Ennek megfelelően a Bizottság 2008. február 15-én információnyújtási rendelkezést fogadott el, felszólítva Magyarországot arra, hogy 15 napon belül bocsássa rendelkezésre a határozatban felsorolt adatokat.
- (23) Február 27-én a Dunamenti Erőmű elküldte a Bizottságnak a magyar hatóságok kérdéseire adott válaszának másolatát. E levelében a Dunamenti Erőmű kifejti az okokat, amelyek miatt nem áll módjában a neki címzett kérdésekre válaszolni. A magyar hatóságok 2008. március 4-én és 13-án küldték meg válaszukat. A Dunamenti Erőmű kifejezett kérésére a magyar hatóságok válaszukhoz csatolták Dunamenti Erőmű 2007. május 14-i, 2007. augusztus 21-i, 2007. szeptember 13-i, 2007. december 7-i, 2008. január 14-i és 2008. február 20-i leveleit, amelyeket a Pénzügyminisztériumnak, illetve a Magyar Energia Hivatalnak címzett. A magyar hatóságok a korábbiakban nem továbbították a Bizottsághoz e levelek másolatát⁽¹²⁾, azonban az eljárás során belefoglalták a Bizottság kérdéseire adott válaszaikba azon információkat, melyeket relevánsnak találtak.
- (24) A magyar hatóságok válaszából úgy tűnik, hogy az AES-Tisza Erőmű semmilyen választ nem bocsátott rendelkezésükre. 2008. március 10-én az AES-Tisza Erőmű fax útján küldött levelet Kroes Biztos Asszonynak, kifejezve azon véleményét, amely szerint a Bizottság által kért összes adat már a magyar hatóságok rendelkezésére áll.
- (25) A magyar hatóságok a 2008. március 13-án kelt levelükben eljuttatták a Bizottsághoz az információnyújtási rendelkezés III. fejezete (1) bekezdésének a)–d) pontjában megfogalmazott kérdésekre vonatkozó adatokat a rendelkezésükre álló információk alapján. Nem szolgáltatottak azonban kiegészítő információt az információnyújtási rendelkezés III. fejezete (1) bekezdésének e) pontjában megfogalmazott kérdésre a fent említett két villamosenergia-termelő beruházásaival kapcsolatban.
- (26) A HU1/2004. sz. ügy nyilvántartásba vétele óta az információcsere jelentős része az átállási költségekhez kötődő állami támogatás értékelésének módszertanáról (a továbbiakban: a „Módszertan”) szóló bizottsági közlemény értelmezésére és konkrét alkalmazására vonatkozott⁽¹³⁾. Az eljárás során benyújtott dokumentumokból úgy tűnt, hogy a magyar hatóságok be kívánják vezetni egy állami támogatási rendszert az átállási költségek kompenzációjára, amely rendszer értékelését a jelen határozat magában foglalhatta volna. Ennek megfelelően a jelen eljárás során a Bizottság és a magyar hatóságok érdemi megbeszéléseket folytattak azon kompenzációs rendszer részleteiről, amelyet Magyarország elfogadna annak érdekében, hogy e rendszer megfeleljen a Módszertannak.
- (27) A lehetséges jövőbeli kompenzációs mechanizmusokról folyó technikai jellegű megbeszélések ellenére a magyar hatóságok – a jelen határozat időpontjáig – nem nyújtottak be a Bizottság részére a magyar kormány által megerősített kompenzációs mechanizmust. 2008. március 13-i levelükben a magyar hatóságok kifejezetten megerősítették, hogy jelenleg nem kívánnak a villamosenergia-termelők részére átállási költség-kompenzációt juttatni. Kifejezetten fenntartották azonban a jogot, hogy egy későbbi szakaszban bizonyos villamosenergia-termelőknek ilyen jellegű kompenzációt fizessenek.
- (28) A Bizottság a 2008. április 7-i levelében bizonyos adatok megerősítését kérte a magyar hatóságoktól. 2008. április 22-én iktatott levélben a magyar hatóságok elküldték a kért válaszokat.
- (29) A 2008. május 20-i levelükben a magyar hatóságok arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy a Paksi Atomerőmű HTM-jét a felek 2008. március 31-i hatállyal megszüntették. A Csepeli Áramtermelő Kft. és a Pannonpower Holding Rt. ugyan aláírták a HTM-jük megszüntetéséről szóló megállapodást 2008. áprilisa során, e megállapodások hatálybalépése a jelen határozat időpontjában még részvényesek, illetve hitelintézetek jóváhagyásától függ.

További kapcsolódó, függőben lévő eljárások

- (30) Az eljárás megindításáról szóló határozatot a Budapesti Erőmű Rt. a 2006. március 3-án benyújtott, T-80/06. ügyszámon iktatott keresetében megtámadta az Elsőfokú Bíróság előtt. 2006. június 6-án a Csepeli Áramtermelő Kft. kérte, hogy a Budapesti Erőmű kérelmét támogatva az eljárásban beavatkozóként részt vehessen, amit a Bíróság 2008. március 11-i végzésével engedélyezett.
- (31) Ezenkívül a Magyar Köztársaság ellen két nemzetközi választottbírói eljárás van folyamatban a washingtoni Nemzetközi Befektetések Vitarendezési Központja (International Centre for Settlement of Investment Disputes, ICSID) előtt, amelyeket a(z) [...] S.A. és a(z) [...] villamosenergia-termelő társaságok – a HTM keretében működő magyarországi erőművek részvényesei – indítottak. Az eljárások az Energia Charta Egyezményben foglalt beruházásvédelmi rendelkezéseken alapulnak.

2. AZ INTÉZKEDÉS LEÍRÁSA

A HTM-ek történeti háttere

- (32) 1991. december 31-től 2002. december 31-ig a magyar villamosenergia-piac az egyetlen közüzemi nagykereskedő, a Magyar Villamos Művek (MVM) köré szerveződött („Single Buyer”, avagy „egyvásárlós” modell). Az MVM 99,9 %-ban állami tulajdonban álló társaság, amelynek tevékenysége kiterjed a villamos energia termelésre, nagykereskedelemre, átvitelre és viszonteladásra. Az

⁽¹²⁾ Kivéve a 2007. december 7-i és a 2008. január 14-i levelet.

⁽¹³⁾ A Bizottság 2001. július 26-án fogadta el. Megtalálható a Bizottság honlapján a következő címen: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/specific_rules.html

„egyvásárlós” modell keretében a villamosenergia-termelő társaságok az energiát közvetlenül csak az MVM-nek adhatták el (kivéve ha arról az MVM lemondott a területi áramszolgáltató javára), és az MVM volt egyedül jogosult villamos energiával ellátni a területi áramszolgáltatókat. Az MVM-et a villamos energiáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: I. Villamos Energia Törvény) alapján az MVM-et az a kötelezettség terhelte, hogy a lehető legkisebb költség elve mellett biztosítsa a magyarországi energiaellátás biztonságát.

- (33) A villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény (az I. Villamos Energia Törvény helyébe lépett, a továbbiakban: II. Villamos Energia Törvény) 2003. január 1-jén lépett hatályba. A magyar villamosenergia-rendszer kettős modellje 2008. január 1-jéig, azaz a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: III. Villamos Energia Törvény, a II. Villamos Energia Törvény helyébe lépett) hatálybalépéséig maradt hatályban. E kettős modell szerint létezett egy közüzemi szektor és egy verseny szektor, és a feljogosított fogyasztók (amelyek köre fokozatosan bővült) jogosultak voltak arra, hogy átlépjenek a verseny szektorba. A közüzemi szektorban az MVM továbbra is az egyetlen nagykereskedő maradt, azonban a szabadpiaci szektorban megjelentek más kereskedők. A III. Villamos Energia Törvény megszüntette a közüzemi szektort, azonban a háztartási fogyasztókra és néhány kereskedelmi fogyasztóra vonatkozóan – ahogyan azt a második villamosenergia-irányelv⁽¹⁴⁾ lehetővé tette – megőrizte az egyetemes szolgáltatási kötelezettséget.
- (34) Az I. Villamos Energia Törvény arra kötelezte az MVM-et, hogy felmérje az ország teljes villamos energia igényét és kétfévente Országos Erőműépítési Tervet dolgozzon ki. E Tervet elfogadásra be kellett nyújtani a magyar kormány és az Országgyűlés részére.
- (35) Az I. Villamos Energia Törvényből és a magyar kormány beadványaiból⁽¹⁵⁾ kitűnik, hogy a kilencvenes évek közepén a magyar energiapiac legsürgetőbb célkitűzései a következők voltak: a lehető legalacsonyabb költségek mellett biztosítani a magyarországi energiaellátás biztonságát, korszerűsíteni az infrastruktúrát, különös figyelemmel a mindenkori környezetvédelmi szabványokra, valamint elvégezni az áramszolgáltatási ágazat szükséges szerkezeti átalakítását. Ezen általános célkitűzések megvalósítása érdekében hosszú távú villamos energia vásárlási megállapodást ajánlottak fel az olyan külföldi befektetőknek, akik vállalták, hogy befektetnek magyarországi erőművek építésébe és modernizálásába. Az egyes HTM-eket egyrészt az erőművek, másrészt az MVM írták alá.

A HTM-ek

- (36) Az MVM és az egyes erőművek⁽¹⁶⁾ között létrejött HTM-ek kiegyensúlyozott termelési portfóliót hoztak létre, amely lehetővé teszi az MVM számára hogy eleget tegyen az energiaellátás biztonságára vonatkozó kötelezettségének. A HTM-ek lehetővé teszik az MVM számára, hogy eleget tegyen mind a zsinórterhelési igénynek (széntüzelésű erőművekkel és atomerőművel), mind pedig a csúcsterhelési igénynek (gáztüzelésű erőművekkel).
- (37) A HTM-ek értelmében a villamosenergia-termelők kötelesek a termelő egységek megfelelően karbantartására és üzemeltetésére. A HTM-ek az MVM részére az erőművek termelői kapacitásának (MW) egészét, vagy túlnyomó részét lekötik. A kapacitás lekötése független az erőmű tényleges kihasználtságától. A lekötött kapacitáson felül az MVM minden HTM keretében működő erőműtől köteles egy meghatározott minimális mennyiségű villamos energiát (MWh) vásárolni (garantált átvétel).
- (38) Néhány HTM tartalmaz úgynevezett „rendszerszintű szolgáltatásokat”⁽¹⁷⁾ olyan erőművek esetében, amelyek műszakilag képesek azokat nyújtani. Az MVM e rendszerszintű szolgáltatásokat a rendszerirányító MAVIR számára kínálja.
- (39) Az 1995–1996-ban kötött HTM-eket (a vizsgált tíz HTM közül hét) a felek az erőművek privatizációjának előkészítése keretében írták alá. E HTM-ek egy szerződésmintát követtek, amelyet a magyar kormány kérésére egy nemzetközi ügyvédi iroda készített. Ezen HTM-ek aláírására nem versenytárgyalási eljárás keretében belül került sor. Az erőművek privatizációja azonban versenytárgyalási eljárás keretében folyt. A (privatizáció előtt aláírt) HTM-ek a privatizációs szerződések részét képezték. A privatizációt követően e megállapodások egy részét (főként a Mátrai Erőművel, a Tiszai Erőművel és a Dunamenti Erőművel kötött megállapodások) a felek részben módosították.
- (40) A Csepeli Áramtermelő Kft.-vel 1997-ben aláírt HTM némileg eltérő szerződésmintát követett. E megállapodás odaítélése sem versenytárgyalási eljárás keretében történt, és szintén az erőmű privatizációjához kapcsolódott.
- (41) Az Újpesti Erőmű (a Budapesti Erőmű három erőművének egyike) esetében kötött HTM-et a Budapesti Erőművel 1997-ben írták alá, szintén versenytárgyalási eljárás nélkül.
- (42) Csupán a Kispesti Erőművel (a Budapesti Erőmű egy másik – előregedő – erőműve, amely abban az időben lényegében átépítés alatt állt) kötött HTM aláírására került sor nyílt versenytárgyalási eljárást követően, 2001-ben.

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/54/EK irányelve (2003. június 26.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 176., 2003.7.15., 37. o.).

⁽¹⁵⁾ A 2005. július 25-én iktatott, 2005. július 20-i beadvány.

⁽¹⁶⁾ Néhány esetben külön HTM-ek léteztek az egyes erőművek, mint például a Mátrai Erőmű és a Dunamenti Erőmű különböző blokkjai esetében.

⁽¹⁷⁾ Úgy mint kiegyenlítő energia, perces tartalék, black-start képesség stb.

- (43) A 2000–2004 közötti időszakban a HTM-ek által lekötött kapacitás a teljes magyarországi villamosenergia-igény (MW) hozzávetőlegesen 80 %-át tette ki. 2005-től a jelen határozat időpontjáig e részesedés 60-70 % körül mozgott. A HTM-ek megszüntetésével ez az arány 2011 és 2024 között várhatóan fokozatosan csökkenne ⁽¹⁸⁾.
- (44) Magyarország EU-csatlakozásának időpontjában (2004. május 1.) az 1995 és 2001 között aláírt közel húsz HTM közül tíz még mindig hatályban volt.
- (45) E jelen határozat csak azokra a HTM-ekre vonatkozik, amelyek 2004. május 1-jén hatályban voltak. A határozat tehát nem vonatkozik az említett időpontot megelőzően megszűnt HTM-ekre. Jóllehet egyes HTM-eket a felek

2008 áprilisa folyamán önként megszüntettek (lásd a fenti (28) preambulumbekendést), a jelen határozat ezen HTM-ekre is kiterjed, és megvizsgálja azok állami támogatási jellegét, valamint a közös piaccal való összeegyeztethetőségüket a 2004. május 1. és a megszűnésük időpontja (2008 áprilisa) közötti időszakban.

HTM keretében működő erőművek és a HTM-ek időtartama

- (46) A jelen határozat hatálya alá tartozó, HTM keretében működő erőműveket az alábbi táblázat sorolja fel. A HTM-ek e táblázatban feltüntetett futamideje az eredetileg kijelölt – maguk a HTM-ek által meghatározott – lejárat időpontot jelölik.

1. táblázat

A HTM alatt álló termelők, a többségi tulajdonosok és a HTM-ek futamidejének áttekintése

A termelő társaság neve	A többségi tulajdonos csoport	A HTM keretében működő erőmű	A HTM időtartama
Budapesti Erőmű Rt.	EDF	Kelenföldi Erőmű	1996–2011
		Újpesti Erőmű	1997–2021
		Kispesti Erőmű	2001–2024
Dunamenti Erőmű Rt.	Electrabel	Dunamenti F blokkok	1995–2010 (1995-ben írták alá, 1996-ban lépett hatályba)
		Dunamenti G2 blokk	1995–2015 (1995-ben írták alá, 1996-ban lépett hatályba)
Mátrai Erőmű Rt.	RWE	Mátrai Erőmű	1995–2022 (az eredeti futamidő: 2015-ig, amelyet 2005-ben 2022-ig meghosszabbítottak)
AES-Tisza Erőmű Kft.	AES	Tisza II Erőmű	1995–2016 (1995-ben írták alá, 1996-ban lépett hatályba) (...)
Csepeli Áramtermelő Kft.	ATEL	Csepel II Erőmű	1997–2020 (1997-ben írták alá, 2000-ben lépett hatályba)
Paksi Atomerőmű Rt.	MVM	Paksi Atomerőmű	1995–2017 (*) (1995-ben írták alá, 1996-ban lépett hatályba)
Pannonpower Holding Rt.	Dalkia	Pécsi Erőmű	1995–2010 (1995-ben írták alá, 1996-ban lépett hatályba)

(*) 2008 márciusában közös megegyezéssel megszünt

⁽¹⁸⁾ E ráták a termelési kapacitás lekötés (MW) kiszámításán és nem a villamos energia értékesítésének mértékén (MWh) alapulnak. E rátákat a magyar hatóságok a 2004. június 4-i levelükben nyújtották be a Bizottsághoz. Ugyanezen értékek jelennek meg a Magyar Gazdasági Versenyhivatalnak a magyarországi villamosenergia-piacon lefolytatott ágazati vizsgálatról szóló jelentésében. (2006. május 15.)

Árak

- (47) A villamos energia árszabályozásáról szóló 1074/1995. (VIII.4.) kormányhatározatban a kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy 1997. január 1-től (az úgynevezett első árszabályozási ciklusban) „a viszonteladói és végfelhasználói áraknak az indokolt működési költségeken túl 8 %-os tőkearányos nyereséget kell tartalmazniuk”. A kormány ezáltal 8 %-os tőkemegtérülést garantált a HTM keretében működő erőművek számára.
- (48) 2001. január 1-jétől (a második árszabályozási ciklus kezdetétől) a hatósági árak 9,8 %-os eszközarányos megtérülést tartalmaztak az erőművek számára. A százalék emelkedése nem szükségszerűen jelentette a tényleges összegek változását, mivel a két megtérülési ráta alapja különbözött (az első számítási alapja a saját tőke, a másodiké pedig az eszközérték). Az árak az infláció változását tükrözték.
- (49) A hatósági árak az erőművek tekintetében 2003. december 31-ig maradtak hatályban.
- (50) Az árszabályozás ideje alatt a Magyar Energia Hivatal elemezte minden egyes erőmű költségstruktúráját és úgy határozta meg az MVM által megvásárolandó elektromos áram árát, hogy az biztosította a garantált haszonkulcsot.
- (51) Az említett árrögzítő mechanizmus által fedezett költségek listájához tartoztak a következő fő költségkategóriák⁽¹⁹⁾:
- állandó (fix) költségek: értékcsökkenés, biztosítás, bizonyos állandó karbantartási és üzemeltetési költségek, hitelkamatok, rekultivációs költségek, adók, személyi jellegű költségek, környezetvédelmi költségek, Központi Nukleáris Alap befizetések az atomerőmű esetében és rendkívüli ráfordítások,
  - változó költségek: tüzelőanyag-költségek.
- (52) A Magyar Energia Hivatal szerepe volt annak ellenőrzése volt, hogy a fedezett költségek ténylegesen felmerült és szükségszerű kiadások voltak.
- (53) A hatósági árak felülírták a HTM-ekben megszabott árat.
- (54) 2004. január 1-jétől az árakat a HTM-ek árképlete határozta meg. Az árképletek pontos tartalmát az MVM és a villamosenergia-termelők éves ártárgyalások keretében tisztázták.
- (55) A HTM-ek árképlete rendkívül összetett, azonban ugyanazon elvek szerint épül fel, mint a Magyar Energia Hivatal 2004 januárja előtt alkalmazott módszertana. A magyar hatóságok beadványa⁽²⁰⁾ szerint a HTM-eknek az ár meghatározását érintő mellékletét a fent említett, a villamos energia árszabályozásáról szóló 1074/1995. kormányhatározat képleteinek és meghatározásainak alkalmazásával készítették el. (A beadvány szerint „a szerződés mintegy áttemelte a Kormányhatározatban szereplő képleteket, meghatározásokat”). Ennek eredményeként a HTM-ek árrögzítési elvei – a hatósági árak árrögzítési mechanizmusához hasonlóan – az indokolt költségek kategóriáin alapulnak.
- (56) Minden egyes HTM két fajta díjelemet tartalmaz: a lekötött kapacitásért (MW) fizetett kapacitásdíjat (vagy rendelkezésre állási díjat), amely fedezi az állandó (fix) költségeket és a nyereséget (tőkeköltség), valamint a változó költségeket fedező energiadíjat. A különböző HTM-ek különböző további díjakról rendelkeznek. A HTM-től függően e további díjak lehetnek bonus/malus díjak, amelyek ösztönzik a villamosenergia-termelőket a legkisebb költség elve melletti működésre, valamint olyan kiegészítő díjak, amelyekre a termelő tartalék tartása után, a karbantartásnak az MVM kérésére történő átütemezése esetén, a csúcsidei teljesítmény növelése illetve a minimális terhelésű időszakban a terhelés minimalizálása esetén, stb. jogosult. A kapacitásdíj periodikus (éves, negyedéves, havi) változása számos tényezőtől függ: a végrehajtott retrofit beruházások aktiválása, a különféle kamatkategóriák, devizaárfolyamok, inflációs indexek stb. A kapacitásdíj illetve a kiegészítő díjak fedezik a rendszerszintű szolgáltatásokat is (ahol a HTM erre is kiterjed). Az energiadíjak lényegében a tüzelőanyag-költségekhez és a fajlagos tüzelőhő-felhasználáshoz kapcsolódnak, és a változó költségek áthárításának (pass-through) elvén alapulnak.
- (57) Meg kell jegyezni, hogy a fedezett költségek kategóriáinak a 2004. január 1. előtti árszabályozásban foglalt meghatározása nem minden esetben egyezett meg a HTM-ekben foglaltakkal. Magyarország beadványából⁽²¹⁾ úgy tűnik, hogy például a [...] és a Dunamenti Erőmű kapacitásdíja magasabb volt a HTM-ük szerint, mint az árszabályozás szerint. Ennek oka az a tény, hogy a HTM-ek figyelembe vették a retrofit, ami magasabb állandó költségekhez vezetett. E magasabb állandó költségek fokozatosan jelentek meg (a fokozatos retrofit követve) az árszabályozás szerinti kapacitásdíjknál magasabb, HTM-ek szerinti kapacitásdíjakban. Az MVM és a termelők közötti kétoldalú tárgyalások eredményeként egyéb különbségek is megfigyelhetők az árszabályozás szerinti árak és a HTM-ek szerinti árak között.

⁽¹⁹⁾ A jegyzék a magyar hatóságok által 2004. október 20-án szolgáltatott információkra, valamint a Magyar Energia Hivatalnak a 2001. januári ármegállapítás előkészítését célzó költség-felülvizsgálat végzéséről szóló irányelvén (A Magyar Energia Hivatal irányelve a 2001. januári ármegállapítás előkészítését célzó költség-felülvizsgálat végzéséhez) alapul.

⁽²⁰⁾ A 2005. július 20-i keltezésű, 2005. július 25-én iktatott levél.

⁽²¹⁾ A 2006. június 28-i keltezésű, 2006. június 29-én iktatott levél.

- (58) Az ilyen különbségek ellenére Magyarország 2004. október 20-i és 2005. július 20-i beadványában a HTM keretében működő egyes erőművek megerősítették, hogy az ár kalkuláció módszere, valamint az árszabályozási időszak végét követően alkalmazott költségkategóriák nagymértékben hasonlítotak a Magyar Energia Hivatal által az adott időpont előtt alkalmazottakhoz.
- (59) A HTM-ek szerinti – 2004. január 1-je után – alkalmazott árak így továbbra is az indokolt (állandó és változó) költségek + nyereség kiszámításán alapultak.
- (60) A fentiekből következik, hogy az árszabályozás ugyan 2003. december 31-én megszűnt, az árakat ténylegesen nem liberalizálták, hiszen a villamos energia termelői árát a HTM-ek alapján továbbra is a beruházások megtérüléseinek elve határozta meg ⁽²²⁾.
- (61) 2006. február 6-án a magyar Országgyűlés elfogadta a 2006. évi XXXV. törvényt ⁽²³⁾, és ezáltal visszaállította a hatósági árszabályozást a HTM-ek keretében az MVM-nek értékesített villamos energia vonatkozásában. Az első új árrendelet 2006. december 9-én lépett hatályba. Ezen időponttól a kormányzati árszabályozás megközelítőleg egy éves időszakra (2007. december 31-ig) ismét felülírta a HTM-ek árképletét.
- (62) 2008. január 1-jétől – a piac liberalizációjával összefüggésben – a III. Villamos Energia Törvény megszüntette a hatósági termelői árakat, valamint a közüzemi és szabadpiaci szektort tartalmazó kettős modellt is.
- (63) Következésképpen 2008. január 1-jétől a villamosenergia-termelők által az MVM számára értékesített villamos energia árát ismét a HTM-ek árképlete határozza meg. Ezen árképletek alapjául szolgáló alapelvek nem változtak legutóbbi alkalmazásuk óta: tehát ugyanazon elveket követik, mint a 2004. január 1. és 2006. december 8. közötti időszakban (vö. a fenti (54)–(59) preambulumbekzdést).
- (64) Ennek megfelelően a HTM-ek keretében működő termelők áralakítását továbbra is a beruházás megtérüléseinek elve vezérli.

Lekötött teljesítőképesség (kapacitás)

- (65) A HTM-ek az MVM számára lekötik a HTM-ek keretében működő termelő egységek kapacitásának egészét vagy egy jelentős részét.

2. táblázat

Magyarország belföldi termelői teljesítőképessége ⁽²⁴⁾

	(MW)			
Kapacitás	2004	2005	2006	2007
Beépített teljesítőképesség ⁽¹⁾	8 777	8 595	8 691	8 986
Rendelkezésre álló állandó teljesítőképesség ⁽²⁾	8 117	8 189	8 097	8 391
Igénybe vehető teljesítőképesség ⁽³⁾	7 252	7 792	7 186	7 945
A magyar villamosenergia-rendszer csúcsterhelése	6 356	6 409	6 432	6 605

⁽¹⁾ Beépített teljesítőképesség: a magyarországi erőművekben beépített gépegyesek szavatolt névleges teljesítőképessége MW-ban. Csak bővítés vagy leszerelés alkalmával változhat.

⁽²⁾ Rendelkezésre álló állandó teljesítőképesség: az a teljesítmény, amelyet az erőmű tartósan megengedhető túlterhelések és a meglévő állandó hiányok figyelembevételével szolgáltatni tud. A Beépített teljesítőképesség állandó jellegű okok miatt csökkentett és megengedhető túlterhelésekkel növelt értéke.

⁽³⁾ Igénybe vehető teljesítőképesség: a Rendelkezésre álló állandó teljesítőképesség tervezett karbantartások következtében kieső teljesítőképességgel csökkentett értéke.

⁽²²⁾ Lásd a magyar Gazdasági Versenyhivatal által a magyarországi villamosenergia-piacon végzett ágazati vizsgálatról szóló jelentést. (2006. május 15.)

⁽²³⁾ A villamos energia árszabályozását érintő egyes törvények módosításáról szóló 2006. évi XXXV. törvény.

⁽²⁴⁾ A táblázatban szereplő értékek a Villamosenergia Statisztikai Évkönyvben közzétett statisztikán alapulnak. Lásd szintén a magyar hatóságok 2008. április 21-én regisztrált levelét.

3. táblázat

A HTM-ek keretében működő erőművek termelői kapacitása ⁽²⁵⁾

		(MW)			
Erőmű	Kapacitás	2004	2005	2006	2007
Kelenföld	Igénybe vehető teljesítőképesség	90,1	97,6	97,2	78,0
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke ⁽¹⁾	83,3	89,8	89,4	71,9
Újpest	Igénybe vehető teljesítőképesség	106,3	106,1	106,2	106,0
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke	99	98,8	98,9	98,7
Kispest	Igénybe vehető teljesítőképesség	46,1	110,2	110,2	109,6
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke	43	102,6	102,6	102,3
Dunamenti F	Igénybe vehető teljesítőképesség	1 020	1 020	1 020	1 020
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke	928,2	923,1	923,1	923,1
Dunamenti G2	Igénybe vehető teljesítőképesség	187,6	223,1	223,1	223,7
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke	178,4	212,4	212,4	213
AES-Tisza	Igénybe vehető teljesítőképesség	638,0	824,7	824,7	824,7
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke	[...] ^(a)	[...] ^(b)	[...] ^(b)	[...] ^(b)
Csepeli	Igénybe vehető teljesítőképesség	348,9	331	355	349,5
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke	323	307	329	324
Pannon	Igénybe vehető teljesítőképesség	25,9	25,9	25,9	25,9
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke	20,1	20,1	20,1	20,1
Mátrai	Igénybe vehető teljesítőképesség	593	552	552	552
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke	496	460	460	460
Paks	Igénybe vehető teljesítőképesség	1 597	1 596	1 596	1 596
	Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke	1 486	1 486	1 485	1 485
A HTM keretében működő erőművek teljes igénybe vehető teljesítőképessége		4 652,0	4 886,6	4 910,3	4 885,4
Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke összesen		[...] ^(c)	[...] ^(d)	[...] ^(e)	[...] ^(f)

(1) Rendelkezésre álló átlag teljesítőképesség szerződött értéke

(a) 400 és 700 MW között (a kisbetűs sorszámozású lábjegyzetek nem szerepelnek a határozat hiteles változatában, a nyilvános változatba azonban beillesztettük azokat annak érdekében, hogy jelezzük a szakmai titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó egyes adatok nagyságrendjének értéktartományát.)

(b) 600 és 900 MW között

(c) 4 057 és 4 357 MW között

(d) 4 725,9 és 5 025,9 MW között

(e) 4 749,6 és 5 049,6 MW között

(f) 4 724,7 és 5 024,7 MW között

(66) A fenti adatokból kitűnik, hogy az értékelt időszakban az MVM a HTM-ekkel a magyarországi igénybe vehető teljesítőképesség hozzávetőlegesen 60 %-át köti le. A ténylegesen igénybevehető teljesítőképesség valamint az önfogyasztás figyelembevétele esetén az arány a fentieknél magasabb.

(67) A fenti táblázatokból az is kitűnik, hogy a HTM-ek az egyes erőművek rendelkezésre álló kapacitásának egészét, vagy annak egy jelentős részét lekötik az MVM részére.

⁽²⁵⁾ A táblázatban található értékek a magyar hatóságok által a Bizottsághoz eljuttatott HTM-eken alapulnak. Lásd szintén a magyar hatóságok 2008. április 21-én nyilvántartásba vett levelét.

- (68) Az MVM rendelkezésre állási díjat fizet a kapacitás lekötésért (lásd a fenti (56) preambulumbekendést), függetlenül az erőmű tényleges használatától.
- (69) Magyarország importkapacitása 1 000–1 300 MW. Az importkapacitásból az MVM részére körülbelül 600 MW-t egyéb hosszú távú szerződések kötnek le.

Értékesített mennyiségek

- (70) Amikor az MVM ténylegesen használja a lekötött kapacitást és villamos energiát vesz az erőműtől, akkor az átvett energiáért energiadíjat fizet (lásd a fenti (56) preambulumbekendést).
- (71) Minden egyes erőmű esetében a HTM-ek bizonyos minimális átvételt garantálnak.
- (72) Magyarországon a belföldi villamos energia termelés évi 32 és 36 TWh (= 32–36 000 000 GWh) között mozog.

4. táblázat

A HTM-ek szerint termelt villamos energia ⁽²⁶⁾

Erőmű	Termelt villamos energia	(GWh)			
		2004	2005	2006	2007
Budapesti (ideértve a Kelenföldi, Újpesti és Kispesti erőműveket)	Teljes villamosenergia-termelés	1 228	1 510	1 643	1 742
	Az erőmű önfogyasztása	87	89	91	84
	Garantált átvétel	Kelenföld: (...) Újpest: (...) Kispest: (...)	Kelenföld: (...) Újpest: (...) Kispest: (...)	Kelenföld: (...) Újpest: (...) Kispest: (...)	Kelenföld: (...) Újpest: (...) Kispest: (...)
	Tényleges átvétel	939	1 302	1 451	1 538
Dunamenti (*) (F + G2)	Teljes villamosenergia-termelés	4 622	3 842	3 450	4 300
	Az erőmű önfogyasztása	174	148	147	188
	Garantált átvétel	F: [...] G2: [...]	F: [...] G2: [...]	F: [...] G2: [...]	F: [...] G2: [...]
	Tényleges átvétel	4 232	2 888	2 495	3 296
AES-Tisza	Teljes villamosenergia-termelés	1 621	1 504	1 913	2 100
	Az erőmű önfogyasztása	96	97	117	116
	Garantált átvétel	(...)	(...)	(...)	(...)
	Tényleges átvétel	1 525	1 407	1 796	1 984
Csepeli	Teljes villamosenergia-termelés	1 711	1 764	1 710	2 220
	Az erőmű önfogyasztása	48	49	48	53
	Garantált átvétel	(...)	(...)	(...)	(...)
	Tényleges átvétel	1 662	1 715	1 661	2 166
Pannon (*)	Teljes villamosenergia-termelés	673	266	237	232
	Az erőmű önfogyasztása	116	52	34	29
	Garantált átvétel	(...)	(...)	(...)	(...)
	Tényleges átvétel	361	206	203	203

⁽²⁶⁾ A táblázatban szereplő értékek a magyar hatóságok által benyújtott HTM-eken, a Magyar Energia Hivatal által a honlapján közzétett statisztikán (www.eh.gov.hu) és a magyar hatóságok 2008. április 21-i levelén alapulnak. A garantált átvétel kereskedelmi megállapodásokban rögzített mennyisége némileg eltérhet a HTM-ek által előírt mennyiségektől. A tényleges átvételi adatok magukban foglalják a HTM-ek által érintett erőműveknek az MVM számára történő valamennyi értékesítését.

		(GWh)			
Erőmű	Termelt villamos energia	2004	2005	2006	2007
Mátrai (*)	Teljes villamosenergia-termelés	5 688	5 698	5 621	6 170
	Az erőmű önfogyasztása	675	670	667	710
	Garantált átvétel	(...)	(...)	(...)	(...)
	Tényleges átvétel	3 730	3 762	3 587	4 082
Paksi	Teljes villamosenergia-termelés	11 915	13 833	13 460	14 677
	Az erőmű önfogyasztása	750	821	800	848
	Garantált átvétel	(...)	(...)	(...)	(...)
	Tényleges átvétel	11 112	13 012	12 661	13 828

(*) A teljes villamosenergia-termelésre és az önfogyasztásra vonatkozó adatok magukban foglalják az erőművek azon blokkjait is, amelyek nem tartoznak HTM hatálya alá.

(73) A garantált átvételi mennyiség az a mennyiség, amelyet az MVM minden évben köteles átvenni, függetlenül a tényleges piaci igénytől. Amennyiben az MVM nem veszi át a rögzített minimális mennyiséget, a felmerült tüzelőanyag-költségeket (a Dunamenti Erőmű, a Kelenföld Erőmű, Pécs Erőmű és a(z) [...] Erőmű esetében), a tüzelőanyag-szállítási megállapodás alapján a termelőnél felmerült valamennyi költséget vagy ellentételezést (a Csepeli Áramtermelő Kft. esetében), illetve valamennyi igazolt költséget (a Kispesti Erőmű és az Újpesti Erőmű esetében) köteles megtéríteni.

3. AZ ELJÁRÁS KEZDEMÉNYEZÉSÉNEK INDOKA

3.1. A HTM-ek

(74) Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság arra az előzetes következtetésre jutott, hogy a HTM-ek az azokat aláíró villamosenergia-termelőknek az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatást biztosítanak.

(75) A Bizottság hangot adott azon véleményének, hogy a HTM-ek a Csatlakozási Okmány⁽²⁷⁾ IV. melléklet 3. fejezete (1) pontjának c) alpontja értelmében csatlakozás után is alkalmazandó intézkedések, és nem minősülnek létező támogatásnak, ugyanis a HTM-ek nem felelnek meg azoknak a támogatási kategóriáknak, amelyek a csatlakozást követően a Csatlakozási Okmány előírásai alapján az EK-Szerződés 88. cikke (1) bekezdése értelmében vett létező támogatásnak minősülnek.

(76) Először, a HTM-ek egyike sem lépett hatályba 1994. december 10. előtt. Másodsor, egyetlen HTM sincs feltüntetve a Csatlakozási Okmány IV. mellékletéhez csatolt létező támogatások jegyzékében, harmadszor pedig a HTM-eket nem jelentették be a Bizottsághoz az úgynevezett „ideiglenes eljárás” keretében.

Az állami támogatás fennállása

(77) A Bizottság azon a véleményen volt, hogy a beruházások garantált megtérülése és a HTM-ek által biztosított magas árak a HTM-ek keretében működő villamosenergia-termelőknek gazdaságilag előnyösebb helyzetet biztosítanak a HTM-ekben részt nem vevő villamosenergia-termelőkhöz képest, ideértve az esetleges új piaci szereplőket, valamint azokhoz az összehasonlítható ágazatokban működő társaságokhoz képest, amelyekben ilyen hosszú távú megállapodásokat nem is kínáltak a piaci szereplőknek. A Bizottság ezért előzetesen úgy találta, hogy az intézkedés szelektív előnyt jelent az említett villamosenergia-termelők számára.

(78) A Bizottság azt is megjegyezte, hogy a villamosenergia-piacon megnyílt a szabad verseny, és a villamos árammal kereskedelem folyik a tagállamok között, különösen a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 1996. december 19-i 96/92/EK európai parlamenti és a tanácsi irányelv⁽²⁸⁾ hatálybalépése óta. Ennek következtében egy tagállam villamos energia ágazatában egyes társaságoknak előnyt biztosító intézkedések akadályozhatják más tagállamok társaságait abban, hogy az adott tagállamba villamos energiát exportáljanak, illetve ösztönözhetik a villamos energia exportját e tagállamból más tagállamok felé.

(79) A Bizottság annak a nézetnek is hangot adott, hogy ez az előny állami forrásból származik, ugyanis a HTM-ek megkötése az állami tulajdonban álló közüzemi nagykereskedő MVM-en keresztül megvalósított állami politika eredménye. Az Európai Közösségek Bírósága (a továbbiakban: Európai Bíróság) ítélkezési gyakorlata szerint abban az esetben, ha az állam tulajdonában levő társaság olyan módon használja fel eszközeit, amely az államnak tudható be, akkor ezeket az eszközöket az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami forrásoknak kell tekinteni⁽²⁹⁾.

⁽²⁷⁾ A Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány, HL L 236., 2003.9.23.

⁽²⁸⁾ HL L 27., 1997.1.30., 20. o.

⁽²⁹⁾ Az Európai Bíróság C-482/99. sz. Francia Köztársaság vs az Európai Közösségek Bizottsága ügyben 2002. május 16-án hozott ítélete (EBHT 2002., I-04397. o.)

(80) A Bizottság tehát arra az előzetes megállapításra jutott, hogy a HTM-ek a villamosenergia-termelők számára nyújtott, az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek, mely támogatások a Csatlakozási Okmány IV. melléklet 3. fejezete (1) pontjának c) alpontja értelmében „a csatlakozás időpontja után is alkalmazandók”.

A HTM-ek összeegyeztethetősége az EK-Szerződéssel

(81) A Bizottság megállapította továbbá, hogy a villamosenergia-termelőknek nyújtott állami támogatás vizsgálatahoz a Módszertan alkalmazása szükséges. Az eljárás megindításáról szóló határozat időpontjában rendelkezésre álló dokumentáció alapján a Bizottság kétségének adott hangot a tekintetben, hogy a HTM-ek megfelelnek-e a Módszertanban meghatározott kritériumoknak.

(82) Először is a Bizottság kétségesnek tartotta, hogy a HTM-eket vezérlő alapelvek – amelyek a szabad verseny akadályát képezik – összeegyeztethetők-e a Módszertan alapvető céljával, azaz azzal, hogy az állami támogatás segítse az ágazat liberalizációját az új versenykörülményeknek kitett inkumbens társaságok számára nyújtott arányos ellentételezés formájában.

(83) Másrészt a Bizottság kétségesnek tartotta, hogy a HTM-ekben foglalt állami támogatás megfelel-e a Módszertanban meghatározott részletes kritériumoknak a támogatható átállási költségek kiszámítása és a megfelelő ellentételezés megállapítása tekintetében.

3.2. A 183/2002. (VIII.23.) számú kormányrendelet az átállási költségekről

(84) Annak érdekében, hogy az MVM eleget tudjon tenni a HTM-ekben foglalt kötelezettségvállalásának, és ugyanakkor a közüzemi szegmensben a viszonteladói árak nagyjából a szabadpiaci ár szintjén maradjanak, a 183/2002. (VIII.23.) számú kormányrendelet bizonyos körülmények mellett az MVM-nek állami kompenzáció fizetését irányozta elő.

(85) Eredeti bejelentésükben (HU 1/2004, amelyet 2005. április 13-án visszavontak) a magyar hatóságok az említett kompenzációt az MVM-nek nyújtott állami támogatásnak tekintették.

(86) Az eljárás megindításáról szóló határozatában azonban a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a kompenzáció nem minősül az MVM-nek nyújtott állami támogatásnak, mivel a 183/2002. (VIII.23.) számú kormányrendelet alapján kapott összeg az MVM által a HTM-ek alatt álló erőműveknek fizetett beszerzési ár részét képezi, és így része annak az előnynek, amelyhez a termelők a HTM-ek révén jutnak.

(87) Az eljárás megindításáról szóló határozat ezért csak a HTM-ek tekintetében és nem a 183/2002. (VIII.23.) számú kormányrendelet vonatkozásában indít hivatalos vizsgálatot.

4. MAGYARORSZÁG ÉSZREVÉTELEI AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ HATÁROZATTAL KAPCSOLATBAN

(88) Magyarország hangot adott azon véleményének, hogy – tekintettel a konkrét feltételeikben fennálló különbségekre – indokoltnak tűnne a HTM-ek egyedi értékelése.

(89) A magyar villamosenergia-piac liberalizálását illetően Magyarország úgy véli, hogy a piacnyitás a szabad piacot választó fogyasztók száma tekintetében sikeres volt (azaz megfelelt az európai átlagnak). Magyarország arra a következtetésre jut, hogy a HTM-ek nem akadályozták a fogyasztókat a szabad piac választásában. Az ilyen jellegű akadályok sokkal inkább Magyarország korlátozott határkeresztező kapacitásának, illetve az ebből eredő magas áraknak az eredménye.

(90) Ezenfelül Magyarország azon az állásponton van, hogy a HTM-ek hosszú futamideje önmagában nem jelenthet versenyelőnyt a termelők számára, mivel a hosszú távú szerződések mind Európában, mind más kontinensen széles körben elterjedt gyakorlatnak számítanak a villamosenergia-ágazatban.

(91) Az eljárás megindításáról szóló határozatban említett referencia-ár kapcsán a magyar hatóságok kifejtik, hogy a Bizottságnak a referencia-ár megállapításakor figyelembe kellene vennie Magyarország regionális sajátosságait, valamint az üzemanyagárak közelmúltban bekövetkezett emelkedését.

(92) A villamosenergia-piac új belépőit illetően Magyarország tájékoztatja a Bizottságot, hogy 2004. május 1-je óta (amely Magyarország uniós csatlakozásának és az energiapiac liberalizációjának az időpontja) nem volt új belépő a villamosenergia-piacra. A magyar hatóságok rámutatnak az ilyen jellegű beruházások időigényes voltára, valamint arra, hogy – ennek következményeként – igen valószínűtlen, hogy bármely beruházás 2011 előtt működőképpé váljon.

(93) Végül, válaszul a Bizottság arra vonatkozó kétségeire, hogy a HTM-ek összeegyeztethetők-e a Módszertan 4.6. pontjával, Magyarország megerősíti, hogy nem nyújt állami támogatást az értékelés tárgyát képező HTM-ek kedvezményezett társaságainak megmentéséhez és szerkezetátalakításához.

5. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

(94) Az eljárás megindításáról szóló határozat közzétételét (2005. december 21.) követően és a vonatkozó határidőn belül (legtöbb esetben az érdekelt felek kérésére a Bizottság által jóváhagyott határidő-hosszabbítás után) a Bizottsághoz az alábbi érdekelt felek részéről érkeztek észrevételek:

— az alábbi villamosenergia-termelő társaságoktól: AES-Tisza Erőmű Kft., Budapesti Erőmű Rt., Csepeli Áramtermelő Kft., Dunamenti Erőmű Rt. és fő részvényese, az Electrabel S.A., és a Mátrai Erőmű Rt.,

- a következő bankok, amelyek finanszírozást biztosítottak a villamosenergia-termelők számára: [...] Bank, a Csepeli Áramtermelő Kft.-nek kölcsönt folyósító tizenkét bank képviselője, valamint a [...] Bank, az AES-Tisza Erőmű Kft.-nek kölcsönt folyósító kilenc bank képviselője,
- MVM, valamint
- egy, a neve elhallgatását kérő harmadik fél.

- (95) A felek Bizottsághoz eljuttatott észrevételeinek nagy része hasonló érvelésen alapul. Ebből adódóan az egyes érdekelt felek észrevételeinek külön ismertetése helyett a Bizottság az alábbi általános kategóriákba csoportosította őket (lásd az alábbi 5.1–5.7. pontokat).

5.1. A HTM-ek egyedi értékelésére vonatkozó észrevételek

- (96) A Mátrai Erőmű és egy másik, nevének elhallgatását kérő érdekelt fél kifejtette azt az általános észrevételét, hogy az egyes HTM-ek esetében a konkrét tartalmukban fennálló eltérések miatt a Bizottságnak egyedi értékelést kellene végeznie. Más villamosenergia-termelők hallgatólágoosan azáltal kérték HTM-jük egyedi értékelését, hogy a Bizottság rendelkezésére bocsátották saját HTM-jük konkrét feltételeire vonatkozó részleteket.

5.2. Az állami támogatás léteire vonatkozó észrevételek

Az értékelés megfelelő időpontja

- (97) Az AES-Tisza Erőmű, a Budapesti Erőmű, Csepeli Áramtermelő Kft. és a Dunamenti Erőmű úgy érvel, hogy az állami támogatás meglétének kritériumait a HTM-ek megkötése időpontjában, az akkori piaci feltételek alapján kellene vizsgálni. Az észrevételek egy része kifejezetten említi e követelményt, míg más észrevételek közvetetten teszik ezt azzal, hogy az állami támogatás fennállásának vizsgálata során a HTM-ek megkötésének körülményeire utalnak. E vonatkozásban az érdekelt felek hivatkoztak a Bíróság ítélezési gyakorlatára ⁽³⁰⁾.

A gazdasági előny hiánya

i. Rossz referencia-ár/Előnyt képező árak hiánya

- (98) Valamennyi villamosenergia-termelő úgy érvel, hogy a HTM-ek nem jelentenek gazdasági előnyt.
- (99) Kritikusan fogadják a Bizottság előzetes megállapításait, amelyek szerint a HTM-ek szerinti árak magasabbak a termelői piaci árnál.
- (100) Érvelésük szerint a más határozatokban alkalmazott, és az eljárás megindításáról szóló határozatban hivatkozott

36 EUR/MWh a jelen eljárásban nem megfelelő referencia ár, mivel teljesen más földrajzi és időbeli környezetből ered. Szerintük az ár értékelése során figyelembe kell venni a HTM-ek megkötésének időpontjában fennálló körülményeket. Kiemelik azt is, hogy a hosszú távú megállapodások alapján kialakult árak mindig alacsonyabbak lesznek az azonnali (spot) piaci árnál. Ezen felül azok a termelők, amelyek az MVM számára főként csúcsterhelési villamos energiát biztosítanak, azzal is érvelnek, hogy az ő áraik nem hasonlíthatók össze a zsinórtermékek árával. Legtöbbjük azt javasolja, hogy a Bizottság vegye figyelembe az elmúlt évek jelentős tüzelőanyag-ár emelkedését.

- (101) A termelők közül sokan azt állítják, hogy a tényleges megtérülési arány nem érte el az eljárás megindításáról szóló határozatban említett százalékokat.

- (102) Hangsúlyozzák azt is, hogy (az eljárás megindításáról szóló határozatban sugalltakkal ellentétben) a termelőknek a HTM-ek keretében jelentős kockázatokat kell viselniük, amelyek elsősorban kivitelezési, regulációs, környezetvédelmi, karbantartási, illetve adózási/pénzügyi kockázatok. Az árszabályozást a regulációs kockázatok egyik fontos kategóriájaként említették meg. A termelők hátrányként ítélték meg, hogy termelői kapacitásuk jelentős részét leköti az MVM, mivel ez megakadályozza őket abban, hogy e kapacitásokat felhasználják más potenciális fogyasztók számára történő villamosenergia-termelésre. Ezen felül a HTM-ek egyértelmű kötelezettségeket írnak elő a termelők számára; és amennyiben a termelők ezeknek nem tesznek eleget, az alacsonyabb kifizetésekhez, illetve kártérítéshez vezet.

- (103) Az [...] jelezte, hogy Magyarország számára a HTM-ekből eredő egyik előnyt a megbízható kiegyenlítő szolgáltatások jelentették, amelyeket csak az [...] és a Dunamenti Erőmű tudott nyújtani. E termelő érvelése szerint HTM nélkül nem lépett volna be a piacra és nem kínálta volna fel e szolgáltatásokat.

- (104) A Mátrai Erőmű szerint saját szénbányáinak és az emiatt alacsony bányászati költségeinek köszönhetően versenyképesek az áraik. Állítása szerint saját áraik még az MVM viszonteladói árainál is alacsonyabbak, ellentétben más HTM szerinti árakkal.

ii. Privatizációs ár

- (105) A Dunamenti Erőmű azt állítja, hogy a HTM-jéből kifolyólag nem részesült előnyben, mivel a piaci árat fizette ki erőműveinek privatizációja során, és az értékesítési árban figyelembe vették a HTM szerinti jogait és kötelezettségeit. Vagyis a privatizációs ár részeként kifizette a HTM (és az esetleg azzal járó előny) ellenértékét.

⁽³⁰⁾ Hivatkozás történt a T-366/00. számú Scott S.A. ügyre.

iii. A piaci befektető elve

(106) A Budapesti Erőmű, az AES-Tisza Erőmű, a Mátrai Erőmű és a Csepeli Áramtermelő Kft. szerint a HTM-ek a megkötésük időpontjában fennálló piaci feltételeket tükrözik mind az MVM, mind pedig a termelők vonatkozásában. Érvelésük szerint az MVM helyzetében (azaz az ellátásbiztonság biztosítására jogilag kötelezett egyetlen vásárlóként) bármely magánszereplő úgy döntött volna, hogy megkötötte a HTM-eket. Szerintük a termelők tekintetében a HTM-ekből származó gazdasági „előny” nem haladja meg azt a szintet, amely bármely üzleti megállapodásban részt vevő fél által szokásosan elért gazdasági előnynek tekinthető. Megkötésük időpontjában az érintett ágazatban a HTM-ek megfeleltek a szokásos piaci feltételeknek. Ezenfelül a HTM-ek szokásos üzleti módszert, valamint a kockázatmegosztás és kockázatkezelés szokványos formáját képviselik.

(107) A HTM volt az egyetlen módja annak, hogy biztosítsák azon beruházásokat, amelyek megfeleltek a magyarországi villamosenergia-ágazat követelményeinek (kiváltképpen az egész rendszer korszerűsítése, a környezetvédelem és a ellátásbiztonság tekintetében). A magánbefektető elve alkalmazásának e követelmények figyelembevételéhez kellene vezetnie, e követelményeket pedig csak a HTM-ek révén lehetett teljesíteni. Az érdekelt felek felhívják a figyelmet, hogy ennek megfelelően a HTM-ek beruházási és rendelkezésre állási kötelezettséget írnak elő a villamosenergia-termelők részére.

iv. Általános gazdasági érdekű szolgáltatás

(108) A Budapesti Erőmű és a Csepeli Áramtermelő Kft. szerint a HTM-ekben félként szereplő termelők általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat végeznek. Beadványuk szerint a HTM-ek eszközként szolgálnak az MVM számára abban, hogy megfeleljen az ellátásbiztonságra vonatkozó kötelezettségének. A HTM-ek tehát biztosítanak e közüzemi szolgáltatási kötelezettség teljesítését. A Budapesti Erőmű érvei szerint úgy is lehet tekinteni, hogy tulajdonképpen a Budapesti Erőműnek kell eleget tennie a HTM által rá kiszabott közüzemi szolgáltatási kötelezettségnek. Mindkét érdekelt fél a 2003. december 16-i N 475/03 sz. állami támogatás (Írország) ügyben hozott bizottsági határozatra⁽³¹⁾ hivatkozik, amelyben a Bizottság elismerte, hogy az ellátásbiztonság biztosítása érdekében új termelői kapacitás építése általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak tekinthető.

(109) Az érdekelt felek azon a véleményen vannak, hogy az ír ügyszor hasonlóan a HTM-ek keretein belüli állami támogatás – amennyiben fennáll – teljesíti az Európai Bír-

ságnak a C-280/00. sz. ügyben (a továbbiakban: Altmark ügy) hozott ítéletében⁽³²⁾ foglalt négy konjunktív kritériumot.

(110) Először, a magyar Villamos Energia Törvényekből kitűnik, hogy az MVM-nek számos közüzemi szolgáltatási kötelezettsége volt, mint például az ellátásbiztonság legalacsonyabb költségek mellett való biztosítása, a környezetvédelem és a hatékonyság. Az MVM közüzemi szolgáltatási kötelezettségeit tehát a törvény egyértelműen meghatározza, és a HTM-ek a villamosenergia-termelőkre ruházzák ezen általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtását.

(111) Másodszor, az árakról szóló kormányrendeletek és a HTM-ek árképletei előre meghatározták az ellentételezés mértékét. Az ellentételezést tehát objektív és átlátható mutatók alapján lehet kiszámolni.

(112) Harmadszor, a HTM-ek alapján folyósított ellentételezések nem magasabbak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások költségeinél. A HTM-ek szigorúan költség-alapúak, és a haszonkulcs nem lépi túl a szokásos piaci haszonkulcsokat. Ezt – a Budapesti Erőmű érvei szerint – az biztosítja, hogy HTM-jeit nyílt és átlátható versenytárgyalási eljárást követően kötötték. Az erőműveket a legmagasabb árajánlatot tevő és a legjobb üzleti tervvel rendelkező pályázónak adták el. A versenytárgyalási eljárásból következik, hogy a HTM-ek alapján nyújtott kompenzáció nem lépheti túl a közüzemi szolgáltatási kötelezettség teljesítéséből eredő költségeket és az ésszerű haszonkulcsot.

(113) Negyedszer, a Budapesti Erőmű érvei szerint az általa kötött valamennyi HTM-et nyílt és átlátható versenytárgyalási eljárást követően kötötték, vagy a privatizációs csomag elengedhetetlen részeként, vagy pedig különállón. A Csepeli Áramszolgáltató Kft. állítása szerint az erőművet ugyan nem nyílt versenytárgyalás során választották ki, ettől függetlenül kompenzációja a költségek fedezésére és egy ésszerű haszonkulcsra korlátozódik. Az árképzési mechanizmus biztosítja a túlkompensáció elkerülését.

(114) A fenti észrevételek fényében az érdekelt felek megállapítják, hogy a HTM-ek teljesítik az Altmark-ügyben hozott ítéletben szereplő négy konjunktív kritériumot, és így azok nem minősülnek az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.

⁽³¹⁾ HL C 34., 2004.2.7., 8. o.

⁽³²⁾ Az Európai Bíróságnak a C-280/00. sz. Altmark trans Gmbh, és Regierungspräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH és Oberbundesanwalt beim Bundesverwaltungsgericht ügyben hozott ítélete (EBHT 2003., I-07747. o.).

(115) A Budapesti Erőmű továbbá kiemeli, hogy még ha a Bizottság úgy is ítélné meg, hogy a HTM-ek nem teljesítik az Altmark-ügyben hozott ítéletben szereplő négy konjunktív kritériumot, azokat az EK-Szerződés 86. cikke (2) bekezdése szerint akkor is a közös piac elveivel összeegyeztethetőnek lehetne nyilvánítani. Az érdekelt fél véleménye szerint elhanyagolható az a hatás, amelyet a HTM-jei gyakorolnak a magyar villamosenergia-piac állítólagos lezárására, mivel azok a magyar villamosenergia-fogyasztásnak csupán 3 %-át fedik le. Ezen felül – technikai okok miatt – a villamosenergia-import szintjének növekedése egyébként sem volt lehetséges a HTM-ek megkötése időpontjában. Ebből adódóan HTM-jei nem lehetnek káros hatással a kereskedelemre. Észrevételeiben az érdekelt fél kiemeli a kapcsoltenergia termelésű technológiával történő távfűtés fontosságát, mely technológia megfelel az EU energia és környezetvédelmi szakpolitikai célkitűzéseinek.

(116) A Mátrai Erőmű szerint köteles volt meghatározott minimális kapacitást lekötni az MVM számára annak érdekében, hogy a belföldi szénforrások felhasználásával biztosítsa az energiaellátást a magyar piacon. Érvei szerint – a villamosenergia-irányelv⁽³³⁾ 11. cikkének (4) bekezdésével összhangban – az állami támogatást a közös piaccal összeegyeztethetőnek kell tekinteni, amennyiben – az ellátás biztonságának érdekében – olyan villamosenergia-termelést finanszíroz, amely belföldi szén felhasználásával történik.

v. *A hosszú futamidőből eredő előnyök hiánya*

(117) A Csepeli Áramtermelő Kft., a Mátrai Erőmű és a Budapesti Erőmű szerint a szerződés hosszú futamideje önmagában nem tekinthető előnynek. A Csepeli Áramtermelő Kft. szerint a hosszú távú megállapodásban mindkét fél árat fizet a hosszú távú ajánlatok által jelentett biztonságért. A villamosenergia-termelők elfogadják, hogy a spot piaci árnál alacsonyabb árat kínálnak, valamint azt is, hogy a megállapodás szerinti ár kötelező a számukra, bármekkora is lenne a spot piaci ár, továbbá elfogadják azt is, hogy a megállapodás teljes futamideje alatt egyetlen társaság számára kötik le kapacitásukat. Ennek alapján úgy érvelnek, hogy a hosszú távú megállapodások mindkét fél számára kiegyensúlyozzák a gazdasági kockázatokat és lehetőségeket, és nem tekinthetők egyértelműen előnynek.

(118) A fenti érvek alapján valamennyi villamosenergia-termelő arra a következtetésre jut, hogy a HTM-ek nem nyújtanak gazdasági előnyt a számukra, és ezért nem minősülnek az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.

Szelektivitás

(119) Az AES-Tisza Erőmű szerint a HTM-ek nem biztosítanak szelektív előnyt. Az érdekelt fél arra hivatkozik, hogy az egész villamosenergia-ágazatban léteznek hosszú távú

megállapodások, amelyeket nemcsak a termelők és az MVM, hanem az MVM és az áramszolgáltató társaságok között, a tüzelőanyag-szolgáltatók és a villamosenergia-termelők között, valamint a villamos energia importja esetében kötöttek. A termelők tekintetében az I. Villamos Energia Törvény (1994) és a 34/1995. kormányrendelet kifejezetten megköveteli a termelőktől, hogy az MVM-mel hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodást kössenek annak érdekében, hogy építési és működési engedélyt kaphassanak. Ennélfogva valamennyi termelő kötött megállapodást az MVM-mel, és csupán a megújuló energiát hasznosító és a kapcsoltenergia termelő erőművek rendelkezhetnek rövidebb távú megállapodásokkal abból kifolyólag, hogy e termelők más jogi garanciákkal rendelkeznek (például kötelező átvétel).

Állami források juttatása

(120) A Mátrai Erőmű állítása szerint a HTM-ekben csupán az ár minősülhet állami támogatásnak. A HTM-ek futamideje és a garantált átvételi mennyiség nem tekinthető állami támogatásnak, mivel még akkor sem vezetnek állami források juttatásához, ha előnyt biztosítottak volna. A harmadik fél azt a következtetést vonja le, hogy a Mátrai Erőmű renkdívül versenyképes árai miatt (vö. a fenti i. ponttal) az ő HTM-je nem tartalmaz semmilyen állami támogatási elemet.

Az államnak betudhatóság

(121) Az AES-Tisza társaság érvelése szerint a HTM keretében megállapított árakat nem az állam, hanem a HTM-ek felei határozzák meg. Az AES-Tisza Erőmű kifogásolja az államnak való betudhatóságra vonatkozó kérdésnek az eljárás megindításáról szóló határozatban való értékelését a tekintetben, hogy a határozat az államnak való betudhatóságot csak a HTM-ek pusztán megkötése tekintetében vizsgálja, nem pedig az árrögzítés szempontjából, míg Bizottság ugyanakkor azzal érvel, hogy a versenyelőnyt az előnyös árak biztosítják. A központi árrögzítési időszak után (azaz 2004 januárját követően, a 2007. évet kivéve) az árak megállapítása az MVM és a villamosenergia-termelők közötti tárgyalások alapján történik, és azok nem tudhatók be az államnak.

A verseny torzulása és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

(122) Az AES-Tisza Erőmű, a Budapesti Erőmű és a Csepeli Erőmű vitatja a HTM-ek torzító hatását és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt esetleges befolyásukat.

(123) A fenti felek először is azt állítják, hogy ezt a kritériumot is a HTM-ek megkötésének időpontjában kellene vizsgálni. Abban az időben Magyarország nem volt tagja az EU-nak, és a villamosenergia-piac liberalizációjára még nem került sor. Következésképpen úgy érvelnek, hogy a HTM-ek értelemszerűen nem torzíthatták a közös piaci versenyt.

⁽³³⁾ 2003/54/EK irányelv.

(124) Másodszer, véleményük szerint a tagállamok közötti versenyt és kereskedelmet a HTM-eken kívül egyéb tényezők befolyásolják. Nevezetesen Magyarország határkeresztesző kapacitása lenne az a fő tényező, amely hatással lehet Magyarországra és más országok közötti kereskedelemre. E határkeresztesző kapacitások maximálisan ki vannak használva. A villamosenergia-kereskedelem tehát nyilvánvalóan Magyarországra korlátozott határkeresztesző kapacitása, nem pedig a HTM-ek miatt korlátozódik. Az érvek szerint a jogszabályok képezik a másik tényezőt, amely a tagállamok közti kereskedelmet befolyásolja. A magyar jogszabályok alapján a magyar villamosenergia-termelők egyébként sem jogosultak a villamos energiát közvetlenül értékesíteni külföldre.

(125) A Csepeli Erőmű állítása szerint HTM-je nem gyakorolhat tényleges hatást a tagállamok közötti kereskedelemre, mivel csak Magyarországon értékesít villamos energiát.

(126) További állítása szerint a magyar villamosenergia-piac az európai uniós kötelezettségekkel összhangban fokozatosan megnyílt a verseny előtt. A fogyasztók jelentős hányada nagyon hamar váltott a szabadpiaci szegmensre. Az észrevételek szerint azok az okok, amelyek meggátolhatják az új szereplőket abban, hogy belépjenek a magyar villamosenergia-piacra, illetve hogy bővítsék jelenlétüket a piacon, nem a HTM-ekhez, hanem a megtérülések kiszámíthatatlanságához kapcsolódnak. A Csepeli Erőmű érvelése szerint az elmúlt években csak akkor épültek Magyarországon erőművek, amikor az állam biztosította a stabilitást és a projektek megtérülésének kiszámíthatóságát hosszú távú megállapodások vagy kötelező átvétel formájában, illetve amikor az új kapacitások felhasználását a vertikálisan integrált elosztási tevékenység által támasztott kereslet garantálta. Mindenesetre a fennálló HTM-ek nem minősülnek olyan tényezőnek, amely visszatartja az új belépőket.

(127) A további érvek szerint Magyarországon nincs piaci kereslet a további kapacításra. Ezt bizonyítaná az a tény, hogy az MVM villamosenergia-árverésein az értékesítésre kínált kapacitások jelentős hányada nem kelt el.

5.3. Alkalmazandóság a csatlakozást követően

(128) Ezen észrevételeket a Budapesti Erőmű nyújtotta be.

(129) A Budapesti Erőmű érvelése alapján a HTM-ek nem tekinthetők a Csatlakozási Okmány IV. melléklete (3) fejezete 1. pontjának c) alpontja szerinti, „a csatlakozás időpontja után is alkalmazandó” intézkedésnek.

(130) Az érdekelt fél úgy érvel, hogy az európai uniós csatlakozást megelőzően jogszerűen létrehozott támogatási intézkedéseket a csatlakozást követően a Bizottság nem vizsgálhatja felül. Ez összhangban áll a visszaható hatályú

szabályozás tilalmának általános alapelvével. Mivel a közösségi állami támogatási szabályok csak a csatlakozás időpontjától alkalmazandók, ezért csak az azt követően további kedvezményt biztosító támogatási intézkedéseket lehet a csatlakozást követően is alkalmazandó intézkedésnek tekinteni. Érvelésük szerint a HTM-ek a csatlakozást követően nem hoztak létre további előnyt, mivel az árképletüket azt megelőzően határozták meg, és ennek megfelelően a csatlakozást megelőzően teljes mértékben ismert volt az állam pénzügyi elkötelezettsége.

5.4. Létező támogatás

(131) Ezen érvet a Budapesti, a Csepeli, az AES-Tisza és a Mátrai erőművek, valamint a [...] Bank nyújtották be.

(132) Az érdekelt felek úgy érvelnek, hogy még ha el is fogadjuk, hogy a HTM-ek az EK-Szerződés 87. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek, a Csatlakozási Okmány IV. melléklete (3) fejezete 1. pontjának c) alpontja értelmében akkor is létező támogatásnak tekintendők. Azon a véleményen vannak, hogy a Bizottság nem emelt kifogást az intézkedés ellen a Csatlakozási Okmány által előírt 3 hónapos időszakon belül. A magyar hatóságok 2004. március 31-én jelentették be az intézkedést, és – bizonyos információcserét követően – a Bizottság nem reagált Magyarországra 2004. október 19-én kelt levelére a 3 hónapos időszakon belül, kizárva ezzel, hogy az intézkedés „új támogatásnak” minősüljön.

(133) A Budapesti Erőmű úgy véli továbbá, hogy a csatlakozás előtt odaítélt és a csatlakozás után is fennálló támogatás „új támogatásnak” vagy „létező támogatásnak” minősítését nem lehet kizárólag a Csatlakozási Okmány IV. mellékletében rögzítettekre alapozni. A Budapesti Erőmű szerint, ha egy támogatás nem minősül a Csatlakozási Okmány IV. melléklete alapján létező támogatásnak, azt még a 659/1999/EK rendelet 1. cikke b) pontjának ii.–v. alpontja fényében is meg kell vizsgálni.

(134) Kiemeli, hogy a 659/1999/EK rendelet 1. cikke b) pontjának v. alpontja alkalmazandó a HTM-ekre, ezért ezek „létező támogatásnak” minősülnek. Véleménye szerint a 659/1999/EK tanácsi rendelet 1. cikke b) pontja v. alpontjának utolsó mondata három okból nem alkalmazható a HTM-ekre.

(135) Először is az Alzetta Mauro ügyben⁽³⁴⁾ a Bíróság megállapította, hogy egy kezdetben a verseny előtt zárt, liberalizáció előtti piacon nyújtott támogatást a liberalizáció után létező támogatásnak kell tekinteni. Az érdekelt fél szerint ezen ítélet közvetlenül az EK-Szerződés 88. cikke (1) bekezdésének értelmezésén alapul, és ennél fogva a jogi hierarchia rendjének megfelelően elsőbbséget élvez a 659/1999/EK rendelet előírásaival szemben.

⁽³⁴⁾ Az Elsőfokú Bíróságnak a T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97–T-607/97, T-1/98, T-3/98–T-6/98 és a T-23/98 sz. egyesített ügyekben 2000. június 15-én hozott ítélete.

- (136) Másodszor, tekintettel arra, hogy a 659/1999/EK rendelet még egyébként sem volt hatályos a villamosenergia-piacnak a 96/92/EK irányelv alapján történő liberalizációja, illetőleg a HTM-ek aláírása idején, nem a 659/1999/EK tanácsi rendelet, hanem az Alzetta Mauro ügy ítéletében rögzített szabályok alkalmazandók.
- (137) Harmadszor, a 659/1999/EK rendelet 1. cikke b) pontjában szereplő különféle kategóriák meghatározásának összehasonlításából az következik, hogy az 1. cikk b) pontjának v. alpontja csak az állami támogatási programokat érinti, ugyanis az egyedi támogatást nem említi kifejezetten.
- (138) Az AES-Tisza Erőmű ezzel szemben azzal érvel, hogy ha a HTM-ek új támogatásnak minősülnek, akkor az ilyen jellegű meghatározást a 659/1999/EK rendelet 1. cikke b) pontjának v. alpontjára kell alapozni.

5.5. A Bizottság nem helyezheti hatályon kívül az érvényesen megkötött magánjogi megállapodásokat („pacta sunt servanda”) – Jobbizonytalanság

- (139) Ezen érveket a Budapesti és az AES-Tisza erőművek, valamint a [...] Bank nyújtották be.
- (140) A felek hangsúlyozzák, hogy jóhiszeműen írták alá a HTM-eket, a HTM-ek megkötésekor fennálló piaci körülmények között. Fontos beruházási kötelezettségeket fogadtak el, amelyeket hitelintézetek támogattak finanszírozási megállapodásokon keresztül. Nézeteik szerint a Bizottság vizsgálata jelentős jogbizonytalansághoz vezet, amit javasolt elkerülni. Az AES-Tisza Erőmű Kft. megkérdőjelezi a Bizottság azon jogát, hogy az állami támogatásokra vonatkozó szabályok, valamint szélesebb értelemben az EK-Szerződés versenypolitikai szabályai alapján megszüntessen érvényesen megkötött kereskedelmi megállapodásokat⁽³⁵⁾.

5.6. Arányosság

- (141) Az AES-Tisza Erőmű Kft. kétségét fejezte ki a HTM-ek Bizottság által előírt megszüntetésének arányosságát illetően, és utal a megállapodások újratárgyalásának lehetőségére.

5.7. A HTM-ek közös piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó megjegyzések

- (142) A Csepel és az AES-Tisza erőművek azon álláspontjukat ismertetik, miszerint a HTM-ek nem kompenzációs rendszernek készültek, ezért nem helyénvaló azokat a Módszertanhoz hasonlítani. Megkötésük idején a HTM-eket nem is hozhatták létre átállási költség-kompenzációs céllal, mivel Módszertan akkor még nem is létezett. Az erőművek véleménye szerint a Módszertan csak olyan helyzetben alkalmazható, ahol a HTM-ek előzőleg megszüntek.
- (143) Ezzel szemben a [...] Bank a Csepel HTM tekintetében úgy érvel, hogy a HTM keretében fizetett ellenszolgáltatás

valójában az Módszertan szerint támogatható költségek (azaz fix költségek, változó költségek és egy ésszerű haszonkulcs) fedezésére korlátozódik. Az érvelés szerint a Csepel HTM nem tartalmaz a támogatható átállási költségeket meghaladó kompenzációt.

- (144) A Csepeli Erőmű azt állítja továbbá, hogy a HTM-ek megfelelnek az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételeknek, mivel jelentős mértékben hozzájárulnak a magyarországi villamosenergia-ellátás biztonságához, szélesebb értelemben pedig a magyar gazdaság fejlődéséhez.
- (145) Az AES-Tisza Erőmű (részletesebb indoklás nélkül) azt állítja, hogy a HTM-eket a 87. cikk (3) bekezdés (a) pontja szerinti régióban végrehajtott beruházás biztosítékának kell tekinteni.
- (146) Ezenfelül az AES-Tisza Erőmű kifogásolja, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat nem világos az alkalmazandó „benchmark” piaci ár, a „veszteséges beruházás” fogalma, valamint a Bizottság által a közös piaccal való összeegyeztethetőség értékeléséhez figyelembe vett gazdasági hipotézisek és időpontok tekintetében.
- ### 6. MAGYARORSZÁG VÁLASZA AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEIRE
- (147) A Csepeli Erőmű észrevételeire reagálva Magyarország megjegyezte, hogy az észrevételekben sugallattal ellentétben a Csepeli Erőmű HTM-je is tartalmaz garantált átvétel alá eső minimum-mennyiséget.
- (148) A Dunamenti Erőmű érvelésével kapcsolatban, amely szerint a Dunamenti Erőmű még akkor sem tagadhatja meg az MVM által diktált feltételek szerinti energiatermelést, ha az a szabadpiaci értékesítési rovására megy, a magyar hatóságok kiemelik, hogy az MVM 2006-ban 4 F-blokkra vonatkozóan kezdeményezte azok HTM alól való kivonását, mely blokkok következőképpen közvetlenül versenyezhetek volna a rendszerszintű szolgáltatások piacán. A Dunamenti Erőmű azonban elutasította ezt a lehetőséget.
- (149) Az AES-Tisza Erőmű észrevételeivel kapcsolatban, amelyek szerint a HTM-mel nem rendelkező termelők elsősorban akkor ruháztak be, ha garantált átvétel alá estek, a magyar hatóságok közlik, hogy jelentős erőművek és erőműblokkok értékesítenek villamos energiát a szabad piacon HTM és garantált átvétel nélkül (például a Dunamenti G1 blokk, a Vértesi Erőmű, a Mátrai Erőmű I-II. blokkjai).
- (150) Magyarország azt is hangsúlyozza, hogy az AES-Tisza Erőmű által bemutatottakkal ellentétben az MVM tárgyalási pozíciója is korlátozott a HTM-ekben foglalt rendelkezések (árképzési képletek és garantált átvételi mennyiségek) miatt.

⁽³⁵⁾ A levelet 2006. december 19-én iktatták.

7. A BIZOTTSÁG ÉRTÉKELÉSE

7.1. Jogellenes támogatás

- (151) A HTM-ekben foglalt támogatást a magyar hatóságok nem jelentették be a Bizottságnak az állami támogatások eljárási szabályaival összhangban, így e támogatás jogellenes támogatásnak minősül.

7.2. A HTM-ek egyedi értékelésére vonatkozó általános észrevételek

- (152) Észrevételeikben egyes érdekelt felek és a magyar hatóságok a HTM-ek egyedi értékelését javasolták, tekintettel az azok konkrét szerződési feltételeiben fennálló különbségekre.

- (153) E határozat kiterjed minden olyan HTM-re, amely az MVM és az erőművek között jött létre, és Magyarország uniós csatlakozásának időpontjában hatályban volt (vö. (44) és (45) preambulumbekkezdés). A Bizottság véleménye szerint a HTM-ek vezérlő elvei olyan hasonlóságokat mutatnak, amelyek egy állami támogatásra vonatkozó eljárásban indokolják együttes értékelésüket. Amint az az alábbiakban bemutatásra kerül, a Bizottság úgy véli, hogy a HTM-ekből eredő legfőbb előny valamennyi vizsgált HTM-nek közös jellemzője, valamint hogy az 1995–2001 közötti időszakban a megkötésükre vonatkozó döntés ugyanazon szakpolitikai célkitűzéseket követte és azonos jellegű megoldást kínált. Konkrétan a HTM-ek mindegyike az eszközök élettartamának jelentős részét lefedő időtartamra vételi kötelezettséget ír elő az MVM számára a lekötött kapacitások és a garantált átvételi mennyiség vonatkozásában, olyan árképzési mechanizmust alkalmazva, amely lehetővé teszi a termelők számára fix és változó költségeik fedezését. Ezenfelül az állami támogatás fennállásának további feltételei is olyan hasonlóságokat mutatnak, amelyek indokolják együttes értékelésüket. Szelektivitásuk azonos alapelveken nyugszik, azon kérdés megválaszolásához, hogy a HTM-ek állami források juttatásához vezettek-e, nagyrészt ugyanazon értékelést kell elvégezni, továbbá a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt hatásuk vizsgálata is ugyanazon gazdasági értékelést követi és figyelembe veszi a többi HTM létezését is a magyar piacon. Ezért a Bizottság úgy véli, annak érdekében, hogy a magyar energiatermelési piac valóságát hűen tükrözze, a jelen állami támogatási határozatnak a HTM-eket egyetlen eljárást lezáró határozattal, együttesen kell értékelnie.

- (154) Ez az átfogó megközelítés mindazonáltal nem akadályozza meg a Bizottságot abban, hogy figyelembe vegye a szóban forgó HTM-ek között ténylegesen meglévő különbségeket. Ezért e határozat megállapítja a HTM-ek közötti különbségeket, amennyiben azok relevánsak e határozat alkalmazása szempontjából.

7.3. Állami támogatás fennállása az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint

- (155) Az alábbiakban a Bizottság megvizsgálja az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatás fennállásának mind a négy konjunktív kritériumát: az állami források igénybevételét, a gazdasági előny meglétét, az előny szelektív voltát és a kereskedelemre gyakorolt hatást.

Az értékelés megfelelő időpontja

- (156) Az érdekelt felek észrevételeikben (több értékelési kritérium kapcsán) úgy érveltek, hogy a Bizottságnak kizárólag a HTM aláírásakor fennálló helyzetet kellene figyelembe vennie, majd ezen elemzés eredményét kellene kiterjesztenie a HTM-ek teljes futamidejére. A Budapesti Erőmű ezzel kapcsolatban a jogellenes állami támogatás értékelésére alkalmazandó szabályok meghatározásáról szóló bizottsági közleményre ⁽³⁶⁾ hivatkozik.

- (157) Az értékelés megfelelő időpontjának megállapításához a Bizottságnak először figyelembe kell vennie Magyarország Csatlakozási Okmányát, az Eljárási Rendeletet, valamint a Bíróság ítélezési gyakorlatát.

- (158) A Csatlakozási Okmány IV. mellékletének vonatkozó része a következőképpen rendelkezik:

„IV. MELLÉKLET

A csatlakozási okmány 22. cikkében hivatkozott lista

(...)

3. Versenypolitika

1. A csatlakozást követően, az új tagállamokban a csatlakozás időpontja előtt hatályba léptetett és ezt követően is alkalmazandó alább felsorolt támogatási programok és egyedi támogatások az EK-Szerződés 88. cikkének (1) bekezdése szerinti létező támogatásnak minősülnek:

a) az 1994. december 10-e előtt hatályba léptetett támogatások;

b) az e melléklet függelékében felsorolt támogatások;

c) azok a támogatások, amelyeket a csatlakozás időpontja előtt az új tagállam állami támogatásokat ellenőrző hatósága megvizsgált és a közösségi vívmányokkal összeegyeztethetőnek talált, és amelyekkel kapcsolatban a Bizottság a (2) bekezdésben meghatározott eljárás során úgy találta, hogy nem merül fel komoly kétség a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően.

Minden olyan, a csatlakozás időpontja után is alkalmazandó intézkedést, amely állami támogatásnak minősül és nem felel meg a fenti feltételeknek, a csatlakozástól az EK-Szerződés 88. cikke (3) bekezdésének alkalmazása során új támogatásnak kell tekinteni.

⁽³⁶⁾ HL C 119., 2002.5.22., 22. o.

A fenti rendelkezéseket a közlekedési ágazatnak, valamint az EK-Szerződés I. mellékletében felsorolt termékek – kivéve a halászati termékek, illetve az ezekből származó termékek – előállításával, feldolgozásával vagy forgalmazásával kapcsolatos tevékenységekre nyújtott támogatásokra nem kell alkalmazni.

A fenti rendelkezések szintén nem érintik a versenypolitikára vonatkozó, ezen okmányban foglalt átmeneti rendelkezéseket.”

(159) Az Eljárási Rendelet 1. cikkének vonatkozó része a következőképpen rendelkezik:

„b) a »létező támogatás«

i.–iv. [...]

v. olyan támogatás, amelyet létező támogatásnak kell tekinteni, mert megállapítható, hogy a hatálybalépése idején nem minősült támogatásnak, és ezt követően – a közös piac fejlődésének eredményeként és anélkül, hogy a tagállam módosította volna – vált támogatássá. Egyes intézkedéseknek egy tevékenység közösségi jog általi liberalizálását követő támogatássá válása során az ilyen intézkedések a liberalizációra megállapított időpontot követően már nem minősülnek támogatásnak;

c) az „új támogatás” olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is”.

(160) Fenti rendelkezésekből következik, hogy olyan intézkedések, amelyek nyújtásuk időpontjában nem minősültek állami támogatásnak, bizonyos körülmények között az EK-Szerződés 87. cikke szerinti állami támogatássá válhatnak. E szempontból lényegtelen, hogy az állami támogatássá váló intézkedés besorolása létező vagy új állami támogatás-e.

(161) Bár igaz, hogy a Bizottságnak értékelnie kell az intézkedés hatálybalépésekor jellemző helyzetet, amikor egy adott esetben az állami támogatás fennállását vizsgálja, ez nem jelenti azt, hogy az állami támogatás definíciójában szereplő négy kritérium értékelését minden körülmények között kizárólag a támogatás odaítélésének időpontjára kell korlátozni.

(162) Az Eljárási Rendelet 1. cikke b) bekezdésének v. pontjából egyértelműen kitűnik, hogy vannak olyan rendkívüli körülmények, mint például a közös piac fejlődése vagy valamely ágazat liberalizációja, amelyek során a gazdaság

egy vagy több ágazatában számottevő gazdasági és jogi változások mennek végbe, és amely körülmények között – e változások következtében – olyan intézkedések is az állami támogatások ellenőrzési körébe kerülhetnek, amelyek eredetileg nem tartoztak az EK-Szerződés 87. cikkének hatálya alá. Ha például a gazdaság egy ágazatának liberalizációja során megtartanánk mindazokat az intézkedéseket, amelyek odaítélésük időpontjában – a jelentős mértékben eltérő piaci feltételek következtében – nem minősültek állami támogatásnak, ám a liberalizáció időpontjától kezdve teljesítik az állami támogatások valamennyi feltételét, ezzel de facto meghosszabbítanánk a versenyhelyzet előtti piaci körülmények legnagyobb részét. Ez pedig ellentétes lenne azzal a szándékkal, hogy valamely piacon megszűnjön a verseny nélküli helyzet, vagyis a tagállamok azon döntésével, hogy az adott ágazatot liberalizálják. Azon speciális rendelkezéseknek, melyek alapján valamely intézkedés állami támogatássá válhat, éppen az a célja, hogy ne maradjon fenn olyan intézkedés, amely ugyan nem minősült állami támogatásnak a korábbi gazdasági és jogi körülmények között, ám ütközik az újonnan bevezetett piaci feltételek szereplőinek érdekeivel⁽³⁷⁾.

(163) Azt a kérdést, hogy az adott állami támogatás létező vagy új támogatás-e a Bizottságnak külön, az állami támogatás fennállásának megállapítását követően kell értékelnie.

(164) Magyarország gazdasága drasztikus változáson ment keresztül a kilencvenes években. Az ország az Európai Unióhoz való csatlakozás mellett döntött és 2004. május 1-jén annak teljes jogú tagállamává vált. Magyarország pontosan tisztában volt azon kötelezettségével, hogy meglévő intézkedéseit összhangba hozza azon belső piac versenypolitikai szabályaival, amelyhez csatlakozni kíván, mivel az általa 1991-ben aláírt Európa-megállapodás⁽³⁸⁾ kifejezetten említette e kötelezettséget.

(165) Azzal, hogy csatlakozott az Európai Unióhoz, Magyarország az energia liberalizált belső piacához is csatlakozott. A Csatlakozási Okmány nem rendelkezik a magyar energiapiac tekintetében a versenypolitikai szabályok alóli kivételekről. A fenti érvelés alapján a Bizottság – az érintett felek megjegyzéseivel szemben – úgy véli, hogy a HTM-ek, amelyeket (amint azt az érdekelt felek is elismerik) jelentős mértékben eltérő gazdasági körülmények között, az energia liberalizált belső piacához való csatlakozás előtt kötöttek meg, állami támogatássá válhatnak az új gazdasági és jogi körülmények között. E támogatás fennállásának megállapítása érdekében az állami támogatás meglétének négy kritériumát az új gazdasági és jogi körülmények között kell értékelni.

⁽³⁷⁾ Az Elsőfokú Bíróság 2000. június 15-én, az Alzetta Mauro ügyben hozott ítélete, amelyre a Budapesti Erőmű hivatkozik, valójában ugyancsak megerősíti, hogy az intézkedést értékelni kell a liberalizáció utáni új piaci körülmények között, ha felismerik, hogy az intézkedés, amely nem minősült állami támogatásnak a liberalizáció előtt, (létező vagy új) állami támogatássá válik.

⁽³⁸⁾ Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Magyar Köztársaság közötti társulást létrehozó Európa-megállapodást 1991. december 16-án írták alá.

- (166) Az értékelés szempontjából releváns időpont kérdését a Csatlakozási Okmány fényében kell tovább vizsgálni. Szemben valamennyi korábbi csatlakozással, a tagállamok beleegyeztek, hogy a Csatlakozási Okmányt különös rendelkezésekkel egészítik ki, amelyek értelmében valamennyi, a csatlakozást követően alkalmazandó és 1994. december 10. után megkötött támogatási intézkedést a csatlakozás előtt be kellett jelenteni a Bizottságnak, amely a közösségi vívmányok (acquis communautaire) alapján felülvizsgálja azokat.
- (167) Az EU-hoz 2004. május 1-jén csatlakozott országok túlnyomó többségében történelmi okokból erős hagyománya volt az állami intervenciónak. Akadhatnak azonban olyan intézkedések, amelyek a csatlakozás előtt – az akkor uralkodó, jelentősen eltérő piaci feltételek miatt – nem feleltek meg az állami támogatás négy kritériumának, azonban a csatlakozás utáni új jogi és gazdasági feltételek mellett már valamennyi kritériumot teljesítik.
- (168) A Csatlakozási Okmány vonatkozó cikkeinek célja a torzítatlan verseny biztosítása a belső piacon a szerződés hatálybalépését követő időszakra. Következésképpen a Csatlakozási Okmány vonatkozó cikkei arra irányulnak, hogy a csatlakozást követően ne torzítsák a közös piaci versenyt összeegyeztethetetlen állami támogatási intézkedések. E tekintetben irreleváns, hogy a kilencvenes években, az intézkedés elfogadásakor az teljesítette-e az állami támogatások feltételeit vagy sem. Következésképpen a támogatás fennállása kritériumainak értékelése szempontjából releváns időszak a Magyarország EU-hoz, és ezzel a liberalizált belső energiapiachoz való csatlakozását követő időszak.
- (169) Minden más megközelítés olyan helyzetet eredményezne, amelyben a csatlakozást és a liberalizációt megelőző időszak (amely a legtöbb új tagállam esetében a kommunista rezsimet követő átmeneti időszakra felel meg) gazdasági viszonyai jóval az ország Európai Unióhoz való csatlakozását követően is fennmaradhatnak. Így azokat az intézkedéseket, amelyek a csatlakozás előtt nem minősültek állami támogatásnak, a tagállam fenntarthatná, sőt tetszés szerint meghosszabbíthatná még akkor is, ha azok a csatlakozást követően fennálló feltételek mellett már állami támogatásnak minősülnének, tekintettel arra, hogy ezen intézkedések nem esnének a Bizottság állami támogatásokra vonatkozó ellenőrzési hatáskörébe.
- (170) Az érdekelt felek ezirányú észrevételei pontosan erre irányulnak. Az érintett feleknek az értékelés megfelelő időpontjára vonatkozó valamennyi érvelésének célja annak alátámasztása, hogy a jelen állami támogatási eljárás keretében a HTM-ek gazdasági és jogi értékelésének kizárólag a HTM-ek megkötésének időpontjában (azaz 1995 és 2001 között) fennálló körülményeken kell alapulnia, és e jogi és gazdasági körülmények alapján arra a következtetésre kellene jutnia, hogy a HTM-ek nem minősülnek állami támogatásnak. Az érdekelt felek azt állítják, hogy a piactudományi szereplő tesztjét, valamint a verseny torzítására és a kereskedelemre gyakorolt hatásra vonatkozó kritériumokat a kilencvenes évek közepének gazdasági kontextusában kell elemezni, hogy a Bizottságnak figyelembe kell vennie az MVM akkori kötelezettségét (ellátásbiztonság biztosítása), és az energiaágazat akkori uralkodó modelljét (egyvásárlós modell, stb.). Véleményük szerint az e körülmények alapján hozott értékelés eredménye marad irányadó a HTM-ek lejárta napjáig (ez a leghosszabb szerződés esetében 2024), függetlenül olyan változásoktól, mint Magyarország csatlakozása az Európai Unióhoz és az energiapiac azt követő kötelező liberalizálása.
- (171) A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel. A Bizottság véleménye szerint a Csatlakozási Okmány vonatkozó cikkeinek célja éppen az ilyen helyzetek elkerülése azáltal, hogy előírják az állami támogatásokra vonatkozó szabályoknak a gazdasági szereplőkre történő azonnali alkalmazását. A Csatlakozási Okmány bizonyos gazdasági ágazatok esetében kivételeket biztosít (vö. a közlekedésre vonatkozó rendelkezések), a villamos energia piacának szereplőire vonatkozóan azonban semmiféle kivétel nem szerepel a szerződésben. Ezért a közösségi vívmányok, ideértve a 96/92/EK irányelvet, a csatlakozás időpontjától haladéktalanul alkalmazandók a magyar villamosenergia-piac valamennyi szerződéses viszonyára.
- (172) A HTM-ek értékelése során ezért a Bizottság abból indul ki, hogy az EU liberalizált belső energiapiacához csatlakozva Magyarország elfogadta, hogy ezen piactudomány elveit alkalmazza a magyarországi energiapiac valamennyi szereplőjére, beleértve valamennyi kereskedelmi viszonyt.
- (173) Ezért a Bizottság az alábbiakban azt vizsgálja meg, hogy az eljárás tárgyát képező intézkedés Magyarország uniós csatlakozásának napjától kezdve teljesíti-e az állami támogatás meglétének valamennyi kritériumát.

Előny

- (174) Az előny fennállására vonatkozó vizsgálat bevezetéseként érdemes említést tenni arról, hogy a legtöbb villamosenergia-termelő elismerte az észrevételeiben, hogy a HTM-ek által kínált garanciák nélkül nem ruházott volna be ezekben az erőművekbe. A [...] Erőmű Rt. az észrevételeiben azzal érvel, hogy „[a] HTM a bankok számára egy fontos tényező a befektetés finanszírozásának hajlandósága és a működési költségek folyamatos előfinanszírozása tekintetében. [...]”... a [...] bekerete a konzorciumnak [azaz a bankoknak] a HTM-ek módosításával kapcsolatos állásfoglalását [...] -én, de a bankok mind a lekötött teljesítmény csökkentéséhez, mind a garantált átvétel mennyiségének csökkentéséhez való hozzájárulás megadásától elzárkóztak ⁽³⁹⁾.

⁽³⁹⁾ A termelő észrevételeinek 3. pontjából származó idézet.

- (175) Ezzel kapcsolatban a [...] (a Csepeli Áramtermelő Kft.-nek közel [...] kölcsönt folyósító tizenkét bank képviselőjeként) azt állítja, hogy „[a] bankok álláspontja szerint a HTM azon egymáshoz szorosan kapcsolódó üzleti megállapodások része, melyek biztosítékát képezték és képezik ma is a projekt piaci feltételekkel történő finanszírozását szolgáló hitelmegállapodásnak. Vagyis a HTM-ek bármilyen módosítása automatikusan a bankokat is érintené, és mivel az utóbbiaknak pénzügyi érdekeik védelmére megfelelő szerződéses mechanizmusok állnak rendelkezésre, így következképp a Csepel II. projekt egészét veszélybe sodorná.”
- (176) A [...] (az AES-Tisza Erőmű Kft.-nek közel [...])-t folyósító kilenc bank képviselőjeként) azt állítja, hogy „[a] finanszírozás legfőképpen a HTM, illetve a többi vonatkozó projektdokumentum (pl.: a tüzelőanyag ellátási megállapodás) létén alapult. [...] A HTM-ek stabilitást biztosítanak (az értékesített villamos energia mennyiségével és árával kapcsolatos) keresleti kockázattal szemben.” „A kereslet stabilitása az a meghatározó tényező [...] amely a szükséges biztonságot nyújtja a bankoknak egy kialakulatlan piacon való hosszú távú finanszírozás biztosítása esetén.”
- (177) Az előny fennállására vonatkozó vizsgálat érdekében a Bizottság előzetesen azt elemezte, hogy milyen érvelést kell követnie ezen vizsgálat során. A (180)–(190) preambulumbekzdésben felvázolt előzetes elemzés eredményeként a Bizottság azt a következtetést vonta le, hogy az előny fennállásának megállapítása érdekében azt kell megvizsgálni, hogy Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor fennálló piaci körülmények között egy átlagos piaci szereplő a HTM-ekben foglalhoz hasonló garanciát adott volna-e a termelőknek, vagyis olyat, amely alapján az MVM 15–27 éves – az érintett berendezések szokásos várható üzemeltetési vagy amortizációs idejének megfelelő – időszak során köteles a HTM-ben lekötött kapacitást (amely megfelel az erőmű rendelkezésére álló kapacitása egészének vagy legnagyobb részének), illetve garantált minimális mennyiségű megtermelt villamos energiát az erőmű állandó és változó költségeit (a tüzelőanyag-költségeket is beleértve) fedező áron megvásárolni⁽⁴⁰⁾.
- (178) A Bizottság második lépésben erre a kérdésre keresett választ az európai villamosenergia-piacok szokásos üzleti gyakorlatainak fényében.
- (179) Végül a Bizottság röviden értékelte a HTM-eknek a piacra gyakorolt hatását a Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozását követő időszakban. Bár ez utóbbi elemzés nem szükséges annak megállapításához, hogy a HTM-ek nyújtanak-e gazdasági előnyt, mégis érdemes elvégezni az érdekelt felek által benyújtott egyes észrevételek megfelelő vizsgálatát érdekében.

1. *Előzetes elemzés: az előny fennállásának értékelése érdekében követendő érvelés*

- (180) Az eljárás folyamán benyújtott észrevételeikben a harmadik felek azoknak a körülményeknek az alapján

elemzték az előny fennállását, amelyek között a kilencvenes évek közepén sor került a HTM-ek aláírására. Lényegében arra a következtetésre jutottak, hogy az említett időszakban és a villamosenergia-termelő társaságok privatizációja során egy átlagos piaci szereplő a HTM-ekben szereplőkhöz hasonló garanciát nyújtott volna a termelőknek annak érdekében, hogy ösztönözze a befektetőket, és ennek révén biztosítsa a magyarországi ellátásbiztonságot.

- (181) A Bizottság megvizsgálta e megközelítés megalapozottságát, és arra a következtetésre jutott, hogy az két okból nem megfelelő. Először is nem a vizsgált intézkedés tényleges kedvezményezettjeit veszi figyelembe. Másodsorban, e megközelítés nem megfelelő időszakot vesz tekintetbe az előny fennállásának értékelése szempontjából.

A potenciális előny kedvezményezettjei

- (182) A Dunamenti Erőmű Rt. azt állítja, hogy a HTM-jéből kifolyólag nem részesült előnyben, mivel a piaci árát fizette ki erőműveinek privatizációja során, és az értékesítési árban figyelembe vették a HTM szerinti jogait és kötelezettségeit. Vagyis amennyiben a HTM előnyhöz juttatta volna is, annak ellenértékét kifizette a privatizációs ár részeként.
- (183) A Bizottság úgy véli, hogy ezek az érvek a jelen esetben nem helytállóak. A jelen eljárás tárgyát képező támogatás kedvezményezettjei a privatizált erőművek (már amelyeknél sor került privatizációra) és nem pedig azok részvényesei. Az erőművek privatizációja tulajdonosi részesedésszerzés formájában történt meg.
- (184) A Bíróság már vizsgálta azt a kérdést, hogy milyen módon befolyásolja a társaságnak jogellenesen nyújtott támogatás fennállását és a kedvezményezett személyét a tulajdonosi viszonyokban részesedésszerzés eredményeként bekövetkezett változás. A Bíróság ítélete szerint az ilyen jogellenesen odaítélt támogatás a tulajdonosi viszonyokban bekövetkezett változástól függetlenül az eredetileg kedvezményezett társaság javára továbbra is fennáll⁽⁴¹⁾. Az üzletreszek piaci áron történő átruházása csak azt biztosítja, hogy maga a részesedést szerző nem kap állami támogatást. Ez azonban független attól, hogy a kedvezményezett erőmű tevékenysége részesül-e gazdasági előnyben.
- (185) A jelen eljárásban vizsgált támogatás kedvezményezettjei az erőműveket üzemeltető magyar társaságok, amelyek a HTM-eket aláírták, nem pedig ezen erőművi társaságok tagjai (részvényesei). Ráadásul az erőművek tulajdonosi viszonyaiban bekövetkezett változásra azon időpontot megelőzően került sor, amelyben az állami támogatás

⁽⁴⁰⁾ Függetlenül attól, hogy ez az ár a HTM-ek ármechanizmusán vagy árrendeleteken alapul, tekintettel arra, hogy mindkét árszabályozás hasonló elveken alapul.

⁽⁴¹⁾ A C-328/99. és a C-399/00. sz. Olaszország és a SIM 2 Multimédia kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2003., I-4035. o., 83. pont).

fennállását vizsgáljuk, és az erőműveket üzemeltető társaságoknak nyújtott állami támogatás fennállására vonatkozó vizsgálat szempontjából e változás irreleváns. A HTM-eket aláíró társaságok tehát – tulajdonosi viszonyuktól függetlenül – részesültek a HTM-ekben foglalt előnyökben.

Az előny fennállásának értékelésekor tekintetbe veendő időszak

- (186) A Bizottság tisztában van azzal, hogy a kilencvenes évek magyarországi piaci körülményei között a HTM-ek vezérelve, azaz a befektetés megtérülésének garanciája volt az alapvető feltétele annak, hogy a szükséges beruházások megvalósulhassanak.
- (187) Az a tény, hogy a villamosenergia-termelő ágazat jellemzői és Magyarország akkori politikai és gazdasági helyzete miatt közérdekből szükség volt az állami beavatkozásra, és hogy a legjobb megoldásnak a HTM-ek számos termelőnek történő odaítélése tűnt, semmiféleképp nem mond ellent annak a ténynek, hogy a HTM-ek előnyt biztosítanak a termelőknek.
- (188) A legtöbb termelő azt állítja, hogy a HTM-ek nem juttatják előnyhöz őket, mert megfelelnek az MVM, illetve a termelők helyzetében lévő bármely piacgazdasági szereplő rendes piaci viselkedésének. Azzal érvelnek, hogy az MVM (azaz az ellátásbiztonság biztosítására jogilag kötelezett egyetlen vásárló) helyzetében lévő bármely magánszereplő úgy döntött volna, hogy megkötí a HTM-eket, valamint hogy az azokból származó gazdasági előny nem haladja meg azt a szintet, amelyet a kilencvenes évek kialakulatlan magyarországi piaci körülményei között a felek szokásosan elérhettek. Ezenfelül a működési engedély megszerzése érdekében a termelők jogilag kötelesek voltak megállapodást kötni az MVM-mel. A termelők azt hangsúlyozzák, hogy a magánbefektető elve alapján a Bizottságnak figyelembe kellene vennie a HTM-ek megkötésekor fennálló jogi követelményeket és gazdasági realitást.
- (189) A Bizottság az érdekelt felek magánbefektető elvvel kapcsolatos érvelése tekintetében a jelen határozat azon preambulumbekendéseire hivatkozik, amelyek meghatározzák, hogy mely időszakot kell figyelembe venni a HTM-ekkel nyújtott állami támogatás fennállásának értékelésekor. A Bizottság ismételtlen rá kíván mutatni, hogy nem szándékozik kétségbe vonni, hogy a HTM-ek megkötésének időpontjában fennálló körülmények között szükség volt e szerződéses megkötésére. Amint azonban a jelen határozat a fentiekben kifejti, ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy a HTM-ek nem biztosítanak előnyt a termelőknek. Az érdekelt felek lényegében kizárólag azt állítják, hogy e megállapodások megfelelnek a megkötésük időpontjában fennálló piaci körülményeknek. Egyik érdekelt fél sem állítja azonban, hogy azok a jelenlegi belső piaci feltételeknek is megfelelnek.

Az előzetes elemzés következtetése

- (190) A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a HTM-ekkel nyújtott előny fennállásának vizsgálata során arról kell megbizonyosodnia, hogy a Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor fennálló körülmények között egy átlagos piaci szereplő adott-e volna a HTM-ekben szereplőkhöz hasonló – a (177) preambulumbekendésben ismertetett – garanciát a termelőknek.
2. *A Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor a villamosenergia-termelőknek nyújtott előny fennállásának elemzése*
- (191) Annak érdekében, hogy választ adhasson az előző preambulumbekendésben említett kérdésre, a Bizottság meghatározta az európai villamosenergia-piacok üzleti szereplőinek az ezen elemzés céljából irányadó legfontosabb gyakorlatait, elemezte továbbá, hogy a HTM-ek összhangban állnak-e ezekkel a gyakorlatokkal vagy pedig olyan garanciákat adnak a termelőknek, amelyeket egy kizárólag üzleti alapon eljáró vásárló nem fogadna el.
- (192) Előzetes észrevételként hasznos említést tenni arról, hogy a villamosenergia-piac hagyományosan négy részpiacra oszlik: i. termelés/import és nagykereskedelmi szolgáltatás, ii. átvitel/elosztás, iii. vizonteladás, iv. kiegyenlítő szolgáltatások. Mivel az MVM a belföldi termelőktől vásárolja, illetve importálja a villamos energiát, majd azt a regionális áramszolgáltató vállalatok és üzleti szolgáltatók (a vizonteladói piac szolgáltatói) felé értékesíti, ezért a HTM-ek értékelése szempontjából az első és a negyedik kategóriába tartozó részpiac bír jelentőséggel. Az MVM ezenfelül a rendszer-irányító számára is szolgáltatóként leköltött kapacitást annak érdekében, hogy biztosítsa a rendszer kiegyenlítését.
- (193) A magyarországi vizonteladói piac a vizsgált időszakban két szektorra oszlik: i. a közüzemre, ahol a regionális áramszolgáltató vállalatok szabályozott áron szolgáltatnak villamos energiát a nem feljogosított, valamint a jogosultsággal nem élő fogyasztóknak; ii. a szabadpiacra, ahol az üzleti szolgáltatók a feljogosított fogyasztók számára szállítanak energiát a piaci mechanizmusok folytán kialakult áron. A III. Villamos Energia Törvénnyel bevezetett rendszer az egyetemes szolgáltatási kötelezettség alá tartozó háztartásokra és üzleti fogyasztókra korlátozza a közüzemi szektort.
- (194) A vizsgált időszakban az MVM mind a regionális áramszolgáltató vállalatok (a közüzemi szektor szolgáltatói), mind pedig a szabadpiaci szektor szolgáltatói számára szállított villamos energiát. Ugyanakkor azonban – mint azt a (221)–(231) preambulumbekendésben felvázoltuk – az MVM szabadpiaci szolgáltatók részére történő értékesítése csupán a HTM-ek keretében megvásárolt és a közüzemi szektor által nem igényelt többletmennyiség kibocsátását jelentette. Az ilyen értékesítésre nem önálló üzleti tevékenységként, hanem inkább maguknak a HTM-eknek a következményeként kerül sor. Ennélfogva

az előny létezését az MVM számára megállapított elsődleges célkitűzéssel – azaz a regionális áramszolgáltató vállalatok számára a közüzemi szektor igényeinek ellátásához elegendő villamos energia szolgáltatásával – egybevetve kell értékelni. Vagyis azt kell megvizsgálni, hogy a HTM-ek hiányában az azokban szereplőkkel azonos biztosítékokat kínált volna-e egy kizárólag üzleti alapon eljáró gazdasági szereplő, amelyet azzal bíztak meg, hogy a regionális áramszolgáltató vállalatokat lássa el elegendő villamos energiával. Ezt az értékelést a versenyfeltételek szerint működő nagykereskedelmi piac fényében kell elvégezni. A következő preambulumbekendések először áttekintést nyújtanak az elemzés szempontjából lényeges, tipikus üzleti gyakorlatokról, majd összehasonlítják a HTM-eket az említett gyakorlatokkal. Végül a Bizottság az összehasonlítás fényében megvizsgálta a HTM-eknek azokat a következményeit, amelyekre a hatóságok Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor számíthattak, illetve azt, hogy más típusú megállapodások esetén jobb egyensúlyra számíthatnak volna-e a kedvező és kedvezőtlen következmények között.

2.a) A HTM-ek el biztosított előny fennállására vonatkozó értékelés szempontjából releváns európai villamosenergia-piaci üzleti gyakorlatok rövid leírása

- (195) A villamosenergia-szektor ágazatvizsgálata során⁽⁴²⁾ a Bizottság részletesen megvizsgálta az európai nagykereskedelmi piacok villamosenergia-forgalmazásának feltételeit.
- (196) A villamos energiával – a teljesítési időszaktól függően – az azonnali (spot) vagy a határidős piacokon lehet kereskedni. Az azonnali piacokon jellemzően a tényleges teljesítést megelőző napon kötnek a következő napra vonatkozó villamosenergia-ügyleteket. A villamos energia spot tőzsdei értékesítése minden esetben határáraikon történik, amelyek kizárólag a rövidtávú határköltségek fedezetét garantálják⁽⁴³⁾.
- (197) A határidős piacokon későbbi teljesítési időpontokkal értékesítik a villamos energiát. A határidős termékek lehetnek hetesek, hónaposak, negyedévesek, valamint évesek. Az azonnali és határidős termékek forgalmazása az energiatőzsdéken, valamint az elszámolóházakon keresztül lebonyolított tőzsdén kívüli ügyletek (OTC) formájában egyaránt lebonyolítható. E termékek közti folyamatos választás következtében közelítenek egymáshoz az azonos termékek árai az energiatőzsdéken és az OTC piacokon. Ezért az energiatőzsdék egyre inkább meghatározzák valamennyi azonnali és határidős termék, tehát az egész nagykereskedelmi piac referenciárait.
- (198) A határidős termékek árát ezenfelül a piaci szereplőknek az azonnali piacok jövőbeni áralakulására vonatkozó várakozásai határozzák meg. A piaci szereplők azért kötnek határidős ügyleteket, mert az ismeretlen jövőbeni azonnali vételi árakkal szemben előnyben részesítik a biztos árakat, és így a határidős vételi árak szintén tartalmaznak kockázati elemet. A gyakorlatban a határidős termékek árai tartalmaznak egy olyan meghatározó elemet, amely tükrözi a piaci szereplőknek az azonnali vételi árak alakulására vonatkozó várakozásait, illetve – attól függően, hogy a piaci szereplők nagy értéket tulajdonítanak-e az árbiztonságnak – kockázati prémiumot vagy engedményt, bár ez a gyakorlatban többnyire prémiumként jelenik meg. Az azonnali vételi árak ebből adódóan valamennyi energiaár tekintetében referenciát jelentenek. Amennyiben van azonnali tőzsdei értékesítés, akkor annak árai az egész piac számára referenciának minősülnek. Több nagykereskedelmi piacon a vásárlók – annak érdekében, hogy rálátással rendelkezzenek a költségeikre – általában a határidős ügyletekkel kísérik meg fedezni várható szükségleteik legnagyobb részét. A határidős ügyletekkel lefedetten felüli szükségleteiket pedig az azonnali piacokon végzett vásárlásokkal fedezik.
- (199) A villamosenergia-szektor ágazatvizsgálata azt mutatta, hogy a sztenderdizált energiatőzsdei és az OTC piacokon keresztül lebonyolított tőzsdén kívüli forgalmazás mellett „egyedi bilaterális ügyletekre” is sor kerül. A szállított termékek vagy a szolgáltatások tekintetében nagyon eltérőek lehetnek ezek az ügyletek, amelyekben szereplő árakról általában nem készül jelentés. Viszont verseny-piaci feltételek mellett az energiatőzsdei és az OTC piacokon keresztül lebonyolított tőzsdén kívüli forgalmazás szükségképpen befolyásolja ezeket az ügyleteket, mivel az adott termelő vagy importőr nem fogadná el, hogy olyan egyedi kétoldalú ügyletet kössön, amely egyértelműen kedvezőtlenebb feltételeket kínál a szabványos azonnali vagy határidős ügyletnél. Tehát az európai nagykereskedelmi piacokon létrejövő szabványos azonnali vagy határidős ügyletek megfelelő összehasonlítási alapot jelentenek annak vizsgálatához, hogy a HTM-ek jelentenek-e előnyt a termelőknek.
- (200) A határidős piacokon a leghosszabb teljesítési időszak egy év. Továbbá a szerződés megkötése és a tényleges teljesítési időszak kezdete közötti leghosszabb időtartamok a következők: 4 év – NordPool (skandináv országok), 3 év – Powernext (Franciaország), 5 év – UKPX (Nagy-Britannia) és 6 év – EEX (Németország). Bizonyos tőzsdéken, mint pl. az OMEL Spanyolországban, határidős ügyleteket egyáltalán nem kötnek. A szabványos határidős ügyletek arra kötelezik a szolgáltatót, hogy előre megállapított áron szolgáltatson bizonyos mennyiségű villamos energiát a szerződés megkötését követő legfeljebb hat éven belül megkezdődő legfeljebb egyéves időszak során. Az említett időtávok

⁽⁴²⁾ 2005 júniusában a Bizottság megkezdte az európai gáz és villamosenergia-piacok működésének vizsgálatát. A jelen határozat a villamosenergia-szektor vizsgálatáról 2007. január 10-én kiadott zárójelentést olyan, az európai villamosenergia-piacon megfigyelhető lényeges üzleti trendekkel és gyakorlatokkal kapcsolatos információforrásként használja, amelyek már Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor, 2004. május 1-jén is fennálltak. A jelentés a következő internetcímen érhető el: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/

⁽⁴³⁾ A rövid távú határköltségek az a költségek, amelyeket a termelő elkerülhet, amennyiben rövid távon az energiatermelés szüneteltetését határozza el. Ezek a költségek megközelítőleg megfelelnek a változó költségeknek, mivel mindkét esetben alapvető jelentőséggel bírnak a tüzelőanyag-költségek.

nagyságrendileg elmaradnak bármely erőmű amortizációs, illetve üzemeltetési idejétől. Ebből adódóan a termelőknek szokásos piaci feltételek között még abban az esetben sincs rálátásuk az erőmű termelő berendezésének amortizációs, illetve üzemeltetési ideje alatti árakra és értékesítési mennyiségre, ha az általuk megtermelt villamos energia legnagyobb részét határidős ügyletek segítségével forgalmazzák. Ezenfelül – mivel az árakat előre meghatározzák – a termelőknek szembe kell nézniük annak kockázatával, hogy költségeik meghaladják a megállapított árakat. Ez a kockázat különösen a tüzelőanyag-költségek ingadozása miatt jelentős. A legtöbb termelési technológia esetén ez utóbbi képezi a változó költségek legfontosabb elemét. Továbbá a termelőknek a verseny nyomásával is szembesülniük kell, mivel termelő-berendezéseik üzemeltetési időszakában számos alkalommal meg kell újítaniuk a határidős szerződéseiket, és kínálatukat ezáltal a versenyfeltételek alakulásához kell igazítaniuk.

(201) A nagykereskedelmi piacokon található termelői kapacitások lekötésével járó ügyletek is „lehívási jogok” (drawing rights) formájában, amelyeket ennél fogva érdemes összehasonlítani a HTM-ekkel. A lehívási jogok megszerzése azt jelenti, hogy általában az adott erőmű várható üzemeltetési idejére lekötik a termelői kapacitások egy részét, és a lekötött kapacitáshoz kapcsolódó tőkének és állandó költségeknek megfelelő „kapacitásdíjat” fizetnek a létesítmény üzemeltetőjének. Az erőmű üzemeltetője viseli a technikai kockázatokat. A lehívási jogok jogosultja határozhatja meg a lekötött kapacitások kihasználtsági fokát, és a lekötött kapacitások segítségével előállított villamos energiával kapcsolatban felmerült változó költségeknek megfelelő árat fizet az erőmű üzemeltetőjének.

(202) A HTM-ek keretében biztosított előny további értékelése érdekében érdemes figyelembe venni az üzleti vagy ipari végső nagyfogyasztók helyzetét is, amelyek ugyan nem a nagykereskedelmi, hanem a viszonteladói (az értékesítési lánc következő szintjén lévő) piacok szereplői. Mivel előfordul, hogy a termelők közvetlenül az üzleti vagy ipari nagyfogyasztókat látják el villamos energiával, ezért helytálló a HTM-ekkel való összevetés.

(203) A villamosenergia-szektor ágazatvizsgálata azt mutatta, hogy a villamosenergia-szolgáltatók gyakran kötnek rögzített áras ügyleteket az üzleti vagy ipari nagyfogyasztókkal. Ezen ügyletek futamideje szokásosan egy vagy két évre korlátozódik. Általában szállítási ütemtervet határoznak meg a korábbi fogyasztás alapján. Az árat a határidős piacok nagykereskedelmi áraiból származtatják, továbbá olyan egyéb költségelemeket is tartalmaznak, mint a hálózat kiegyenlítésének várható költségei, valamint a szolgáltató haszonkulcsa. A teljesítési ütemtervtől való eltérés esetén életbe lép a „take or pay” záradék, amely arra kötelezi a vásárlót, hogy vagy a számára felesleges villamos energiát, vagy pedig egy pótdíjat fizessen

ki. Ebből a szempontból úgy tekinthető, hogy az ügyletek a garantált minimális átvétel és a kapacitás-lekötés együttes alkalmazásán alapulnak ⁽⁴⁴⁾.

(204) A HTM-ek keretében biztosított előny vizsgálata céljából figyelembe kell venni egy további megállapodás-típust is, mégpedig a rendszer-irányítók (TSO) által nyújtott kiegyenlítő szolgáltatások céljából megkötött szerződéseket. Mivel a villamos energia nem tárolható, ezért minden egyes időpontban meg kell feleltetni egymásnak a keresletet és a kínálatot. Amennyiben a kereslet vagy a kínálat eltér az előrejelzésektől és további energiatermelést tesz szükségessé, akkor a rendszer-irányító feladata, hogy bizonyos termelőket felkérjen termelésük rövid időn belüli növelésére. Annak biztosítása érdekében, hogy rendelkezésre álljanak az ilyen helyzetek kezeléséhez szükséges termelői kapacitások, a rendszer-irányítók lekötik azon termelőegységek kapacitásának egy részét, amelyek rövid időn belül képesek megváltoztatni termelésük szintjét. Tekintve, hogy Magyarországon nincs tárolós vízerőmű, így a földgáztüzelésű erőművek rendelkeznek az e szolgáltatások nyújtásához legmegfelelőbb műszaki jellemzőkkel.

(205) A villamosenergia-szektor ágazatvizsgálata áttekintést adott a kiegyenlítő szolgáltatások nyújtására vonatkozó kapacitás-lekötési szerződésekkel kapcsolatos európai rendszer-irányítói gyakorlatról. Az áttekintésből kiténik, hogy a kapacitásokat tenderek segítségével kötik le. Egy év tekinthető azon szokásos időszaknak, amely megfelelő rugalmasságot biztosít a TSO-knak ahhoz, hogy tényleges szükségleteikhez igazítsák a lekötött kapacitások mennyiségét. A szerződések általában meghatározzák az igényelt szolgáltatás műszaki jellemzőit, a lekötött kapacitást, továbbá vagy csak a szolgáltatott villamos energia árát, vagy mind az energia, mind a kapacitás árát.

2.b) A HTM-ek összehasonlítása a szokásos üzleti gyakorlatokkal

(206) A Bizottság összehasonlította a HTM-ekben szereplő vételi kötelezettséget a határidős és azonnali ügyletek, a „lehívási jogokat” alkalmazó ügyletek, a végső nagyfogyasztók által megkötött hosszú távú szerződések, valamint a termelők és a rendszer-irányítók között a kiegyenlítő szolgáltatások nyújtása céljából megkötött szerződések legfontosabb jellemzőivel.

A sztenderd azonnali (spot) és határidős ügyletek

(207) A (195)–(200) preambulumbekzdésben felvázolt helyzetből következik, hogy a hosszú távú villamosenergia-kapacitás-lekötés, a garantált minimális átvétel, és a változó-, állandó- és tőkeköltségeket fedező ármeghatározási mechanizmus együttes alkalmazása nem felel meg az európai nagykereskedelmi piacok szokásos ügyleteinek és a sztenderd határidős és azonnali ügyleteknél több kockázattól óvja meg a termelőket.

⁽⁴⁴⁾ A kapacitás-lekötéssel egyenértékűnek tekinthető az a tény, hogy a szolgáltató kötelezi magát a szerződésben meghatározott mennyiség szállítására.

- (208) A villamos energia spot tőzsdei forgalmazása minden esetben határáraikon történik, amelyek kizárólag a rövidtávú határköltések – és nem valamennyi állandó- és tőkeköltés – fedezetét garantálják. Ezenfelül az azonnali piacokon a villamosenergia-termelő társaságok nem rendelkeznek biztosítékkal termelőkapacitásuk kihasználtsági fokára vonatkozóan. A villamos energia gazdaságos tárolásának megvalósíthatatlansága – amely kifejezetten az iparág egyedi jellegzetessége – a legtöbb gyártási ágazathoz képest jelentősen megnöveli ezt a kockázatot. Amennyiben egy adott időpontban a kereslet fedezéséhez elegendő villamos energiát kínálnak az adott termelő villamosenergia-termelő egységeinél alacsonyabb áron, akkor az adott egységet nem indítják be, vagyis az érintett időszakra nézve elvesz annak a termelői kapacitása.
- (209) Ennélfogva az spot piaci értékesítés nagyfokú bizonytalansággal jár az állandó- és tőkeköltések megtérülése, továbbá a termelői kapacitások kihasználtsági foka tekintetében.
- (210) A határidős piacok – amelyek árai a spot vételi árakból származtatottak – szintén nem nyújtanak biztosítékot a termelőknek, hogy értékesítésük valamennyi állandó- és tőkeköltésüket fedezze, mivel az árakat előre meghatározzák. Amennyiben a teljesítési időszak során a tüzelőanyag-költségek a várakozásokat meghaladóan növekednek, akkor a villamosenergia-termelés költségei meghaladhatják az előre megállapított árat. A határidős piacokon az ügyletek hosszabb időtartamának köszönhetően kisebb a termelési kapacitások kihasználtságával kapcsolatos bizonytalanság, mint a spot piacok esetében. Ugyanakkor azonban – még amennyiben a termelő képes is villamosenergia-termelésének legnagyobb részét határidős ügyletek segítségével értékesíteni – az üzemeltetési időhöz képest csak korlátozott időszakra nyer rálátást villamosenergia-termelő egységeinek kihasználtsági fokára.
- (211) Az érdekelt felek hangsúlyozzák, hogy a termelőknek jelentős kockázatokat kell viselniük a HTM-ek keretében, amelyek elsősorban a kivitelezéssel, a szabályozással, a környezetvédelemmel, a karbantartással, illetve az adózással/a finanszírozással kapcsolatosak. A Bizottság elismeri, hogy a HTM-ek nem szüntetik meg az erőművek üzemeltetéséhez kapcsolódó valamennyi kockázatot. A termelők észrevételeiben felsorolt kockázatokat minden bizonnyal valóban ők maguk viselik. Ezek azonban megfelelnek azoknak a szokásos kockázatoknak – a sztenderd spot és határidős piaci értékesítés esetét is ideértve –, amelyeket a villamosenergia-piac bármely szereplőjének magának kellene viselnie. Azonban a villamos energia termelési költségeinek – különösen a tüzelőanyag-költségeknek – ingadozásához, a végfelhasználók által fizetendő villamosenergia-árak változásaihoz, továbbá a végfelhasználók villamosenergia-igényének egyenetlenségéhez kapcsolódó üzleti kockázatokat a HTM-ek keretében működő berendezések üzemeltetési idejének nagy részében (vagy teljes egészében) az MVM viseli.
- (212) Az érdekelt felek észrevételeikben azt is állították, hogy az MVM javára létesített kapacitás-lekötés számukra hátrányt jelent, mivel az MVM-nek való értékesítésen

kívül más célra nem tudják felhasználni ezeket a kapacitásokat. A garantált minimum átvételi rendszer azonban nagy mértékben csökkenti e megkötöttség hátrányát. A garantált minimális átvételi rendszer a termelőknek nyújtott arra vonatkozó garanciának tekinthető, hogy amennyiben az MVM nem hasznosítja lekötött kapacitásaikat, akkor sem fogja megakadályozni e kapacitások villamosenergia-termelés és értékesítés céljára történő hasznosítását. Amint a következő táblázat mutatja, a minimális garantált átvétel valójában azt jelentette, hogy a lekötött kapacitás kihasználtsági aránya meghaladta Magyarországon rendelkezésre álló teljes kapacitás átlagos kihasználtsági arányát.

5. táblázat

Garantált minimális átvétel és lekötött kapacitások

	2004	2005	2006
Garantált átvétel (GWh)	23 234	23 528	23 516
Lekötött kapacitások (MW)	4 242	4 460	4 481
Garantált átvétel és lekötött kapacitások aránya (éves üzemóraszám)	5 477	5 275	5 248
Magyarországi villamosenergia-termelés és az igénybe vehető teljesítőképesség aránya (éves üzemóraszám)	4 272	4 225	4 601

- (213) A fentiekből következően az azonnali és a határidős ügyletek sokkal több kockázattal járnak a termelők számára, mint a HTM-ek. Ez utóbbiak ugyanis az állandó- és a tőkeköltések megtérülése és a termelői kapacitások kihasználtsága tekintetében egyaránt biztonságot nyújtanak.

Lehívási jogok (Drawing rights)

- (214) Ami a hívási jogokat illeti, a legfontosabb különbség a megállapodás e típusa és a HTM-ek között, hogy a hívási jogokhoz nem szokott garantált minimális átvétel kapcsolódni. A hívási jogok jogosultja viseli a lekötött kapacitások segítségével előállított energia értékesítéséhez kötődő üzleti kockázatot. Viszont azzal a biztosítékkal rendelkezik, hogy képes lesz legalább a változó költségeket fedező áron értékesíteni az említett energia egészét, mivel dönthet úgy, hogy nem termel villamos energiát, amennyiben az árak a változó költségek alá esnek. A HTM-ek – az erőművek javára biztosított minimális átvételi kötelezettségből kifolyólag – nem nyújtanak ilyen biztosítékot az MVM-nek.

A végső nagyfogyasztók által kötött hosszú távú vásárlási szerződések

- (215) A nagyfogyasztók által kötött hosszú távú vásárlási szerződések vonatkozásában teljesen egyértelmű, hogy sokkal

előnyösebbek a vásárlónak, mint a HTM-ek az MVM-nek, mivel a többnyire a szerződés egész futamidejére rögzített ár egyrészt általában nem olyan mutatókhoz – mint például a tüzelőanyag árakhoz – kapcsolódik, amelyek alakulása a szerződés futamideje alatt nem látható előre, másrészt nem úgy alakítják ki, hogy fedezze az állandó és tőkeköltségeket, mivel a nagykereskedelmi piacok jegyzési áraitól függ. A vásárlónak valójában csak akkor fűződik érdeke a hosszú lejáratú szerződések megkötéséhez, ha ezek a szerződések valamilyen védelmet biztosítanak számukra a villamosenergia-piac áringadozásai ellen, különösképpen a tüzelőanyagok áringadozásával okozott változásokkal szemben. Ebből kiindulva a vásárló olyan hosszú lejáratú szerződésben lehet gazdaságilag érdekelt, amelyben az eladó ajánlatot tesz a tüzelőanyag áringadozásával kapcsolatos kockázat egy részének átvállalására, vagy akkor, ha a villamosenergia-előállítás technológiája stabil tüzelőanyag-költségeket biztosít – amire példa a vízerőművek és bizonyos feltételek mellett az atomerőművek technológiája. Ezenfelül a szerződéseket általában a HTM-eknél sokkal rövidebb futamidőre kötik, ezáltal lehetőséget adva a vásárlónak a szolgáltatóváltásra, amennyiben a versenytárs kedvezőbb árakat kínál. A lehető legalacsonyabb árak elérése érdekében a vásárlók gyakran alkalmaznak versenytárgyalási eljárásokat.

Kiegyenlítő energia szolgáltatására vonatkozó szerződések

(216) A kiegyenlítő energia szolgáltatására vonatkozó szerződések azért relevánsak az előny fennállásának elemzése szempontjából, mert az MVM a HTM-ek keretében lekötött kapacitások egy kis részét a rendszer-irányító részére kiegyenlítő energia biztosítására fordítja⁽⁴⁵⁾. Az MVM a gyakorlatban évente csomagban értékesíti a kapacitásokat a rendszer-irányító számára, és a HTM-ek keretében lekötött kapacitások egy részét használja fel erre a célra. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a termelők nem viselik azt a kockázatot, amely az éves versenytárgyalásokhoz⁽⁴⁶⁾, és az általuk szolgáltatandó villamos energia mennyiségével kapcsolatos bizonytalansághoz kötődik. A termelők szempontjából a kiegyenlítő energia nyújtásának szerződéses feltételei a HTM-ek feltételeinek felelnek meg. Amint azonban azt a (204) preambulumbekzdésben kimutattuk, a HTM-ek előírásai – különösen hosszú futamidő és a garantált átvétel – még a kiegyenlítő energia nyújtása esetében sem indokolhatók üzleti alapon. A Bizottság elismeri, hogy Magyarországon – az érdekelt felek állításának megfelelően – csak kevés energiatermelő egység lehet képes a szükséges kiegyenlítő energiát rendelkezésre bocsátani a rendszer-irányító számára, azonban arra következtetésre jutott, hogy a HTM-ek által kínált feltételek még ilyen körülmények között is túllépnek azon, amit az rendszer-irányítók üzleti okokból elfogadhatónak tarthatnak.

⁽⁴⁵⁾ 2005-ben a szerződéses kapacitás 15 %-át.

⁽⁴⁶⁾ Az éves versenytárgyalások miatt az átvitelrendszer-üzemeltető számára felkínálható kapacitásmennyiség és a kifizetett ár évente változik, illetve előfordulhat, hogy csökken, amennyiben az átvitelrendszer-üzemeltető igényei csökkennek/vagy amennyiben más szolgáltatók alacsonyabb árakat vagy nagyobb mennyiséget kínálnak.

A HTM-ek és a szokásos üzleti gyakorlatok közötti összehasonlítás eredménye

(217) Ez az összehasonlítás azt mutatja, hogy a HTM-ek – szerkezetükből adódóan – a szokásos üzleti szerződéseknel több garanciát nyújtanak a termelőknek. A termelők tehát előnyösebb helyzetben vannak a HTM-eknek köszönhetően, mint amilyen helyzetben a HTM-ek nélkül, a szabad piacon lennének. Az előny fennállására vonatkozó lehető legteljesebb értékelés érdekében meg kell vizsgálni azokat a kedvező és kedvezőtlen hatásokat, amelyekre a magyar hatóságok Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontjában számíthatnak. Meg kell vizsgálni továbbá, hogy a szokásos üzleti gyakorlatokra épülő más megközelítések esetén számíthatnak volna-e előnyösebb egyensúlyra a kedvező és kedvezőtlen hatások között.

2.c) A HTM-eknek a hatóságok számára előre látható következményei az európai villamosenergia-piacok szokásos vásárlói üzleti gyakorlatainak fényében

(218) A hatóságok azt várhatták a HTM-ektől, hogy azáltal az MVM hosszú időn keresztül képes lesz a közüzemi szegmens ellátásához elegendő villamos energiát biztosítani.

(219) A hatóságok ugyanakkor nem rendelkeztek biztosítékkal arra vonatkozóan, hogy ugyanezen időszak során az MVM-nek milyen árakat kell majd fizetnie, mert a HTM-ek nem biztosítanak védelmet az áringadozásokkal, különösen a tüzelőanyag árak ingadozásával szemben.

(220) Ezenfelül a hosszú távú kapacitás-lekötés és az ahhoz társuló garantált minimális átvétel együttes alkalmazása megfosztja a hatóságokat attól, hogy éljenek a többi termelő vagy importőr által kínált kedvezőbb árak lehetőségével. A HTM-ek kapacitásai és garantált minimális átvételi mennyisége, az MVM által megkötött hosszú távú import szerződések és a kötelező átvételi rendszer⁽⁴⁷⁾ keretében általa vásárolt mennyiség elegendő volt szükségleteinek fedezésére. Így az MVM nem tudta diverzifikálni a szolgáltatói portfólióját, annak ellenére, hogy rendelkezésre álltak alternatív termelői kapacitások. 2004-ben több villamosenergia-termelő nem rendelkezett hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodással. Két erőmű 470 MW-os telepített kapacitásra vonatkozó HTM-je 2003 végén járt le, ami jelentősen megnövelte a HTM-eken kívüli szolgáltatói kapacitást. Ráadásul közel 700 MW-os import kapacitást nem fednek le a hosszú távú import szerződések. Amennyiben a lekötött kapacitások rendszere és a minimális garantált átvétel nem kötné az MVM-et, akkor felhasználhatta volna ezt az import energiát.

⁽⁴⁷⁾ A magyar jogszabályok előírják az MVM és a regionális áramszolgáltató vállalatok számára, hogy szabályozott árakon vásárolják meg a kapcsolt energiatermelők által előállított, vagy a hulladékból, illetve megújuló energiaforrásból származó villamos energiát.

(221) Emellett – amint az a következő preambulumbekendésekben bemutatásra kerül – 2003-ban és 2004-ben, Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor világos volt, hogy a teljes magyarországi energiafogyasztást az MVM közvetítésével kiszolgáló egyvásárlós rendszer keretében kialakított kapacitás-lekötési, valamint garantált minimális átvételi rendszerrel a jelentős kockázattal jár, hogy a szerződések az MVM-re a szükségleteit meghaladó mértékű energia vásárlását írják elő.

(222) E tekintetben fontos figyelembe veendő tényezőt jelent a villamosenergia-piac 2003. évi részleges megnyitása. 2001. december 18-án a Magyar Országgyűlés elfogadta a II. Villamos Energia Törvényt, amely lehetővé tette, hogy a nagyfogyasztók – vagyis amelyek éves fogyasztás meghaladja a 6,5 GW-ot – „feljogosított fogyasztókká” váljanak, és ily módon megvásárolhassák saját villamosenergia-szolgáltatójukat. Ez a 2003. január 1-jén hatályba lépett jogszabály azt eredményezte, hogy az azt megelőzően létező közüzemi szegmens mellett létrejött egy szabad piac, ahol az árak a kínálati és a keresleti viszonyok eredményeként alakultak ki. Az említett intézkedés azzal az előre látható hatással járt, hogy csökkent az a mennyiség, amelyet a közüzemi szegmens által támasztott kereslet kielégítése érdekében az MVM-nek a regionális áramszolgáltatók számára kell szállítania. A következő táblázat bemutatja, hogy a szabad piacon értékesített mennyiség 2003 és 2006 között valóban folyamatosan növekedett, a regionális áramszolgáltatókon keresztül a közüzemi szegmens részére értékesített mennyiség pedig ennek megfelelően csökkent.

6. táblázat

Értékesítés a viszonteladói piacon (közüzemi és szabadpiaci szektor)

	(GWh)			
	2003	2004	2005	2006
Összfogyasztás	33 584	33 836	34 596	35 223
Értékesítés a szabad piaci szektorban	3 883	7 212	11 685	13 057
Értékesítés a közüzemi szektorban	29 701	26 624	22 911	22 166

Forrás: A magyar villamosenergia-rendszer 2006. évi statisztikai adatai ⁽¹⁾
⁽¹⁾ Lásd Többek között a <http://www.mvm.hu> honlapon

(223) 2003 és 2006 között 25 %-kal csökkent a közüzemi szegmensben értékesített – egyben az MVM tényleges szükségletével egyenértékű – mennyiség. Az MVM szükségleteinek csökkenése – különösen a közüzemi szektor hatósági árai (a szolgáltatók által a regionális áramszolgáltató vállalatoknak fizetett árak) és a szabad piaci szegmensben 2003-ban és 2004-ben fizetett árak közötti jelentős különbség alapján – nagymértékben előre látható volt Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontjában.

7. táblázat

A közüzemi és a szabadpiaci szektor árai közötti különbségek a viszonteladói piacon 2003-ban és 2004-ben

	(HUF/kWh)	
	2003	2004
Átlagos ár a szabad piacon	11,1	12,7
Átlagos ár a közüzemi szektorban ⁽¹⁾	19	21,1

Forrás: A magyar villamosenergia-rendszer 2006. évi statisztikai adatai
⁽¹⁾ A fogyasztás mértékétől függő szabályozott díjakból kialakult ár.

(224) A szabadpiaci árak egyértelmű ösztönzést jelentettek a feljogosított fogyasztóknak, hogy éljenek a jogosultságukkal. Ráadásul 2003-ban és 2004-ben szintén közismert volt, hogy Magyarország küszöbön álló Európai Unióhoz való csatlakozása következtében hatályba fog lépni a Második Villamos Energia Irányelv ⁽⁴⁸⁾, és ennek következtében 2007. július 1-től valamennyi fogyasztó feljogosítottá kell váljon, ami a HTM-ek hátralévő futamidejénél jelentősen rövidebb időn belül az MVM szükségleteinek további csökkenéséhez fog vezetni.

(225) Következésképpen, 2003-ban és 2004-ben világos volt, hogy a teljes magyarországi energiafogyasztást az MVM közvetítésével kiszolgáló egyvásárlós rendszer keretében kialakított HTM-ek nem csupán azt gátolják, hogy az MVM diverzifikálhassa szolgáltatói portfólióját és a szolgáltatók közötti versenyt kihasználva kedvezőbb árakat érjen el, hanem valószínűleg azzal az eredménnyel jár, hogy az MVM a tényleges szükségleténél több villamos energiát lesz kénytelen megvásárolni.

(226) A hatóságok valóban számoltak is ezzel a kockázattal. 2002-ben a magyar kormány kiadott egy rendeletet ⁽⁴⁹⁾, amely arra kötelezi az MVM-et, hogy a lekötött kapacitás mennyiségének kiigazítása céljából kezdeményezze a HTM-ek újratárgyalását az összes termelővel. Bár az említett rendelet a HTM-ek megszüntetését nem írta elő, önmagában is világosan jelzi, hogy a viszonteladói piac fokozatos liberalizációjának fényében túl nagy a HTM-ek keretében lekötött kapacitás (és ebből következően a garantált minimális átvétel) mennyisége. A fenti rendelet azt is lehetővé teszi, hogy amennyiben nem vezetnek sikerre a termelőkkel folytatott tárgyalások, az MVM az alábbi „értékesítési mechanizmusok” segítségével értékesíthesse azon kapacitásokat és villamos energiát, amelyről bebizonyosodott, hogy meghaladják a közüzemi szektor ellátásához ténylegesen szükséges mennyiséget: kapacitás árverések, kapacitásra vonatkozó versenytárgyalások, valamint az ún. „Piacéren”, az interneten található virtuális kereskedési platformon történő értékesítés. Bár a három mechanizmus formája eltérő, mindegyiknek az a lényege, hogy az MVM különféle határidős teljesítési termékeként eladásra kínálja a szabad piacon azt

⁽⁴⁸⁾ 2003/54/EK irányelv.

⁽⁴⁹⁾ 183/2002. sz. kormányrendelet.

az energiafelesleget, amelyre nincs szüksége a közüzemi szektor ellátásához, viszont a HTM-ek feltétele szerint köteles megvenni.

- (227) A következő táblázat bemutatja az MVM által végzett első három árverésre vonatkozó adatokat. Kiderül belőle, hogy azok az árak, amelyek az MVM a kibocsátási mechanizmusokon keresztül értékesítette az energiát, lényegesen alacsonyabbak a HTM-ek keretében ugyanazért az energiáért fizetett áraknál.

8. táblázat

Az MVM első három árverése

	Első árverés 2003. június	Második árverés 2003. december	Harmadik árverés 2004. június
Alapterhelési termékek:			
Az értékesített villamos energia mennyisége (GWh)	375	240	133
Az árverések értékesítési árai (HUF/KWh)	8,02	9,5	8,4
Völgyidőszaki termékek:			
Az értékesített villamos energia mennyisége (GWh)		259	421
Értékesítési ár az árveréseken		5,6	3,5
A HTM-ek átlagos éves árai			
	2003	2004	
	11,3	11,7	

- (228) A magyar jogalkotó egyértelműen számított erre a hatásra, és előírta, hogy a magyar államnak kompenzációt kell fizetnie azokért a veszteségekért, amelyek a kapacitás árverések segítségével kibocsátott mennyiségért fizetett ár és a piaci értékesítési árak közötti különbségből eredően az MVM-nél keletkeznek. Az MVM-nek fizetett kompenzáció 2003-ban 3,8 milliárd forintot tett ki⁽⁵⁰⁾. Az MVM 2004. évi éves jelentése szerint 2004-ben a kompenzáció összege 2,4 milliárd forinttal nőtt.

- (229) A hatóságok szempontjából egyértelmű, hogy nem indokolható üzleti okokkal ez a rendszer, amely gyakorlatilag a termelők szabad piaci szegmensre történő értékesítéseinek támogatásával ér fel.

- (230) A következő táblázat – Magyarország 2007. szeptember 24-i és 2008. április 21-i információközlése alapján – bemutatja az MVM által 2003 és 2004 között az értékesítési mechanizmusokon keresztül értékesített teljes villamosenergia-mennyiséget.

⁽⁵⁰⁾ Lásd a magyar hatóságok 2004. június 4-i levelét.

9. táblázat

Az MVM által értékesítési mechanizmusokon keresztül értékesített mennyiségek

	(TWh)			
Év	2003	2004	2005	2006
Az MVM teljes kibocsátási mechanizmusokon keresztüli értékesítése ⁽¹⁾	0,6	1,9	6,5	6,5

⁽¹⁾ Kapacitás árverések, kapacitásra vonatkozó versenytárgyalások, valamint az MVM Piactér.

- (231) Egyértelmű, hogy szokásos piaci körülmények között a vásárlók nem kötnek olyan szerződéseket, amelyek azzal a komoly kockázattal járnak, hogy a szükségesnél több villamos energiát kénytelenek megvásárolni, és annak továbbértékesítése során jelentős veszteségeket szenvednek. Elméletileg a végső nagyfogyasztók által kötött határidős ügyletek és hosszú távú szerződések esetében is fennáll ez a kockázat, azonban sokkal kisebb mértékben.

- (232) A határidős ügyletek futamideje sokkal rövidebb a HTM-ekénél. Ilyen futamidő alatt a vásárló sokkal több rálátással rendelkezik a szükségleteire, mint egy 15-től 27 évi terjedő időszak során. Ezenfelül a vásárlók arra töreksznek, hogy várható szükségleteiknek csak egy részét fedezzék határidős szerződésekkel, az ezen felül szükséges mennyiséget pedig a spot piacon szerzik be.

- (233) A végső nagyfogyasztók által kötött hosszú távú szerződések esetében is csak korlátozott mértékben merül fel a túlzott mértékű vásárlás kockázata, mivel az említett szerződések futamideje korlátozott, és mivel az ilyen szerződéseket kötő ipari és üzleti végső nagyfogyasztók fogyasztása általában stabil és kiszámítható – ami az MVM esetében a fent kifejtett okokból nem áll fenn.

- (234) Ezenfelül hasznos felidézni, hogy a végső fogyasztók által kötött határidős ügyletek és hosszú távú vásárlási szerződések alapján a vásárlók elfogadják, hogy kötelezettséget vállaljanak bizonyos mennyiségű villamos energiának a teljesítés tényleges időpontja előtt több hónappal vagy évvel történő megvásárlására, mivel a vásárlási szerződésük védelmet biztosít számukra az áringadozásokkal szemben. A HTM-ekben nincs meg ez az előny, mert a változó költségeket fedező árak, a tüzelőanyag árak változásainak köszönhetően előre nem látható mértékben növekedhetnek.

Az állami támogatás fennállására vonatkozó következtetés

- (235) A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy azok az előnyök, amelyekhez a hatóságok a HTM-ből kifolyólag hozzájutnak, nem nyújtanak olyan villamosenergia-ár stabilitást, mint amelyet az átlagos piaci szereplők a hosszú távú szerződésekkel kapcsolatban elvárnak, továbbá azzal a komoly kockázattal járnak, hogy a tényleges szükségletnél nagyobb mennyiségű energiát kénytelenek megvásárolni, majd veszteséget szenvedni a

felesleges mennyiségek továbbértékesítése során. Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor a magyar hatóságok jól ismerték ezeket a kockázatokat. A HTM-ek és az európai villamosenergia-piacokon szokásos vásárlói üzleti gyakorlatok összehasonlítása azt mutatja, hogy a kizárólag üzleti alapon eljáró vásárló nem fogadott volna el ilyen hátrányos hatásokat, és – a szokásos üzleti gyakorlattal összhangban – más vásárlási stratégiát alakított volna ki, illetve más fajta megállapodásokat kötött volna.

- (236) A Bizottság a fentiek alapján arra a következtetésre jut, hogy a HTM legfontosabb kikötései a szokásos kereskedelmi ügyleteken túlmenően előnyt jelentenek a termelőknek. Ezzel kapcsolatban kihangsúlyozandó, hogy a HTM-ek legfontosabb elemei – azaz a hosszú távú kapacitás-lekötés, a garantált minimális átvétel és a kapacitás- és energiadíjon alapuló, az állandó-, a változó- és a tőke-költségek fedezésére irányuló árazási mechanizmus – egymástól el nem választhatók, és egymástól elkülönítetten nem vizsgálhatók. Az előny ezen elemek együttes alkalmazása következtében áll fenn. A HTM-ek hosszú futamideje, amint az a fentiekből kiderül, nagymértékben hozzájárul az előny fennállásához.

3) *A HTM-ek piacra gyakorolt hatása a Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozását követő időszakban*

- (237) Az érdekelt felek észrevételeikben azt állítják, hogy a HTM-ek keretében alkalmazott árak nem haladják meg a nagykereskedelmi árakat. A Mátrai Erőmű Rt. külön is hangsúlyozza, hogy saját szénbányáinak és az emiatt alacsony bányászati költségeinek köszönhetően versenyképesek az árai. A fent említett felek ennek megfelelően úgy ítélik meg, hogy nem jutnak előnyhöz.

- (238) A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

- (239) Először is – amint azt a jelen határozat a fentiekben részletesen kifejtette – a HTM-ek keretében ténylegesen kifizetett ár a HTM-eknek csupán az egyik következménye, de nem az alkotja a HTM-ek által biztosított előny legfontosabb részét. A bankintézmények fent említett észrevételei (lásd különösen a (175) és a (176) bekezdést) szintén megerősítik, hogy a HTM-ek valamennyi olyan eleme, amely garantálja a termelői egységekbe történő beruházások megtérülését, és megóvja a termelőket a működésükből fakadó üzleti kockázatokról, együttesen alkotja a HTM-ek előnyének lényegét.

- (240) Másodsorban a piaci árakhoz képest fennálló árkülönbözöt a piaci fejlődéshez kapcsolódó nagyszámú olyan tényezőtől függ, amelyek a HTM-ek tartalmától függetlenek, és kizárólag utólag értékelhetők. Az említett HTM árak egy bizonyos időpontban irányadó egységárak, amelyek nem veszik figyelembe a HTM-ek összes többi eleméből származó előnyt, így például azt, hogy mekkora kapacitást, illetve mennyiséget értékesíthettek volna a

termelők, amennyiben a piaci kereslettől függött volna az értékesítésük. Amint az a fentiekből kiderül, a Bizottság véleménye szerint valamennyi vizsgált HTM-nek szerves részét képezi a termelőknek biztosított gazdasági előny, függetlenül attól, hogy egy adott időpontban a piaci áraknál magasabb árakhoz vezetnek vagy sem.

- (241) A Bizottság mindazonáltal összehasonlította a HTM-ekben ténylegesen alkalmazott árakat a nagykereskedelmi piac HTM-ekkel le nem fedett részén kialakult árakkal annak érdekében, hogy teljes körű válaszokat adhasson a hozzá beérkezett észrevételekre, illetve jobban megértse a HTM-ek következményeit.
- (242) Ezen összehasonlítás során a Bizottság nem veszi figyelembe a 2007. évi árakat, mivel ez év során (pontosabban 2006. december 9-től 2007. december 31-ig) a hatósági árak felülírták a HTM-ek árait. Ennek megfelelően az alkalmazott árak nem szükségképpen tükrözik azt a pontos árat, amelyhez a HTM-ek árképletének alkalmazása vezetett volna.
- (243) Következtetésképpen a Bizottság a HTM-ek alapján alkalmazott árakat a 2004–2006-os évek szabadpiaci áraival vetette össze.

10. táblázat

A HTM-ek keretében az MVM számára értékesített villamos energia átlagára ⁽⁵¹⁾

	HUF/kWh		
A HTM keretében működő erőmű	2004	2005	2006
Dunamenti Erőmű F blokkjai	(...)	(...)	(...)
Dunamenti Erőmű G2 blokkja	(...)	(...)	(...)
Tisza II. Erőmű	(...)	(...)	(...)
Pécsi Erőmű	(...)	(...)	(...)
Csepel II. Erőmű	(...)	(...)	(...)
Kelenföldi Erőmű	(...)	(...)	(...)
Újpesti Erőmű	(...)	(...)	(...)
Kispesti Erőmű	(...)	(...)	(...)
Mátrai Erőmű	(...)	(...)	(...)
Paksi Atomerőmű	(...)	(...)	(...)

⁽⁵¹⁾ A táblázatban szereplő számadatok a magyar hatóságok 2007. szeptember 24-én és 2008. január 16-án nyilvántartásba vett leveleire épülnek. A két tájékoztató levélben közölt számok között bizonyos minimális eltérések (kevesebb mint 5 %) figyelhetők meg a 2006. évi árak tekintetében. Az ilyen esetekben a jelen határozat a későbbi tájékoztatásra (a 2008. január 16-i levélre) támaszkodik.

11. táblázat

A belföldi termelők által a HTM-eken kívül, a szabad piacon értékesített villamos energia mennyisége és átlagára ⁽⁵²⁾

Erőmű	2004		2005		2006	
	Mennyiség (MWh)	Árak (HUF/kWh)	Mennyiség (MWh)	Árak (HUF/kWh)	Mennyiség (MWh)	Árak (HUF/kWh)
Mátrai Erőmű ([...] blokk)	989 097	8,15	972 813	8,33	1 082 699	9,26
Vértesi Erőmű	157 701	8,02	942 999	8,79	1 213 622	10,51
Dunamenti Erőmű [...] blokk	215 647	8,57	805 381	9,85	814 702	13,29
EMA	133 439	11,07	129 252	11,83	101 607	12,92
AES Borsodi Erőmű	(...)	(...)	18 301	11,25	n. a. (*)	
AES Tiszapalkonyai Erőmű	364 869	12,76	86 673	9,87	119 218	14,27

(*) Az értékesített mennyiség kevesebb, mint 1 000 MWh. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy ennyire csekély mennyiségeknek megfelelő árak nem képeznek megfelelő összehasonlítási alapot a HTM árakkal való összevetés szempontjából.

12. táblázat

Az MVM által megvásárolt villamos energia import mennyisége és átlagára ⁽⁵³⁾

Import	2004		2005		2006	
	Mennyiség (MWh)	Árak (HUF/kWh)	Mennyiség (MWh)	Árak (HUF/kWh)	Mennyiség (MWh)	Árak (HUF/kWh)
Ukrajnából Szlovákián keresztül ([...] *)	1 715 200	[...] (**)	1 525 600	[...] (**)	1 311 400	[...] (**)
Svájcból Szlovákián keresztül ([...] *)	1 768 100	[...] (**)	1 761 700	[...] (**)	1 709 200	[...] (**)
Svájc ([...] *)	631 700	[...] (**)	629 500	[...] (**)	626 200	[...] (**)

(61) Import partnercég neve.

(62) A táblázatban szereplő importok 2004-es súlyozott átlagára 9,14 HUF/kWh, a 2005-ös súlyozott átlagár 10,41 HUF/kWh, és a 2006-os súlyozott átlagár 11,49 HUF/kWh.

(244) Az MVM 2003 óta – a II. Villamos Energia Törvénnyel ⁽⁵⁴⁾ összhangban – kibocsátja a felesleges energiát (vagyis a közüzemi szektor ellátásához szükséges felülieket) annak érdekében, hogy az alábbi értékesítési mechanizmusokon keresztül ellássa a versenypiacot: i. közüzemi termelői kapacitás árverések, ii. kapacitásra vonatkozó versenytárgyalások, valamint iii. virtuális kereskedési platformja, az ún. „Piactér”. Az alábbi táblázat szemlélteti az ezen értékesítések során elért átlagárakat:

⁽⁵²⁾ A magyar hatóságok 2007. szeptember 24-én nyilvántartásba vett levelére épülő információk. A 2005-ben és 2006-ban az E.ON DKCE vállalat is értékesített villamos energiát a szabad piacon. A magyar hatóságok 2008. április 22-én iktatott levelében nyújtott tájékoztatás szerint azonban csekély volt az értékesített mennyiség, így a magyar hatóságok nem rendelkeznek a megfelelő árakra vonatkozó adatokkal.

⁽⁵³⁾ A magyar hatóságok 2007. szeptember 24-én, illetve 2008. január 16-án iktatott leveleire épülő információk. A két tájékoztató levélben közölt számok között minimális eltérések (kevesebb mint 2 %) figyelhetők meg. Ilyen esetben a jelen határozat a későbbi tájékoztatásra (a 2008. január 16-i levélre) támaszkodik. Az MVM importja szintén hosszú távú megállapodásokra épül. E megállapodások nem képezik a jelen eljárás tárgyát.

⁽⁵⁴⁾ Lásd a jelen határozat (32) bekezdését.

13. táblázat

Az MVM kapacitás-árverésein, versenytárgyalásain és a Piac téren elért átlagárak ⁽⁵⁵⁾

Az árverésen értékesített termék szállítási éve (*)	A kapacitás árverések súlyozott átlagára (HUF/kWh)	A versenytárgyaláson és a Piac téren való értékesítés éve	A versenytárgyaláson és a Piac téren való értékesítés átlagára (HUF/kWh)
2004-es év	4,7	2004	6,5
2002. június 17-i árverés	Völgy: 3,48 Alap: 8,4		
2005-ös év	5,4	2005	8,1
2004. december 9-i árverés	Völgy: 4,54 Alap: 8,32		
2005. június 10-i árverés	Völgy: 4,6 Alap: 8,5		
2005. július 21-i árverés	Alap: 9,3 Csúcs: 10,42		
2006-os év	9,9	2006	9,1
2005. november 9-i árverés	Völgy: 6,02 Alap: 9,74 Csúcs: 11,76		
2006. május 31-i árverés	Alap: 11,33		

(*) Az értékesített mennyiség termékfajtánként (völgy/alap/csúcs) 25 000 és 2 000 000 MWh között alakul.

(245) A fenti számadatokból látható, hogy Magyarországon a versenyszektorban 2004-ben 4,7 és 12,76 HUF/kWh között alakult a nagykereskedelmi villamosenergia-értékesítés átlagára. A HTM-ek keretében működő termelők közül a Paksi Atomerőmű és a Mátrai Erőmű értékesített áramot az MVM számára ebben az ártartományban. A Dunamenti Erőmű [...] blokkja a HTM keretében a legmagasabb szabadpiaci árnak ([...]) megfelelő, [...] HUF/kWh áron értékesítette a villamos energiát. Az összes többi termelő 13,86 és 25,46 HUF/kWh közötti átlagos árat számított fel az MVM-nek. Ez a legmagasabb szabadpiaci árnál 10–100 %-kal magasabb árakat jelent.

(246) 2005-ben 5,4 és 12,91 HUF/kWh között mozogtak a vizsgált HTM-eken kívüli értékesítési árak. A HTM-ek keretében működő termelők közül csak a Paksi és a Mátrai Erőmű értékesített áramot a HTM-je alapján ebben az ártartományban. Az összes többi termelő 13,99 és 25,64 HUF/kWh közötti átlagárat számított fel az villamos energiájáért a HTM-je alapján. Ez a legmagasabb szabadpiaci árnál 10–100 %-kal magasabb árak felel meg.

(247) 2006-ban 9,1 és 14,27 HUF/kWh között alakultak a szóban forgó HTM-eken kívüli értékesítési árak. A HTM-ek keretében működő termelők közül csak a Paksi és a Mátrai Erőmű értékesített áramot a HTM-je alapján ebben az ártartományban (Paks esetében tulajdonképpen a legalacsonyabb szabadpiaci ár alatt). Az összes többi termelő 16,67 és 33,49 HUF/kWh közötti átlagárat számított fel a villamos energiájáért a HTM-je alapján. Ez a legmagasabb szabadpiaci árnál 15–135 %-kal magasabb árakat jelent.

(248) A fenti számítások az átlagos árak adataira épülnek, azaz nem számítanak külön völgyidőszaki, zsinór vagy a csúcsidőszaki árakkal. Azok a termelők, amelyek HTM-ek nélkül nagyrészt csúcsterhelési termékeiket értékesítenenek ⁽⁵⁶⁾, úgy érvelnek, hogy az árak nem összehasonlíthatók az alapterhelési árakkal. A Bizottság elismeri, hogy a csúcsidőszaki villamos energia árai rendszerint valóban magasabbak, mint a zsinórterhelési energiáé. Ezeket az árakat a szabadpiaci értékesítéssel (például az MVM villamosenergia árveréseivel) összehasonlítva a csúcsidőszaki termékek átlagos árszintje nagyjából 10–30 %-kal haladja meg a zsinórtermékek árát.

⁽⁵⁶⁾ A magyar hatóságok becslése szerint HTM-ek hiányában a különböző, jelenleg HTM-ek keretében működő termelők az alábbi módon érhetnék el a legnagyobb nyereséget. A Paksi és a Pécsi Erőmű termelése 100 %-át zsinórtermékként értékesítené, a Mátrai Erőmű, a Dunamenti Erőmű G2-es blokkja, a Kelenföldi, az Újpesti, valamint a Kispesti Erőmű az általuk megtermelt villamosenergia-megközelítőleg 50 %-át zsinórterhelési, illetve 50 %-át csúcsidőszaki termékként értékesítené, a Csepeli Erőmű, a Dunamenti Erőmű F blokkja, valamint a Tisza II. Erőmű pedig nagyrészt (megközelítőleg 70 %-ban) csúcsidőszaki villamos energiát értékesítené.

⁽⁵⁵⁾ Az átlagárak indikatív súlyozott árakat jelentenek.

- (249) Ha azonban összehasonlítjuk a Csepeli Erőmű, a Duna menti Erőmű F blokkja, valamint a [...] csúcsidőszaki árait a kapacitás-árverésekével, szintén jól látszik, hogy az előbbieket magasabbak, mint a három évi időszak árverései során bármely csúcsidőszaki termékért kifizetett ár. Ezenfelül a 11. táblázatban felsorolt, a szabadpiacon HTM nélkül villamos energiát értékesítő termelők között is vannak olyanok (például az EMA erőmű), amelyek szintén főleg csúcsidőszaki termékeket értékesítettek.
- (250) A fenti összehasonlításból kitűnik, hogy a Paksi és a Mátrai Erőmű kivételével a HTM keretében működő termelők HTM-ek szerinti árai a 2004–2006-os években valóban meghaladták a legmagasabb a szabadpiaci árakat.
- (251) Ennek megfelelően a Bizottság nem ért egyet az érintett felek arra vonatkozó érveivel, hogy a HTM szerinti árak nem haladták meg a szabad piaciakat.
- (252) A Mátrai és Paksi Erőművek vonatkozásában a fenti táblázat azt mutatja, hogy árak alatta maradtak a szabad piacon elért legmagasabb árak. Ami a Mátrai Erőművet illeti, árai a szabad piaci árak felsőbb szintjének feleltek meg. Bár árai valószínűsíthetően valóban versenyképebbek, mint a legtöbb HTM ár, azt nem állíthatja a Bizottság, hogy az erőmű a HTM nélkül is képes lett volna elérni legalább ugyanezen árakat. E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy a Mátrai Erőmű HTM nélkül üzemelő blokkjainak értékesítési árai jelentősen alatta maradtak a HTM-es blokkok értékesítési árainak.
- (253) A Bizottság tisztában van azzal, hogy a szabad piaci szektorban (a HTM-ek nélkül) kialakult árak nem tekinthetők azon piaci árak pontos megfelelőinek, amelyeket a HTM-ek nélkül üzemelő termelők akkor értek volna el, ha a vizsgált időszakban nem léteznek HTM-ek. A termelői piac hozzávetőlegesen 60 %-át lefedő HTM-ek kétségtelenül befolyásolják az árakat a piac fennmaradó részében. Az összehasonlítás azonban legalább a vizsgált HTM szerinti és a HTM-eken kívül ténylegesen elért árak közötti különbség nagyságrendjét jelzi.
- (254) A Budapesti Erőmű és a Csepeli Áramtermelő Kft. azt állítja, hogy a HTM-eket a villamos energia ellátásbiztonságát biztosító általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak kell tekinteni. Véleményük szerint a HTM-ek kimerítik az Altmark ügyben hozott ítéletben foglalt kritériumok mindegyikét, ennek fényében pedig nem tekinthetők az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.
- (255) A Bizottság megvizsgálta ezeket az érveket, amelyekkel a következő okokból nem ért egyet.
- (256) A közösségi jogszabályok szerint a tagállamok bizonyos mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak meghatározásában, hogy mely szolgáltatásokat tekintenek általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak. Magának az adott tagállamnak az előjoga, hogy a közösségi jogszabályok által kijelölt keretek között meghatározza a tagállami általános gazdasági érdekű szolgáltatások tartományát. A támogatási intézkedések kedvezményezettjei nem minősíthetik saját szolgáltatásaikat közüzemi szolgáltatásnak.
- (257) A magyar hatóságok azonban a jelen eljárás során soha nem állították, hogy a termelők bármelyike általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújtana, és nem is támogatták a termelők erre vonatkozó érvelését.
- (258) A Bizottság egyébiránt azon az állásponton van, hogy a HTM-ek nem merítik ki az Altmark ügyben hozott ítéletben kifejtett kritériumokat.
- (259) Először is az Altmark ítélet értelmében a kedvezményezett cég köteles közüzemi szolgáltatást nyújtani, és e szolgáltatás szerinti kötelezettségeit a tagállamnak egyértelműen meg kell határoznia.
- (260) A vizsgált időszakban hatályos magyar jogszabályok szerint az MVM kötelessége az ellátásbiztonság biztosítása. Ez azonban általános kötelezettség, amely arra vonatkozik, hogy az akkori egyetlen vásárlónak biztosítania kellett az energiaigények teljes fedezéséhez szükséges energiaellátást, viszont egyetlen konkrét termelőre sem ró meghatározott általános gazdasági érdekű szolgáltatási kötelezettséget.
- (261) Az energiaellátás biztonságára vonatkozó célkitűzés nagyon általános jellegű. Bizonyos fokig azt lehetne mondani, hogy e célkitűzés megvalósítását mindegyik energiaágazati termelő elősegíti. Az érdekelt felek nem nyújtottak be a magyar hatóságoktól származó olyan hivatalos dokumentumot, amely egyértelműen meghatározná valamely általános gazdasági érdekű szolgáltatást, és konkrét termelőt (vagy termelőket) e pontosan körülhatárolható szolgáltatás nyújtásával bízna meg.

Általános gazdasági érdekű szolgáltatások

- (254) A Budapesti Erőmű és a Csepeli Áramtermelő Kft. azt állítja, hogy a HTM-eket a villamos energia ellátásbiztonságát biztosító általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak kell tekinteni. Véleményük szerint a HTM-ek kimerítik az Altmark ügyben hozott ítéletben foglalt kritériumok mindegyikét, ennek fényében pedig nem tekinthetők az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.
- (255) A Bizottság megvizsgálta ezeket az érveket, amelyekkel a következő okokból nem ért egyet.
- (262) Ebben a vonatkozásban a HTM-ek hasonlóak: rögzítik a felek kötelezettségeit, azonban nem határoznak meg konkrét közüzemi szolgáltatást. Önmagában az a tény, hogy a HTM keretében működő mind a tíz erőműnek le kell kötnie a kapacitását az MVM számára, nem azt jelenti, hogy kifejezetten kijelölték őket a közüzemi szolgáltatási kötelezettség ellátására. Ez a megközelítés, amint arra a fentiekben utaltunk, arra a következtetésre vezetne, hogy a teljes energiatermelő ágazat megfelel az általános gazdasági érdekű szolgáltatás kritériumainak. Ez nyilvánvalóan ellentétes e fogalomnak a közösségi jogalkotásban és jogalkalmazásban szánt jelentéssel.

- (263) Jelen esetben az állítólagos közüzemi szolgáltatási kötelezettségek nincsenek pontosan definiálva, és egyetlen termelő sem köteles ilyen konkrétan meghatározott közszolgáltatási kötelezettséget teljesíteni.
- (264) Az érdekelt felek azt emelik ki, hogy a HTM-ek olyan dokumentumok, amelyek a termelőkre az általános gazdasági érdekű szolgáltatások kötelezettségét róják. Ugyanakkor a HTM-ek az általános gazdasági érdekű szolgáltatás semmiféle konkrét definícióját nem tartalmazzák és nem utalnak ilyen kötelezettségekre, sem pedig olyan jogszabályi rendelkezésekre, amelyek jogalapot szolgáltatnának az állam által egyéb szervezetekre hárított általános gazdasági érdekű szolgáltatások tekintetében.
- (265) Eddigi határozataiban⁽⁵⁷⁾ a Bizottság elismerte, hogy az ellátásbiztonság valóban képezhet általános gazdasági érdekű szolgáltatást, figyelembe véve a 96/92/EK irányelv 8. cikkének (4) bekezdésében foglalt korlátozásokat (ami megfelel a 2003/54/EK irányelv 11. cikke (4) bekezdésében foglaltaknak), azaz feltéve, hogy az adott termelők az energia termeléséhez elsődleges energiaforrásként belföldi primer energiahordozót használnak, és az energia össz mennyisége bármely naptári évben nem haladja meg az érintett tagállamban felhasznált villamos energia előállításához szükséges teljes primer energia 15 %-át.
- (266) A Mátrai Erőmű Rt. volt az egyetlen, amely azt állította, hogy belföldi primer energiahordozót használ fel. A többi termelők egyike sem terjesztett elő ilyen érvet. Viszont a Mátrai Erőmű Rt. sem mutatott be egyetlen olyan hivatalos dokumentumot sem, amely értelmében a magyar állam pontosan definiált általános érdekű szolgáltatással kifejezetten megbízta volna.
- (267) A Bizottság a fentiek alapján elutasítja azt az érvet, hogy a HTM-ek az energiaellátás biztonsága területén közüzemi szolgáltatást valósítanának meg.
- (268) Másrészt a kompenzáció kiszámításának alapjául szolgáló mutatókat korábban, objektív és átlátható módon kellett volna meghatározni, a kompenzáció pedig nem haladhatná meg a közüzemi szolgálati kötelezettség teljesítéséből eredő költségek teljes vagy részbeni fedezetéhez szükséges összeget, figyelemmel továbbá a kötelezettségek teljesítéséből származó bevételekre és a rajtuk meglévő ésszerű nyereségtartalomra⁽⁵⁸⁾.
- (269) A teljesítendő általános gazdasági érdekű szolgáltatások pontos definiálásának hiányában, különösképpen az említett szolgáltatások és az erőmű hétköznapi gazdasági tevékenységének pontos elhatárolása hiányában, lehetetlen megállapítani a kompenzációs mutatókat és/vagy ellenőrizni, hogy a kompenzáció nem lépi-e túl az általános gazdasági érdekű szolgáltatás teljesítésével felmerülő többletköltségek fedezéséhez szükséges összeget.
- Még azt sem lehet pontosan meghatározni, hogy konkrétan minek is felel meg a kompenzáció.
- (270) A HTM-ek szerinti árak bizonyos mutatók alapján való meghatározása egyáltalán nem egyenértékű az általános gazdasági érdekű szolgáltatások kompenzálásának számításához használt pontos mutatókkal, ugyanis az ár semmiképpen sem azonos a kompenzációval. Az a tény továbbá, hogy az ár kizárólag az energia előállítási költségének haszonkulccsal növelt összegét tartalmazza, nem jelenti egyben azt is, hogy nem tartalmaz semmiféle túlzott kompenzációt. Ugyanis számos, a villamos energia előállításához elszámolt költség olyan szokásos költség, amelyet bármely villamos energiát előállító termelőnek viselnie kellene, ellentétben az általános gazdasági érdekű szolgáltatások teljesítésével járó többletköltségekkel.
- (271) Harmadrészt pedig, ha a közüzemi szolgáltatási kötelezettséget teljesítő társaság nem közbeszerzési eljárás során került kiválasztásra, akkor a szükséges kompenzáció összegét költségelemzés útján kell meghatározni. A költségelemzés azokra a költségelemekre épül, amelyeket a közüzemi szolgáltatási kötelezettség teljesítésének okán bármely átlagos, jól irányított és a közüzemi szolgáltatás teljesítéséhez megfelelő termelőeszközökkel rendelkező vállalkozás viselne, figyelemmel az abból származó bevételekre és ésszerű nyereségtartalomra.
- (272) A tíz HTM-ből kilencet versenytárgyalás nélkül írtak alá. Jóllehet a Kispesti Erőmű esetében folyt versenytárgyalás, az általános érdekű szolgáltatásokra vonatkozó konkrét cél nem fogalmazódott meg. Ez még annak megítélését is megnehezíti, hogy az erőmű tevékenységének mely része lenne megfeleltethető a közüzemi szolgáltatásnak, és ennél fogva mekkora volna az a kompenzáció, amely nem haladja meg a közüzemi szolgáltatási kötelezettség teljesítéséből származó költségek fedezéséhez szükséges mértéket.
- (273) Ezenkívül sem a magyar hatóságok, sem pedig az érdekelt felek nem terjesztettek elő az érdekelt termelőkre vonatkozó költségelemzést annak alátámasztására, hogy a költségek valóban megfelelnek egy átlagos vállalkozás által viselt költségeknek.
- (274) A Bizottság végül megjegyzi, hogy a Kispesti Erőmű kivételével valamennyi vizsgált HTM-et versenytárgyalás nélkül írtak alá.
- (275) Következésképpen a HTM-ek nem felelnek meg az Altmark ügyben hozott ítéletben foglalt kritériumoknak.
- (276) Az érdekelt felek úgy érveltek, hogy az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése abban az esetben is alkalmazható a HTM-ekre, ha azok egyébként nem felelnek meg az Altmark ügyben hozott ítéletben kifejtett kritériumoknak. Az intézkedésnek az EK-Szerződés 86. cikke (2) bekezdésével való összeegyeztethetőségével jelen határozat 7.7. pontja foglalkozik.

⁽⁵⁷⁾ Lásd a Bizottság határozatait az N34/99. (HL C 5., 2002.1.8., 2. o.), NN49/99. (HL C 268., 2001.9.22., 7. o.), N6/A/2001. (HL C 77., 2002.3.28., 25. o.) és a C7/2005. sz. ügyekben (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽⁵⁸⁾ Ez ténylegesen az Altmark ügyben született ítélet második és harmadik kritériuma.

Szelektivitás

- (277) A HTM-eket egy bizonyos gazdasági ágazat egyes vállalataival kötötték. A fenti 1. táblázat sorolja fel a szóban forgó HTM-ekben részes társaságokat.
- (278) Az AES-Tisza Erőmű Kft. érvelése szerint a HTM-ek nem szelektívek, mivel hosszú távú megállapodások az egész energiaágazatban léteznek: az MVM és a termelők, az MVM és az áramszolgáltató vállalatok között, valamint a villamosenergia-importra vonatkozóan. Azt állítja, hogy az akkori magyarországi jogszabályok következtében valamennyi termelőnek szerződése volt az MVM-el, illetve csupán a megújuló energiát hasznosító és a kapcsolt energiatermelő erőművek rendelkeztek rövidebb távú megállapodásokkal.
- (279) A magyar hatóságok az érdekelt felek észrevételeihez kapcsolódó beadványukban kifejtik, hogy jelentős erőművek és erőmű-blokkok értékesítenek villamos energiát a szabad piacon HTM-ek és kötelező átvétel nélkül (például a Dunamenti Erőmű G1-es blokkja, a Vértesi Erőmű, a Mátrai Erőmű I-II. blokkja).
- (280) Csakugyan jelentős erőművek és erőmű-blokkok működnek HTM nélkül (vö. a magyar hatóságok által szolgáltatott példákkal). Az AES-Tisza Erőmű Kft. maga is rendelkezik két olyan erőművel, amely nem HTM keretében működik.
- (281) A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy az, hogy egy támogatást nem kifejezetten egy vagy több előre meghatározott kedvezményezettnek címezzük, hanem a kedvezményezettek adott számú objektív ismérv alapján kerülnek kiválasztásra, nem jelenti azt, hogy a kérdéses intézkedés nem jelent szelektív előnyt a kedvezményezetteknek. A kedvezményezettek beazonosításához szükséges eljárás nem befolyásolja azt, hogy az intézkedés jellege szerint állami támogatás⁽⁵⁹⁾.
- (282) Ezenfelül a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján még az olyan intézkedést is, amely a gazdaság hasonló helyzetű más ágazataihoz képest az egész ágazatot kedvezőbb helyzetbe hozza, a kérdéses ágazatnak szelektív előnyt biztosító intézkedésnek kell tekinteni⁽⁶⁰⁾.
- (283) A fenti megfontolások alapján a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a HTM-ek szelektív intézkedések.

Állami források, és az államnak való betudhatóság

- (284) A Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy a HTM-ek állami források juttatásával járnak-e együtt.

⁽⁵⁹⁾ Az Elsőfokú Bíróság T-55/99. sz. CETM kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben 2000. szeptember 29-én hozott ítéletének 40. és 52. pontja.

⁽⁶⁰⁾ A Bíróság 203/82. sz. az Európai Közösségek Bizottsága kontra Olasz Köztársaság ügyben 1983. július 14-én hozott ítéletének 4. pontja.
A Bíróság 173/73. sz. Olasz Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben 1973. július 2-án hozott ítéletének 18. pontja.

- (285) Valamennyi vizsgált HTM meghatározó alapelve az MVM-nek az a kötelessége, hogy 15–27 éves időszak során az erőmű állandó és változó költségeit fedező áron vásároljon meghatározott termelői kapacitást, illetve rögzített minimális mennyiségű megtermelt áramot. Gazdasági szempontból e vételi kötelezettség következtében az MVM a szerződés egész futamideje alatt folyamatosan köteles az erőműveknek meghatározott árat fizetni bizonyos mennyiségű kapacitásért (kapacitásdíj), illetve bizonyos mennyiségű energiáért (energiadíj). A fenti 2. fejezetben bemutatottak szerint, egyes HTM-ek további pénzügyi kötelezettségeket is előírnak az MVM számára. A pénzügyi források termelőkre való folyamatos átengedése (vagyis az említett díjak fizetése) valamennyi HTM szerves részét képezi, és kiterjed a HTM-ek teljes futamidejére. Természetesen minél hosszabb a HTM, annál nagyobb az átengedett pénzügyi források összértéke.
- (286) Annak megállapítása érdekében, hogy az MVM részéről a termelőknek juttatott források állami forrásból származónak tekintendők-e, a Bizottság az intézkedést különösen a következő szempontok alapján értékelte:

Az állami források léte – a PreussenElektra ítélet⁽⁶¹⁾

- (287) A PreussenElektra ügyben hozott ítéletében a Bíróság olyan mechanizmust vizsgált, amelyben az állam arra kötelezett magántulajdonban lévő vállalatokat, hogy bizonyos villamosenergia-termelőktől az állam által rögzített, a piaci árnál magasabb áron vásároljanak energiát. A Bíróság úgy döntött, hogy ilyen esetben nincs szó közforrások felhasználásáról, így nem áll fenn állami támogatás.
- (288) A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a magyar rendszer jelentős különbségeket mutat a Bíróság által a fent említett döntésben megvizsgált rendszerhez képest, elsősorban a vételi kötelezettséggel rendelkező vállalatok tulajdonosi szerkezetének különbözősége miatt.
- (289) A PreussenElektra ügyben az a vállalat, amelyre az állam a vételi kötelezettséget előírta, magántulajdonban állt, ezzel szemben az MVM teljes mértékben állami tulajdonú vállalat. Ebből következően a felhasznált források egy teljes mértékben állami vállalat tulajdonában álló és általa ellenőrzött források.
- (290) A PreussenElektra ügyben a kedvezményezettől a forrásig visszakövetve a pénz útját az derült ki, hogy az soha nem került az állam akár közvetett, akár közvetlen irányítása alá. Azonban a jelen esetben a pénz állami ellenőrzés alá kerül, mivel a forrásig visszakövetve a pénz útját megállapítható, hogy az állami vállalat irányítása alá került.

⁽⁶¹⁾ A Bíróságnak a C-379/98. sz. ügyben hozott 2001. március 13-i ítélete.

Az államnak való betudhatóság: a Stardust ítélet ⁽⁶²⁾

- (291) A Bizottság úgy véli továbbá, hogy az MVM magatartása a magyar államnak betudható. Hozzá kell fűzni, hogy a magyar hatóságok a jelen eljárás során sosem állították, hogy a HTM-ek nem lennének betudhatók az államnak és ennél fogva ne járnának együtt állami források juttatásával.
- (292) A HTM-ek alapjául szolgáló azon elv, amely az érintett erőművek jövedelmezőségét garantáló vételi kötelezettséget ró az MVM-re, betudható a magyar államnak. Tekintettel arra, hogy ezt a HTM-ek teljes futamidejére irányadó alapelvet a szerződések megkötésekor alakították ki, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia a HTM-ek megkötésének feltételeit (azaz azokat a körülményeket, amelyek között sor került ennek az alapvető elvnek a megállapítására) annak tisztázása érdekében, hogy betudható-e az a magyar államnak vagy sem.
- (293) A Bizottság az államnak való betudhatóságra vonatkozó kérdés értékelésekor figyelembe vette többek között a következő körülményeket:
- (294) A HTM-ek megkötésének idején az I. Villamos Energia Törvény alapján az a jogi kötelezettség terhelte az MVM-et, hogy a lehető legalacsonyabb költségek mellett biztosítsa a magyarországi energiaellátás biztonságát.
- (295) Ugyanez az I. Villamos Energia Törvény arra kötelezte az MVM-et, hogy felmérje a villamosenergia-igényeket és ez alapján kezdeményezze a termelési kapacitás szükséges bővítését. Az MVM Országos Erőműépítési Tervet volt köteles kidolgozni, amelyet jóváhagyásra a Kormánynak és az Országgyűlésnek nyújtott be.
- (296) A magyar kormány és az érdekelt felek észrevételeikben egyetértettek, hogy megkötésük időpontjában a HTM-ek jelentették azt a magyar kormány által meghatározott eszközt, amely az energiaellátás biztonságának, illetve a többi kormányzati célkitűzésnek – így az energiaágazat korszerűsítésének, különös figyelemmel a mindenkori környezetvédelmi szabványokra, valamint az áramszolgáltatási ágazat szükséges átszervezésének – a biztosítására irányult ⁽⁶³⁾. Amint azt a Csepeli Áramtermelő Kft. észrevételeiben megfogalmazza: „A HTM-et aszerint kell értékelni ami: a magyar állam arra irányuló próbálkozásának szerves része, hogy az MVM-en keresztül diverzifikált termelői portfóliót építsen ki egy olyan időszakban, amikor az állam nem rendelkezett pénzügyi eszközökkel ahhoz, hogy maga valósítsa meg azt.” ⁽⁶⁴⁾
- (297) A magyar hatóságok tájékoztatták a Bizottságot ⁽⁶⁵⁾, hogy az erőművek privatizációs eljárásának keretében a 1114/1994. (XII.7.) kormányrendelet alapján kezdődött meg a HTM-ek aláírásának előkészítése. A HTM-ek előkészítésére irányuló és a privatizációs eljárás egésze során szoros együttműködés állt fenn a Magyar Energia Hivatal (a szabályozó szerv), az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium, a Pénzügyminisztérium, az Állami Vagyonügynökség Rt., azaz a privatizációért felelős kormányzati szerv, az MVM, továbbá számos nemzetközi tanácsadó között.
- (298) Ennek keretében a fenti szervek egy részének képviselőiből álló munkabizottságot hoztak létre, amely többek között a HTM-ek kidolgozására és az árrögzítő módszerekre vonatkozó iránymutatást fogadott el.
- (299) A magyar kormány kérésére egy nemzetközi ügyvédi iroda kidolgozta a HTM-ek egységes szerződésmintáját. A magyar hatóságok megerősítették, hogy a HTM-ek erre az egységes szerződésmintára épültek. Megerősítették továbbá, hogy a HTM-ek árrögzítő mechanizmusai a villamos energia árszabályozásáról szóló 1074/1995. (III.4.) kormányhatározaton alapultak. E kormányhatározat tartalmazta a hatósági villamosenergia-árak kiszámítására vonatkozó részletes szabályokat. A HTM-ek átvették a kormányhatározatban szereplő képleteket és meghatározásokat ⁽⁶⁶⁾.
- (300) A HTM-ek aláírására vonatkozó döntést mind a privatizációval összefüggésben, mind azt követően az MVM Igazgatósága hozta. Az Igazgatóság tagjait a Közgyűlés választja meg. A magyar hatóságoktól kapott tájékoztatás alapján ⁽⁶⁷⁾ „figyelemmel arra, hogy az MVM Rt. több, mint 99 %-ban állami tulajdonban áll, az Igazgatósági tagok jelölése, megválasztása, illetve visszahívása kizárólag az állami akaratnak megfelelően történik”.
- (301) A I. Villamos Energia Törvény végrehajtásáról rendelkező 34/1995. (IV.5.) számú kormányrendelet alapján az MVM köteles volt az Erőműépítési Terv elfogadását követő kilencven napon belül ajánlatkérés szervezni.
- (302) A Kiszepesi Erőmű Rt. HTM-jét az alábbi jogi eljárás szerinti versenytárgyalást követően írták alá:
- (303) Az erőmű létesítés engedélyezési eljárásrendjéről és a versenyztetés általános szabályairól szóló együttes irányelvet a felelős szakminisztérium és a Magyar Energia Hivatal 1997-ben adta ki.

⁽⁶²⁾ A Bíróságnak a C-482/99. sz. ügyben hozott 2002. március 16-i ítélete.

⁽⁶³⁾ Lásd például a magyar hatóságok 2005. július 25-én nyilvántartásba vett levelét.

⁽⁶⁴⁾ Az észrevételek 5. oldala. Szabad fordítása az eredeti angol szövegeknél.

⁽⁶⁵⁾ A levelet 2005. július 25-én vették nyilvántartásba.

⁽⁶⁶⁾ „A szerződés mintegy áttemelte a Kormányhatározatban szereplő képleteket, meghatározásokat.” A magyar hatóságok 2005. július 25-én nyilvántartásba vett levele.

⁽⁶⁷⁾ Idézet a 2005. július 20-i keltezésű, 2005. július 25-én nyilvántartásba vett levélből.

- (304) Az együttes irányelv ismerteti a tulajdoni szerkezet átalakításának, illetve az új villamosenergia-termelői kapacitás létesítésének szükségességét alátámasztó indokokat. Az irat világosan meghatározza a követendő célokat: az ellátás biztonsága a lehető legalacsonyabb költségek mellett, az infrastruktúra modernizálása a környezetvédelmi szabványok előírásai szerint, az elsődleges energiaforrások diverzifikálása, a szükséges tartalékkal rendelkező, rugalmasabb erőmű-hálózat létesítése, amely képes együttműködni a nyugat-európai villamosenergia-hálózatokkal. Azt is kiemeli, hogy a jövőbeni erőmű-hálózat működtetése „lehetővé kell tegye a nyereséges működtést és karbantartást az áraknak a törvény előírásaival összhangban történő alakításával” ⁽⁶⁸⁾.
- (305) A minisztérium és a Magyar Energia Hivatal együttes irányelvének 2. pontjában az is szerepel, hogy a fenti célok végrehajtásának eredményeként létre kellene jöjjön „a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő modern villamosenergia-hálózat, amely biztosítja az európai együttműködést, az indokolt befektetések és a hatékonyan működő engedélyes által viselt költségek megtérülését, valamint a hosszú távú működéshez szükséges nyereséget biztosító árakat. A fenti célkitűzések oly módon teljesítendőek, hogy biztosítsák ...az elsődleges energia-ellátás biztonságát, tegyék lehetővé a befektetni szándékozó szereplők számára, hogy befektetéseiket és a befektetés megtérülését biztonságban érezzék, ..., és biztosítsák a kormány nyilvánosságra hozott szándékainak teljesítését”.
- (306) Az együttes irányelv szabályozza továbbá a villamosenergia termelési-teljesítőképesség létesítésére vonatkozó versenytárgyalási eljárást.
- (307) A tender győztesére a végső javaslatot az Értékelő Főbizottság terjesztette elő. E Főbizottság tagjai a Gazdasági Minisztérium, a Környezetvédelmi Minisztérium, a Magyar Energia Hivatal, az MVM és az ERSTE Bank képviselői. A végső döntést az MVM Igazgatósága hozta. Az együttes irányelv szerint a tender hivatalos eredményét (kizárólag) a Minisztérium hivatalos közlönyében kellett megjelentetni.
- (308) A II. Villamos Energia Törvény oly módon épült fel, hogy a HTM-ek létezését eleve adottnak tekinti. E törvény, amely az értékelés időszakában megteremtette a magyar energiapiac működésének jogszabályi kereteit, számos esetben utal az MVM hosszú távú vételi kötelezettségeire.
- (309) Az átállási költségekről szóló, 183/2002. (VIII.23.) kormányrendelet 5. paragrafusának (2) bekezdése rendelkezik az MVM azon kötelezettségéről, hogy kezdeményezze a HTM-ek újratárgyalását a lekötött kapacitás mértékének csökkentése érdekében. A kormányrendelet így módon arra kötelezi az MVM-et, hogy tegyen javaslatot a HTM-ek módosítására.
- (310) Az AES-Tisza Erőmű Kft. észrevételeiben azt állítja, hogy az árszabályozási időszakot követően (azaz 2004. január 1. után, a 2007. évi új árszabályozás kivételével) a HTM-ek szerinti árak nem az állammal voltak betudhatóak, hanem az adott erőmű és az MVM közötti tárgyalások eredményeként alakultak ki.
- (311) A Bizottság elismeri, hogy a kedvezményezettekre átengedett források pontos összege nem kizárólag a HTM-ekben szereplő és az állammal betudható záradékoktól függ, hanem az MVM-nek a termelőkkel folytatott időszakos kétoldalú tárgyalásaitól is. A HTM-ek valójában bizonyos mozgásteret kínálnak a feleknek, hogy megállapodhassanak az MVM által ténylegesen megvásárolt villamos energia mennyiségéről, valamint – különösen a kapacitásdíj tekintetében – az árak egyes olyan elemeiről, amelyek – amint az a (356) bekezdésben említésre került – számos tényezőtől függenek és időszakonkénti kiigazítást tesznek szükségessé. Ugyanakkor a megvásárolt villamosenergia-mennyiségről folytatott tárgyalások soha nem vezethetnek a HTM-ekben megállapított garantált minimális átvételi szintnél kisebb mennyiséghez. Hasonlóképpen, az ártárgyalások kizárólag a HTM-ekben foglalt és az állammal betudható ármegállapító mechanizmusok keretében folytathatók. Az ártárgyalások tehát nem vonhatják kétségbe az indokolt költségek és az erőmű működtetéséhez szükséges nyereség fedezését biztosító áron történő vételi kötelezettséget.
- (312) Ezenfelül – függetlenül az MVM és a termelők közötti időszakonkénti tárgyalásoktól – az állami forrásoknak a kedvezményezettek részére történő átengedésével jár önmagában az a tény, hogy a HTM-ek előírják az erőművi kapacitások legnagyobb részének ellenérték fejében történő lekötését.
- (313) Észrevételeiben ⁽⁶⁹⁾ valamennyi érdekelt fél egyetértett azzal, hogy az árszabályozás fő szabályait követték a 2004. január 1-jét követően a HTM-ek alapján alkalmazott legfontosabb árképletek és ármeghatározások. Maga a(z) [...] ⁽⁷⁰⁾ Erőmű Rt. mind a fent említett megjegyzésekben, mind pedig az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben kifejti, hogy az ártárgyalások „tisztázták” az árazási képletek alkalmazását és „értelmezték” azok tartalmát (*). Elismeri, hogy a HTM-ek költségalapúak és az indokolt költségeket fedezik, továbbá hogy kezdettől fogva nagymértékben figyelembe vették az árrendeletekben alkalmazott árszámítási módszert.
- (314) A(z) [...] Erőmű Rt. ezenfelül kifejti, hogy a HTM-ének [...] évi módosításában szereplő árképlet szintén a kormányrendeleteken alapul: „[a] [...] évi módosításban a rendelkezésre állási díj kiszámítására vonatkozóan szereplő képlet (a [...] melléklet [...] jegyzéke)

⁽⁶⁸⁾ Az együttes irányelv szövegét csak angolul nyújtották be a Bizottságnak.

⁽⁶⁹⁾ A magyar hatóságok által a Bizottságnak 2004. október 20-án továbbított, továbbá a Dunamenti Erőmű Rt. esetében 2005. július 25-én továbbított levél.

⁽⁷⁰⁾ A(z) [...] Erőmű Rt. beadványainak 3. melléklete.

(*) Áramfejlesztő neve.

megegyezik azzal, amely a vonatkozó rendeletekben a termelők maximális rendelkezésre állási és energiadíját állapítja meg” (a lábjegyzetben hivatkozás található az 55/1996/IKIM és a 46/2000/GM rendeletre, továbbá a 2004. január 1-jét megelőző legutolsó alkalmazandó jogszabályra, a 60/2002/GKM rendeletre).

- (315) A fentiekből jól látható, hogy sem az ártárgyalások, sem a HTM-ek módosításai nem érintették a HTM-ek alapelveit, amelyek a fent vázolt körülmények között, az adott megállapodások megkötésekor kerültek megállapításra. Ma is ugyanazon elv, azaz a beruházások megtérülését biztosító vásárlási kötelezettség képezi a HTM-ek alapját.
- (316) A fentiekből nyilvánvaló, hogy a magyar államnak tudható be az MVM villamosenergia-termelőkkel szembeni vételi kötelezettsége, amely az indokolt állandó és változó költségek fedezésének elvére épül.
- (317) Ezenfelül az állandó ítélezési gyakorlat szerint, valamely intézkedés nem csupán akkor minősül állami támogatásnak, ha állami források közvetlen és egyértelmű mozgósításával nyújtanak előnyt a vállalkozásoknak, hanem akkor is, ha bizonyos feltételek jövőbeni teljesülése esetén a hatóságoknak olyan további pénzügyi terhet kell viselniük, amelyet az előny nyújtása nélkül elkerülhettek volna ⁽⁷¹⁾. 2004-ben egyértelmű volt, hogy az MVM-nek ilyen további terhet kell viselnie abban a valószínű esetben, ha a villamosenergia-termelők és importőrök a HTM-ekben szereplőknél alacsonyabb árakat ajánlanak, mivel ezen ajánlatok arra ösztönöznék az MVM-et, hogy módosítsa a villamosenergia-ellátási portfólióját és ebből adódóan csökkentse a HTM-ek keretében működő villamosenergia-termelőktől vásárolt mennyiséget, illetve elérje az árak csökkentését. A HTM-ekből eredő kötelezettség alapján azonban az MVM-nek nincs ilyen választási lehetősége, mert – amint az a fentiekben bemutatásra került – nem csökkentheti egy adott minimális szint (a garantált átvételi mennyiség) alá a HTM-ek keretében működő termelőktől vásárolt mennyiséget, továbbá nem folytathat ártárgyalásokat a versenyző termelőktől érkező alternatív ajánlatok alapján, hanem kötik a HTM-ekben szereplő költség alapú árképzési mechanizmusok. A Bizottság ez a tény, valamint a (315)–(316) preambulumbekzdésben leírtak alapján arra a következtetésre jut, hogy az állami források átruházásának feltételei a HTM-ekben 2004. május 1. óta fennálltak, és fenn is fognak állni a HTM-ek teljes futamideje alatt a tényleges piaci körülményektől függetlenül mivel a HTM-ek megfosztják az MVM-et az olyan választási lehetőségtől, amely az igényei fedezéséhez szükséges villamos energia vásárlására fordított források összegének lehető legkisebbre csökkentését tenné lehetővé.
- (318) A fenti megfontolásokból az következik, hogy a HTM-ek állami források juttatásához vezetnek.

⁽⁷¹⁾ Lásd különösen az Elsőfokú Bíróság 2000. június 13-án a T-204/97. sz. és T-290/97. sz. EPAC – Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyben hozott ítéletét [EBHT 2000., II-02267. o.]

A verseny torzítása és a tagállamok közti kereskedelemre gyakorolt hatás

- (319) A villamosenergia-piacon megnyílt a szabad verseny, és a villamos árammal kereskedelem folyik a tagállamok között, különösen az Európai Parlament és a Tanács 1996. december 19-i, a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló 96/92/EK irányelvének ⁽⁷²⁾ hatálybalépése óta.
- (320) Ennek következtében egy tagállam villamosenergia-ágazatában egyes vállalkozásoknak előnyt biztosító intézkedések akadályát képezhetik a más tagállamok vállalatai által e tagállamba történő energia-exportnak, illetve ösztönözhetik a villamos energia exportját e tagállamból a többi felé. Ez különösen igaz Magyarországon, mivel Európán belüli központi fekvése miatt kapcsolódik, vagy könnyen kapcsolódni tud számos jelenlegi vagy jövőbeni tagállam hálózatához.
- (321) Különösen igaz ez Magyarországon, amely Európában központi fekvésű, és a hét szomszédos ország közül négy az Európai Unió tagállama. Az uniós tagállamok közül Szlovákiával, Ausztriával, valamint Romániával van rendszerösszeköttetése. 2004-ben közel 14 000 GWh-t importált, és 6 300 GWh-t exportált. 2005-től a behozatal 15 000 GWh fölé, a kivitel 8 000 és 10 000 GWh közöttre nőtt.
- (322) A magyarországi termelői kapacitás megközelítőleg 60 %-a állt HTM alatt Magyarország uniós csatlakozását követő években. A HTM-ek 2010 vége és 2024 vége között járnak le. Az MVM vásárlási kötelezettségének fent bemutatott feltételei a megállapodások lejártáig változatlanul fennállnak.
- (323) A magyarországi piacnyitás első lépésére 2004. július 1-jén került sor, amikor valamennyi nem lakossági fogyasztó feljogosítást kapott, hogy kilépjen a szabad piacra. 2008. január 1-től a közüzemi szektor megszűnt, és ennek megfelelően valamennyi fogyasztó „feljogosítottá” vált.
- (324) A feljogosított fogyasztók legnagyobb hányada a 2004 óta lezajlott piacnyitás ellenére sem választotta a szabadpiaci szektort. A Gazdasági Versenyhivatalnak a magyar villamosenergia-piacon lefolytatott ágazati vizsgálata egyértelműen arra a következtetésre jut, hogy a HTM-ek által lekötött jelentős kapacitások miatti versenyképes kapacitások szűkítése jelentős akadályt képezi a versenypiacra kilépésnek ⁽⁷³⁾. A HTM-eken keresztül a magyarországi termelői kapacitás körülbelül 60 %-a közüzemi szektorhoz és egyedül az MVM-hez kapcsolódik, és a valóságban csak a maradék kapacitás versenyezhet az új fogyasztókért.

⁽⁷²⁾ HL L 27., 1997.1.30., 20. o.

⁽⁷³⁾ 2006. május 15-én tették közzé.

- (325) A lekötött kapacitások, azaz az ilyen hosszú időre garantált mennyiségek akadályát képezik annak is, hogy új termelők lépjenek a piacra, mivel az összes kapacitás 60 %-a egyetlen – vételi garanciát nyújtó – (állami tulajdonban álló) vállalathoz kapcsolódik.
- (326) A Bizottság ebben a vonatkozásban is figyelembe vette a Magyar Gazdasági Versenyhivatal ágazati vizsgálatát, amely kifejezetten megállapítja, hogy a HTM-ek piaclezáráshoz vezetnek azáltal, hogy korlátozzák a feljogosított fogyasztókat tényleges szolgáltató váltásban, és megakadályozzák a potenciális nagykereskedőket abban, hogy a piacra lépjenek ⁽⁷⁴⁾.
- (327) A HTM-eken kívül rendelkezésre álló kapacitások szűkössége ezenfelül a versenypiaci árak emelkedéséhez vezet. A HTM-ek keretében lekötött jelentős mennyiségű kapacitás és villamosenergia-mennyiség a szabad piacon is befolyásolja az árakat.
- (328) A Regionális Energiagazdasági Kutatóközpontnak a HTM-ek magyarországi nagykereskedelmi villamosenergia-árakra gyakorolt hatására vonatkozó mennyiségi vizsgálata ⁽⁷⁵⁾ szerint a HTM-ek magasabb nagykereskedelmi árakhoz vezetnek, mint amelyek a HTM-ek nélkül elérhetőek volnának. A tanulmány általánosabb megfogalmazásban azt is állítja, hogy a HTM-ek jelentik azon fő tényezők egyikét, amelyek következtében olyan piaci struktúra jön létre, amely „összeegyeztethetetlen a versenypiaci működés elveivel” ⁽⁷⁶⁾. E tanulmány egyébiránt javaslatot tesz a HTM-ek felbontására, mint ami megoldást jelentene a szabad verseny biztosítására a magyar nagykereskedelmi villamosenergia-piacon.
- (329) A Bizottság a villamosenergia-szektorban folytatott ágazatvizsgálatában ⁽⁷⁷⁾ szintén kitért a HTM-ek versenyre és kereskedelemre gyakorolt hatására. A Bizottság a 467–473 bekezdésben megállapítja, hogy „A hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodások (HTM-ek) szintén alkalmasak a nagykereskedelmi piacon rendszeresen forgalmazott villamos energia mennyiségének befolyásolására”. A lengyelországi HTM-ekkel kapcsolatban a dokumentum azt állítja, hogy „jelentős akadályt képezhetnek a lengyel nagykereskedelmi piac fejlődésének az útjában”. Majd úgy folytatja, hogy „Hasonló helyzet áll fenn Magyarországon, ahol a Magyar Villamos Művek (MVM), azaz a közüzemi nagykereskedő hosszú távú HTM-ek révén vásárol villamos energiát, amelyet azt követően a helyi viszonteladóknak értékesít. A tagállam villamosenergia-szükségletének legnagyobb részét fedező magyar HTM-ek a lengyel nagykereskedelmi piac kapcsán fent bemutatotthoz hasonló, vagy annál is jelentősebb hatást gyakorolhatnak a nagykereskedelemre.”
- (330) Valamennyi fent említett tanulmány tehát arra a következtetésre jut, hogy a HTM-ek torzítják a versenyt és hatást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelemre.
- (331) Az érdekelt felek azzal is érvelnek, hogy nem fedi a valóságot, hogy a rendelkezésre álló szabad kapacitások szűkössége vezetne a verseny torzulásához, mivel az MVM kapacitásárverései azt igazolják, hogy a vállalat még a felkínált villamosenergia-termékeket sem volt képes értékesíteni.
- (332) A felkínált mennyiség és a sikeresen elérvezett termékek összehasonlítása ⁽⁷⁸⁾ ugyanakkor azt mutatja, hogy az MVM majdnem mindegyik árverésen valamennyi felkínált terméket értékesítette. Sőt, a legtöbb esetben még azt a további 10 %-nyi terméket is értékesítette, melynek felkínálását a jogszabály lehetővé tette.
- (333) Az érdekelt felek észrevételeikben azt is kihangsúlyozták, hogy számos egyéb tényező gyakorolt hatást a kereskedelemre, és befolyásolta a szabad verseny kiépítését a magyarországi nagykereskedelmi villamosenergia-piacon. A Bizottság természetesen egyetért azzal, hogy nem a HTM-ek jelentik a versenyt és a kereskedelmet befolyásoló egyetlen tényezőt. Az összes fent említett tanulmány is elismeri, hogy nagyszámú egyéb tényező (a jogszabályok, a határkeresztező kapacitásokhoz való korlátozott hozzáférés, a nemzetközi energiapiacok áralakulásának jelentős befolyása stb.) szintén hatást gyakorol a piacnyitás sikerére, valamint a tényleges árszintre. Ugyanakkor a jelen vizsgálat során a Bizottsághoz benyújtott vagy egyébként a rendelkezésére álló valamennyi tanulmány – az AES-Tisza Erőmű Kft. által megrendelt és benyújtott tanulmány kivételével ⁽⁷⁹⁾ – egyértelműen elismeri, hogy a HTM-ek jelentős hatást gyakorolnak a versenyre és a kereskedelemre.
- (334) A HTM-ek által lekötött kapacitások, a garantált átvétel és az árazási mechanizmus a megállapodások teljes futamidejére megvédik az erőműveket az üzemeltetésükhöz kapcsolódó üzleti kockázatoktól. Amint az a fenti (211) preambulumbekkezdésben kifejtésre került, az előbbiek közé tartozik a villamos energia termelési költségeinek – különösen a tüzelőanyag költségeknél – az ingadozása, a végfelhasználók által fizetendő villamosenergia-árak változásai, továbbá a végfelhasználók villamosenergia-igényének egyenetlensége. Tekintettel arra, hogy ezek olyan szokásos kockázatok, melyeket a HTM-ek nélkül üzemelő villamosenergia-termelőknek viselniük kell, a HTM-ek akadályozzák a termelők közti azonos versenyfeltételek kialakulását és torzítják az érdemen alapuló versenyt.

⁽⁷⁴⁾ A jelentés Összefoglalás fejezetének 24. pontja.

⁽⁷⁵⁾ 2006 novemberében tették közzé. Az eredeti cím a következő: „A hosszú távú áramvásárlási szerződések megszűnésének hatása a villamos energia nagykereskedelmi árára”.

⁽⁷⁶⁾ A tanulmány 2. pontjából származó idézet. „összeegyeztethetetlen a versenypiaci működés elveivel”.

⁽⁷⁷⁾ 2007. január 10. http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/

⁽⁷⁸⁾ Az információk megtalálhatók az alábbi internetcímen, a Magyar Energia Hivatal honlapján: www.eh.gov.hu A jelen határozatban szereplő magyar szöveg az eredeti angol szöveg szabad fordítása.

⁽⁷⁹⁾ Dr. Theon van Dijk tanulmánya, 2006. március.

- (335) A Bizottság azt is megállapítja, hogy a HTM alatt álló erőművek olyan nagy nemzetközi vállalatok tagjai, amelyek számos más tagállamban is jelen vannak. A kérdéses vállalatoknak versenylőnyt biztosító intézkedés kétség kívül hatást gyakorol a kereskedelemre, és alkalmas arra, hogy torzítsa a versenyt a közös piacon.
- (336) Az érdekelt felek többsége a HTM-ek megkötésének idején jellemző, vagy mindenesetre a Magyarország uniós csatlakozását megelőző piaci körülményekre hivatkozva vizsgálja a kereskedelemre gyakorolt hatásnak és a verseny torzulásának kritériumait. A Bizottság nem tudja elfogadni ezt a megközelítést, és ezzel kapcsolatosan utal a fenti (156)–(172) bekezdésekre.
- (337) Egyes érdekelt felek azt is állítják, hogy a saját HTM-jük külön vizsgálva nem gyakorol hatást a kereskedelemre, mivel az ország teljes kapacitásához viszonyítva csekély az erőművük termelői kapacitása. Mivel valamennyi HTM alapelve azonos (bizonyos minimális mennyiségű megtermelt villamos energia megvásárlásának kötelezettsége, a termelői kapacitások lekötelezése, az indokolt állandó és változó költségeket fedező ár alkalmazása 15–27 éves időszak során), ezért mindegyik gyakorol hatást a piacra. Ugyanakkor tíz HTM együttes jelenléte a magyar piacon értelemszerűen megsokszorozza ezt a hatást. Az említett hatás annál jelentősebb, minél több kapacitást fed le HTM.
- (338) Ennek következtében a Bizottság megállapítja, hogy a HTM-ek fent bemutatott rendelkezései hatást gyakorolnak a kereskedelemre, és alkalmasak arra, hogy torzítsák a versenyt.
- (339) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatának 3.1. pontjában kétségét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a Paksi Atomerőmű HTM-je állami támogatást képez-e, tekintettel a többi HTM-től való esetleges lényegi eltérésekre. A vizsgálatának eredményeként azonban a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az állami támogatási kritériumok fenti értékelése a Paksi Atomerőmű HTM-jére is egyaránt vonatkozik, mivel e HTM releváns rendelkezései a többi HTM alapelveivel megegyeznek. A Paksi HTM releváns egyedi jellemzőit a jelen határozat a vonatkozó kritérium elemzése keretében a fentiekben ismertette.
- (340) A fenti elemzés alapján a Bizottság úgy véli, hogy az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek a HTM-ekben szereplő vételi kötelezettség legfontosabb feltételei: vagyis az MVM általi kapacitás-lekötés és garantált átvétel olyan feltételek melletti kikötése, amelyek célja az erőművek befektetési megtérülésének biztosítása, mentesítve őket az üzemeltetésből származó üzleti kockázatoktól. Ezen állami támogatás a kapacitás-lekötés, a garantált minimális átvétel, a kapacitás- és energiadíjon alapuló, állandó-, változó- és tőkeköltségek fedezésére irányuló árazási mechanizmus, valamint a szokásos piaci gyakorlatot meghaladó hosszú futamidő együttes alkalmazásának eredménye.

7.4. A HTM-ek csatlakozást követő alkalmazandósága

- (341) Az érdekelt felek azzal érvelnek, hogy az európai uniós csatlakozást megelőzően jogszerűen hozott intézkedéseket a csatlakozást követően a Bizottságnak nem szabad felülvizsgálnia. Ez összhangban állna a visszaható hatályú szabályozás tilalmának általános alapelvével.
- (342) A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel. A csatlakozás időpontjától valamennyi intézkedésre a közösségi vívmányokat kell alkalmazni, függetlenül attól, hogy azok azt megelőzően a nemzeti jogszabályok alapján jogszerűek voltak-e. A Csatlakozási Okmány IV. mellékletében előírt, állami támogatási intézkedésekre vonatkozó különleges szabályok alkalmazandók a támogatási intézkedésekre, még akkor is, ha azokat egyébként a csatlakozást megelőzően az akkori nemzeti jogszabályokkal összhangban fogadták el.
- (343) A Csatlakozási Okmány IV. melléklete 3. fejezetének (1) pontja kizárólag az alábbi három intézkedéskategóriát minősíti létező támogatásnak: i. az 1994. december 10. előtti hatályba léptetett támogatások; ii. azon támogatások, amelyeket – a Bizottság vizsgálatát követően – belefoglaltak a Csatlakozási Okmány IV. mellékletének függelékébe, valamint iii., amelyeket az úgynevezett „ideiglenes mechanizmus” keretében a Bizottság jóváhagyott. Minden olyan, a csatlakozás időpontja után is alkalmazandó intézkedést, amely állami támogatásnak minősül és nem felel meg e három kategória valamelyikének, a csatlakozás időpontjától új támogatásnak kell tekinteni; a Bizottságnak tehát teljes hatásköre van ezen intézkedések megtiltására, amennyiben azok nem egyeztethetők össze a közös piaccal. Az állami támogatási szabályoknak a csatlakozást követően is alkalmazandó intézkedések jövőbeni hatásaira való alkalmazása nem jelenti az EK állami támogatásra vonatkozó szabályainak visszamenőleges alkalmazását, és mindenképpen a Csatlakozási Okmány felhatalmazása alapján kerül rá sor.
- (344) A Csatlakozási Okmány IV. melléklete 3. fejezetének (2) pontja definiálja az „ideiglenes mechanizmust”. E bekezdés rendelkezik az új tagállamokban a csatlakozás időpontja előtt hatályba léptetett és ezt követően is alkalmazandó támogatási programok és egyedi támogatások vizsgálatára vonatkozó jogszabályi keretről.
- (345) Az érdekelt felek úgy érvelnek, hogy mivel a közösségi állami támogatási szabályok csak a csatlakozás időpontjától alkalmazandók, ezért csak az azt követően további kedvezményt biztosító intézkedések határozhatók meg a csatlakozást követően is alkalmazandóként. Érvelésük szerint a HTM-ek a csatlakozást követően nem hoztak létre további előnyt, mivel az árképletüket azt megelőzően határozták meg, és ebből adódóan a csatlakozást megelőzően teljes mértékben ismert volt az állam pénzügyi elkötelezettsége.

(346) A Bizottság a következő észrevételeket teszi. A HTM-ek 2010–2024 közötti időszakban járnak le, tehát a csatlakozást követően. Csak nagyon kivételes körülmények között ítélte meg úgy a Bizottság, hogy a csatlakozás időpontját követően is hatályban lévő valamely támogatási intézkedés nem minősül a Csatlakozási Okmány értelmében vett csatlakozás után is alkalmazandó intézkedésnek. Ezt a kivételes gyakorlatot azonban – a kivételek jogi értelmezésének általános alapelvei szerint – szűkítően kell értelmezni annak érdekében, hogy ne kerüljenek ki a Bizottság állami támogatások felett gyakorolt ellenőrzése alól olyan intézkedések, amelyekre a Csatlakozási Szerződés aláíróinak szándéka szerint ezen ellenőrzési hatáskörnek ki kell terjednie.

(347) E tekintetben a Bizottság eddigi gyakorlatában⁽⁸⁰⁾ valóban úgy ítélte meg, hogy a Csatlakozási Okmány IV. melléklete értelmében nem a csatlakozás után alkalmazandók azok a támogatási intézkedések, amelyek esetében a csatlakozást megelőzően pontosan ismert volt az állam gazdasági elkötelezettségének pontos mértéke.

„Az állam gazdasági elkötelezettségének pontos mértéke”

(348) A HTM-ek nem határozzák meg az állam pénzügyi elkötelezettségének maximális szintjét, és a csatlakozás előtt nem volt pontosan kiszámítható e pénzügyi elkötelezettség pontos mértéke a HTM-ek teljes futamidejére.

(349) Ellenkezőleg, az állam HTM-ek szerinti gazdasági elkötelezettségének mértéke olyan mutatóktól függ, amelyek jövőbeni alakulása a csatlakozás napján még ismeretlen volt. A HTM-ek garantálják továbbá a termelőknek az olyan költségingadozásokkal szembeni védelmet, amely költségek nem a csatlakozást megelőző, hanem jövőbeni ügyletekhez vagy eseményekhez kapcsolódtak, és így a csatlakozás időpontjában ismeretlenek voltak.

(350) Kiváltképpen a következő körülmények támasztják alá azt a tényt, hogy a csatlakozás időpontjában ismeretlen volt az állam HTM-ek keretén belüli elkötelezettségének mértéke, és hogy a HTM-ek az államra a csatlakozást követően is további kötelezettségeket rónak.

(351) Először is a HTM-ek nem határozzák meg azt a pontos árat, amelyen a termelők értékesítik energiájukat az MVM számára. Az árak kiszámítása olyan képleteken alapuló számítások eredménye, amely képletek számos előreláthatatlan módon ingadozó mutatóból állnak össze.

(352) A HTM-ek árképlete tartalmaz rendelkezésre állási díjat (avagy kapacitásdíjat), energia díjat, amelyhez a termelőktől függően további különböző kiegészítő díjak társulnak.

(353) A képlet csupán az elfogadható költségeket és díjakat határozza meg az egyes díjkategóriák szerint, továbbá azt, hogy mennyire jelentős az adott díjkategória az árban.

⁽⁸⁰⁾ Lásd például az állami támogatásról szóló 2004. január 28-i bizottsági határozatot: CZ 14/2003 – Cseh Köztársaság „Česka sportitlna, a.s.”.

(354) Maguk a termelők és az MVM is elismerték az észrevételeikben, hogy bizonyos díjkategóriák pontos tartalma további tisztázásra szorult az MVM-mel folytatott tárgyalások keretében.

(355) A HTM-ekben elismert költségkategóriák közül számos változó, és nem lehetett pontosan ismert a csatlakozást megelőzően. Például:

(356) *Kapacitásdíj*

Ez a díjkategória mind a garantált, mint az MVM által ténylegesen igénybe vett kapacitásokat figyelembe veszi. Többek között az éves, a havi és a heti tervezéstől függ. Mindegyik HTM hivatkozik az időszakos tervezés szabályaira, illetve a pontos végső ár valamennyi HTM esetében az éves, a havi és a heti tervektől függ. Magától értetődően nem lehet előre meghatározni ezeket a költségkategóriákat. A felek például terveikben többletkapacitást irányozhatnak elő egy adott időszakra vonatkozóan. Az MVM által fizetendő teljes ár szükségszerűen a villamosenergia-igényt befolyásoló egyéb tényezőktől – így például az időjárástól – is függ.

A magyar forint átváltási árfolyama is befolyásolja ezt a költségkategóriát.

(357) *Energia díj*

E költségkategóriát elsődlegesen a tüzelőanyag-költségek határozzák meg. E költségek ingadozása olyan piaci szabályokat követ, amelyeket a felek nem képesek ellenőrizni. A HTM-ek nem határoznak meg semmiféle konkrét felső határt a jövőbeni tüzelőanyag-áralakuláshoz kapcsolódó költségekre vonatkozóan.

Az energia díj adott időszakra fizetendő pontos összegét természetesen az MVM-nek értékesített energia pontos mennyisége is befolyásolja. Ez utóbbi pedig csak utólag számítható ki.

(358) *Kiegészítő díjak (ahol alkalmazandó)*

Egyes HTM-ek kiegészítő díjat írnak elő a lekötött, de végül igénybe nem vett kapacitásért. Természetesen ennek pontos összege sem határozható meg előre.

(359) A legtöbb HTM-ben bonus/malus rendszer szerepel, amely alapján a termelők felárra jogosultak, amennyiben például a csúcsidezőszakokban a HTM-ben előírtnál több kapacitást üzemeltetnek vagy több energiát állítanak elő. Ellenben árcsökkentést irányoznak elő ha a termelő a HTM-ben, illetve az éves/havi tervben előírtnál kevesebb kapacitást nyújt.

(360) Ezek a számítások – a fentiekben felsoroltakhoz hasonlóan – időszakos üzemeltetési terven alapulnak, továbbá függenek a termelő saját magatartásától is. Semmilyen körülmények között sem határozhatók meg előre.

- (361) A fentiekből jól látható, hogy 15-27 éves futamidejű szerződések esetén technikailag nem lehet pontosan rögzíteni az energia végső beszerzési árát. A pontos ár függ az időszakos termelési tervektől, továbbá befolyásolja az energia iránti kereslet mértéke, a szerződő felek magatartása, a tüzelőanyagárak stb.
- (362) Bár az említettek közül nem minden érv vonatkozik valamennyi HTM-re (mivel az elfogadható költségek kategóriái az egyes megállapodásoktól függően bizonyos mértékig eltérnek), azonban a HTM-ek mindegyike tartalmaz olyan árelemet, amely előre nem határozható meg pontosan.
- (363) Ennek alapján a Bizottság úgy véli, hogy az ármeghatározási képletek megléte nem határolja be megfelelően az állam gazdasági elkötelezettségét. Az a tény, hogy a képlet számos változó mutatóból áll, lehetetlenné teszi az állami elkötelezettség jövőbeni mértékének elegendően pontos meghatározását.
- (364) Emellett megjegyzendő, hogy az MVM HTM-ekből fakadó pénzügyi elkötelezettsége nagy mértékben függ a keresleti viszonyoktól is. E pénzügyi elkötelezettség ugyanis egyenlő a HTM-ek szerinti beszerzési ár és az MVM által értékesített energiából származó bevétel különbözetével. Márpedig az az ár, amelyen az MVM értékesíteni fogja az energiát nem határozható meg előre. E bevételt ugyanis befolyásolja, hogy az MVM pontosan mekkora bevételre tesz szert a regionális forgalmazókkal kötött megállapodások keretében történő értékesítéséből, versenytárgyalásainak és árveréseinek eredményéből, valamint a „Piactéren” történő értékesítéséből. Ezen árat az időszakos hatósági árszabályozás, továbbá a piaci kereslet ingadozása is befolyásolja. Ez tovább növeli a HTM-ek következtében fennálló, állami pénzügyi elkötelezettség kiszámíthatatlanságát. Ezenfelül az is előfordulhat, hogy a HTM-ekben foglalt garantált átvételi mennyiségek egyre inkább meghaladják az MVM valós szükségleteit, főként a 2008. januári teljes energiapiaci liberalizációt követően. Az energiafelesleg pedig tovább növelheti az ismeretlen költségeket, és ezáltal még inkább előreláthatatlanná teheti a HTM-ek keretén belüli állami kötelezettségvállalás pontos mértékét.
- (365) A fentiek alapján tehát az MVM részéről a villamosenergia-termelők számára a csatlakozást követően teljesített kifizetések nem pusztán egy, a csatlakozást megelőzően megállapított pontos támogatási keret részleteinek folyósítását jelentik.
- (366) Ebből adódóan a jelen határozatban vizsgált HTM-ek – a Csatlakozási Okmány IV. melléklete 3. fejezete értelmében – a csatlakozás után alkalmazandó intézkedések.

7.5. A HTM mint „új támogatás”, szemben a „létező támogatással”

- (367) A Csatlakozási Okmány IV. mellékletének 3. fejezete szerint „ha a Bizottság a támogatásra vonatkozó összes szükséges információ vagy az új tagállamnak a bejelentést a kért kiegészítő információ hozzáférhetetlensége vagy korábbi megküldése miatt teljesnek tekintő nyilatkozata kézhezvételét követő három hónapon belül nem kifogásolja a létező támogatást azon az alapon, hogy komoly kétség merülne fel a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban, úgy kell tekinteni, hogy a Bizottság nem emelt kifogást.”
- (368) E cikk alapján az érdekelt felek némelyike úgy érvel, hogy a Bizottság elmulasztotta a három hónapos határidőt Magyarország 2004. március 31-i bejelentését követően, és ezáltal hallgatólagosan jóváhagyta az intézkedést az ideiglenes eljárás keretében.
- (369) E tekintetben a Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy az ideiglenes eljárás keretén belül tett 2004. március 31-i bejelentés tárgyát az MVM-nek nyújtott kompenzációról szóló rendelet, és nem a HTM-ek képezték. Magyarország visszavonta e bejelentést és a Bizottság később magukra a HTM-ekre vonatkozóan, „NN” regisztrációs számmal új ügyet indított (vö. a fenti 1. fejezettel).
- (370) Ettől függetlenül megjegyzendő, hogy – amint azt az alábbi táblázat mutatja – a Bizottság nem mulasztotta el az érdekelt felek által említett három hónapos határidőt:

Esemény	Időpont	Az információk kézhezvételétől az intézkedésig eltelt idő
Magyarország bejelentése	2004.3.31.	
A Bizottság kérdései	2004.4.29.	29 nap
Magyarország válaszai	2004.6.4.	
A Bizottság kérdései	2004.8.10.	2 hónap és 6 nap
Magyarország válaszai	2004.10.21.	
A Bizottság kérdései	2005.1.17.	2 hónap és 27 nap
Magyarország válaszai	2005.4.7.	
Magyarország visszavonja a bejelentést	2005.4.15.	8 nap

- (371) A fenti írásbeli érintkezésem túl 2004. július 15-én, 2004. november 30-án, valamint 2005. január 12-én személyes találkozóra is sor került a Bizottság és a magyar hatóságok között.

- (372) Ami a jelen határozat tárgyát képező eljárást illeti, a Bizottság az alábbiakban megvizsgálja, hogy a HTM-ek létező vagy pedig új támogatást tartalmaznak-e a Csatlakozási Okmány rendelkezése, valamint az Eljárási Rendelet alapján.
- (373) A Csatlakozási Okmány IV. mellékletének 3. fejezete szerint minden olyan, a csatlakozás időpontja előtt hatályba lépett és az után is alkalmazandó intézkedést, amely állami támogatásnak minősül és nem felel meg a fentiekben felsorolt létező támogatás kategóriák egyikének, a csatlakozástól az EK-Szerződés 88. cikke (3) bekezdésének alkalmazása során új támogatásnak kell tekinteni.
- (374) A jelen határozatban tárgyalt HTM-ek 1995 és 2001 között, azaz Magyarország uniós csatlakozását (2004. május 1.) megelőzően léptek hatályba. E határozat csak azokra a HTM-ekre terjed ki, amelyek hatályban voltak a csatlakozás időpontjában. Nem terjed ki semelyik, az említett időpont előtt felbontott HTM-re. Az intézkedés a fenti 7.4. pontban említett valamennyi további indokból a csatlakozás után alkalmazandónak minősül a Csatlakozási Okmány alkalmazása során.
- (375) Az alábbiak tartoznak a létező támogatás Csatlakozási Okmányban említett három kategóriájába:
1. az 1994. december 10. előtt hatályba léptetett támogatások.

Valamennyi HTM 1994. december 10. után került aláírásra és lépett hatályba.
  2. azok a támogatási intézkedések, amelyek a Csatlakozási Okmányhoz mellékelte függelékben szerepelnek.

Sem a HTM-ek általában, sem az egyes HTM-ek önállóan nem szerepelnek a Csatlakozási Okmány IV. mellékletének 3. fejezete 1. pontjának b) alpontja szerinti azon függelékben, amely a létező támogatási intézkedések jegyzékét tartalmazza.
  3. azok a támogatások, amelyeket a csatlakozás időpontja előtt az új tagállam állami támogatásokat ellenőrző hatósága megvizsgált és a közösségi joganyaggal összeegyeztethetőnek talált, és amelyekkel kapcsolatban a Bizottság a Csatlakozási Okmányban meghatározott eljárás, az ún. ideiglenes eljárás (vö. a Csatlakozási Okmány IV. melléklete 3. fejezetének (2) pontjával) során úgy találta, hogy nem merül fel komoly kétség a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően.

Egyetlen HTM-et sem terjesztettek a Bizottság elé az úgynevezett ideiglenes eljárás keretében.
- (376) Tekintettel arra, hogy a HTM-ek a Csatlakozási Okmányban felsorolt létező támogatások egyik kategóriájába sem tartoznak, ezért a csatlakozás időpontjától új támogatásnak minősülnek.
- (377) A Bizottság arra is felhívja a figyelmet, hogy a HTM-ek ilyen minősítése egybeesik az Eljárási Rendelet 1. cikk b) pontja v. alpontjának utolsó mondatában foglalt előírással. E rendelkezés előírja, hogy abban az esetben, ha az adott intézkedések a közösségi jog szerint a liberalizációt követően válik állami támogatássá (vagyis jelen esetben az energiapiac liberalizációjáról szóló 96/92/EK irányelv hatálybalépését követően, ami Magyarországon az Európai Unióhoz való csatlakozás időpontjában következett be), akkor azok a liberalizáció időpontját követően nem tekinthetők létező támogatásnak, vagyis új támogatásként kell kezelni őket.
- (378) A Budapesti Erőmű érvelése szerint az Eljárási Rendelet 1. cikk b) pontja v. alpontjának utolsó mondata nem alkalmazandó. Az Alzetta Mauro ügyben hozott ítéletre⁽⁸¹⁾ hivatkozik azt állítva, hogy az a támogatás, amelyet egy versenytől elzárt piacon ítétek oda a liberalizációt megelőzően, a liberalizáció időpontjától létező támogatásnak minősül.
- (379) A Bizottság nem tudja elfogadni ezt az érvet. Amint az fent már kifejtésre került, a Bizottság álláspontja szerint a Csatlakozási Okmány állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseinek éppen annak biztosítása volt a célja, hogy a Bizottság felülvizsgáljon valamennyi olyan intézkedést, amely a csatlakozás időpontját követően alkalmas lehet a tagállamok közötti verseny torzítására. A 2004. május 1-jét megelőző csatlakozási szerződésekkel ellentétben a 2004. május 1-jén hatályba lépett Csatlakozási Okmány arra törekedett, hogy a létező támogatásnak minősülő intézkedések körét a három, fentiekben ismertetett konkrét esetre korlátozza. Az Alzetta Mauro ügyben hozott ítélet nem a Csatlakozási Okmány körébe tartozó intézkedéseket érint, és ezért ebben a vonatkozásban nem alkalmazható a vizsgálat tárgyát képező HTM-ekre. Ezenfelül az Alzetta Mauro ügyben hozott ítélet a 659/1999/EK rendelet hatálybalépését megelőző ténybeli helyzetre vonatkozik.
- (380) A Budapesti Erőmű azt is állítja, hogy az 1. cikk b) pontjának v. alpontja nem alkalmazható az egyedi támogatási intézkedésekre „mivel az egyedi támogatási intézkedésekről nem tesz kifejezett említést”. A Bizottság elvetette ezt az okfejtést. Nincs olyan ok, amely miatt a „támogatásra”, illetve a „bizonyos intézkedésekre” való hivatkozás ne utalhatna egyszerre az egyedi támogatásokra és a támogatási programokra is. A 659/1999/EK rendelet 4. cikke következetesen bejelentett „intézkedésekre” hivatkozik, azonban a Bizottság nem feltételezi, hogy az érdekelt fél szerint a 4. cikk kizárólag a bejelentett támogatási programok előzetes vizsgálatára volna irányadó.
- (381) Következésképp, a Csatlakozási Okmány és az Eljárási Rendelet alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a HTM-ek új támogatásnak minősülnek.

⁽⁸¹⁾ Lásd a 32. lábjegyzetet.

7.6. A Bizottság nem helyezheti hatályon kívül az érvényesen megkötött magánjogi megállapodásokat („pacta sunt servanda”) – Jobbizonytalanság – Arányosság

- (382) Ebben a tekintetben a Bizottság állást kíván foglalni az érdekelt felek által benyújtott azon észrevételekkel kapcsolatban, amelyek szerint a Bizottság nem helyezheti hatályon kívül a magánjogi szerződéseket, mivel az érdekelt felek szerint ez ellentétes volna az EK-Szerződés állami támogatásra vonatkozó szabályaival, sértene továbbá a jogbiztonság elvét és az arányosság követelményét.
- (383) A Bizottság elutasítja ezt az érvelést. Az állami támogatás tekintetében a támogatás formájának (a HTM-ek esetében magánjogi szerződés) nincs jelentősége, mivel a Bizottság vizsgálata szempontjából kizárólag az adott intézkedés hatása lényeges. Amennyiben valamely magánjogi szerződés feltételei következében az egyik félnél jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatás keletkezik, akkor az adott tagállamnak hatályon kívül kell helyeznie az ilyen feltételeket. A Bizottságnak még akkor is el kell rendelnie a jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatási intézkedés megszüntetését, ha az állami támogatás olyan lényeges elemét alkotja megállapodásnak, hogy annak megszüntetése magának a megállapodásnak az érvényességét is érinti.
- (384) A jogbiztonság vonatkozásában a Bizottság az alábbi észrevételeket teszi. A csatlakozást előkészítő, az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrésről a Magyar Köztársaság közötti társulást létrehozó Európa-megállapodást 1991. december 16-án írták alá és 1994. február 1-jén lépett hatálya, vagyis azelőtt, hogy sor került volna a HTM-ek megkötésére. Magyarország hivatalosan 1994. március 31-én nyújtotta be a csatlakozási kérelmét. Abban az időszakban, amikor a felek megkötötték a HTM-eket (1995 és 2001 között), Magyarország – az Európa-megállapodás 62. cikkével összhangban – már köteles volt összehangolni versenyszabályait az EK-Szerződéssel. Az is egyértelmű volt, hogy a HTM-eket olyan hosszú futamidőre írták alá, amely nem fog lejárni Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozása előtt.
- (385) A Magyar Köztársaság 2003. április 16-án aláírta a Csatlakozási Szerződést⁽⁸²⁾. A Csatlakozási Szerződés 2004. május 1-jén lépett hatályba. A csatlakozás időpontjától az eredeti alapszerződések, valamint a másodlagos jogszabályok rendelkezései kötelezővé váltak Magyarországon, összhangban a Csatlakozási Okmány 2. cikkével. Ebből adódóan az új tagállamokban valamennyi szerződéses kapcsolatra alkalmazni kell az úgynevezett közösségi vívmányokat, és kizárólag magából a Csatlakozási Okmányból származhat az e szabály alóli bármely kivétel. A Csatlakozási Szerződéshez csatolt Csatlakozási Okmány, valamint annak mellékletei nem tartalmazzak

olyan kivételt az állami támogatási szabályok alól, amely kizárná a HTM-eket vagy általában az energiaágazatot az állami támogatásokkal kapcsolatos uniós jogszabályok közvetlen alkalmazásából.

- (386) A Bizottság ennél fogva az energiaágazat tekintetében köteles az uniós versenyjogi szabályokat Magyarországra az összes tagországhoz hasonlóan alkalmazni. A Bizottság az érdekelt felek érvelésével szemben azon a véleményen van, hogy inkább az vezetne jobbizonytalansághoz a közös energiapiacra, ha a HTM-ekre nem alkalmazná az állami támogatásra vonatkozó szabályokat. Valamely ország EU-hoz való csatlakozása valóban teremthet olyan helyzetet, hogy egy intézkedés, amely a csatlakozást megelőzően nem sértette a nemzeti jogszabályokat, a csatlakozástól állami támogatásnak minősül, és ezáltal a Bizottság állami támogatásra vonatkozó ellenőrzési jogkörébe kerül.
- (387) A Bizottság az érdekelt felek észrevételeiben nem talált arra vonatkozó megalapozott érvelést, hogy a jelen eljárás miatt volna összeegyeztethetetlen a jogbiztonság elvével.

7.7. Az összeegyeztethetőség vizsgálata

- (388) Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése lefekteti az általános elvet, amely értelmében a Közösségen belül tilos az állami támogatás nyújtása.
- (389) Az EK-Szerződés 87. cikkének (2) és (3) bekezdése kivételeket fogalmaz meg az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében foglalt általános szabály alól, miszerint az ilyen támogatások összeegyeztethetetlenek a közös piaccal.
- (390) Az EK-Szerződés 87. cikkének (2) bekezdésében foglalt mentességek a jelen ügyben nem alkalmazhatók, ugyanis ez az intézkedés nem rendelkezik szociális jelleggel, azt nem magánszemély fogyasztó számára nyújtották, nincs természeti csapás vagy más rendkívüli esemény által okozott kár helyreállítását szolgáló jellege, továbbá nem a Német Szövetségi Köztársaság Németország felosztása által érintett egyes területei gazdaságának nyújtott támogatás.
- (391) A további mentességeket az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése rögzíti.
- (392) A 87. cikk (3) bekezdésének a) pontja akként rendelkezik, hogy a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekintendő „az olyan térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatás, ahol rendkívül alacsony az életszínvonal vagy jelentős az alulfoglalkoztatottság”. A csatlakozás időpontjában Magyarország egész területét ilyen térségnek lehetett tekinteni, és az ország régióinak többsége továbbra is részesülhet ilyen támogatásban⁽⁸³⁾.

⁽⁸²⁾ HL L 236., 2003.9.23.

⁽⁸³⁾ A Bizottság 2006. szeptember 13-án hagyta jóvá, és a Hivatalos Lap 256. számában (HL C 256., 2006.10.24., 7. o.) tették közzé Magyarországi regionális támogatási térképét.

- (393) A Bizottság az ilyen támogatások értékelésére vonatkozóan iránymutatást fogadott el. Magyarország EU-csatlakozásának időpontjában a nemzeti regionális támogatásra vonatkozó iránymutatás⁽⁸⁴⁾ volt hatályban (a továbbiakban: a korábbi regionális támogatási iránymutatás). Ez az iránymutatás az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja tekintetében is szabályozta a regionális támogatások értékelését. A Bizottság a 2007. január 1-jét követő időszakra a regionális támogatásra vonatkozó új iránymutatást fogadott el⁽⁸⁵⁾ (a továbbiakban: az új regionális támogatási iránymutatás).
- (394) Főszabályként kizárólag beruházási költségek fedezetére nyújtott állami támogatás engedélyezhető mindkét regionális támogatási iránymutatás szerint⁽⁸⁶⁾. Mindkét iránymutatás megfogalmazása szerint:
- (395) „Egy vállalat folyó kiadásainak csökkentésére irányuló regionális támogatás (működési támogatás) rendszerint nem megengedett. Kivételes esetben azonban a 87. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerinti régiókban nyújthatnak ilyen támogatást, feltéve hogy i. a regionális fejlődéshez való hozzájárulása és természete szempontjából indokolt, és ii. mértéke az általa enyhíteni kívánt hátrányokkal arányos. A tagállam feladata, hogy bizonyítsa a hátrányok létezését és fontosságát⁽⁸⁷⁾”
- (396) A támogatást nem lehet beruházási támogatásnak tekinteni. A beruházási támogatást mindkét regionális támogatási iránymutatás a lehetséges támogatható költségek jegyzékének felhasználásával határozza meg. A HTM-ek alapján történő kifizetések nyilvánvalóan egyéb költségeket is fedeznek. A legszembetűnőbb példa az erőművek üzemeltetéséhez szükséges tüzelőanyag-költségek fedezetére vállalt garancia. A HTM-ek a munkaezővel kapcsolatos költségeket is fedezhetik. Természetesen ezek a költségek nem jogosultak beruházási támogatásra. Ellenkezőleg, az üzemeltető folyó kiadásainak felelnek meg, ennél fogva azokat mindkét regionális támogatási iránymutatásban meghatározott működési költségek közé kell sorolni.
- (397) A működési támogatás vonatkozásában sem a magyar hatóság, sem az érintett felek az eljárás során nem igazoltak konkrét régiókhoz fűződő regionális hátrányokat, amelyek enyhítésére irányulhatnának a HTM-ek, és azt sem mutatták be, hogy a támogatás mértéke arányos lenne ezekkel a hátrányokkal.
- (398) Ráadásul mindkét regionális támogatási iránymutatás előírja, hogy a működési támogatásnak minden esetben fokozatosan csökkenő mértékűnek és korlátozott idejűnek kell lennie. A HTM-ek keretében nyújtott támogatás nem csökken fokozatosan, továbbá a 15–27 éves futamidő messze meghaladja a két iránymutatás alapján megengedhető mértéket. A HTM-ek a regionális támogatási iránymutatások keretében engedélyezett különleges kivételek semelyikének sem felelnek meg, és ezt sem a magyar hatóságok, sem az érdekelt felek soha nem is állították.
- (399) A fentiek figyelembevételével a Bizottság megállapítja, hogy a támogatás nem részesülhet az EK-Szerződés 87. cikk (3) bekezdésének a) pontjában előírt mentességben.
- (400) Az EK-Szerződés 87. cikk (3) bekezdésének b) pontja kimondja, hogy a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető a „valamely közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósításának előmozdítására vagy egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatás”.
- (401) A Bizottság megállapítja, hogy a tárgyalt támogatás nem valamely közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósításának előmozdítására irányul.
- (402) A Bizottság arra sem talált bizonyítékot, hogy a támogatás a magyar gazdaságban bekövetkezett komoly zavar megszüntetését szolgálja. A Bizottság elismeri azt a tényt, hogy a villamos energia fontos termék minden tagállam gazdasága számára, továbbá hogy az 1990-es években Magyarországon szükséges volt ennek az ágazatnak a korszerűsítése.
- (403) Ugyanakkor a Bizottság megítélése szerint a „tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar” lényegesen súlyosabb esetekre utal, illetve nem alkalmazható a szokásos energiaellátásra vonatkozó megállapodásokra. Ezenfelül a Bizottság rámutat, hogy a fenti megfogalmazás bizonyos fokú sürgősséget feltételez, ami pedig összeegyeztethetetlen a HTM-ekkel.
- (404) Sem a magyar hatóságok, sem az érdekelt felek nem állították, hogy a HTM-ek összeegyeztethetőek volnának az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontjával.
- (405) A fentiek alapján a Bizottság megállapítja, hogy a támogatás nem felel meg az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontjában szereplő mentesség feltételeinek.
- (406) Az EK-Szerződés 87. cikk (3) bekezdésének d) pontja kimondja, hogy az EK-Szerződéssel összeegyeztethetőnek lehet nyilvánítani a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatást, ha az a Közösségen belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekekkel ellentétes mértékben. E pont nyilvánvalóan nem alkalmazható a HTM-ekre.
- (407) Az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja lehetővé teszi az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás engedélyezését, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. A Bizottság számos iránymutatást és közleményt dolgozott ki, amelyekben kifejti, hogy hogyan kell alkalmazni az említett cikkben foglalt mentességet.

⁽⁸⁴⁾ HL C 74., 1998.3.10., 9. o.

⁽⁸⁵⁾ HL C 54., 2006.3.4., 13. o.

⁽⁸⁶⁾ A korábbi regionális támogatási iránymutatás 4.15. pontja, valamint az új regionális támogatási iránymutatás 5. pontja.

⁽⁸⁷⁾ Az idézet az új regionális támogatási iránymutatás 5. pontjából származik.

- (408) A fenti (393)–(398) preambulumbekzdés bemutatta, hogy a HTM-ek mind a korábbi mind az új regionális támogatási iránymutatással összeegyeztethetetlenek.
- (409) A Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontjában alkalmazandó környezetvédelemre vonatkozó iránymutatás⁽⁸⁸⁾ tekintetében a Bizottság arra hívja fel a figyelmet, hogy a regionális támogatási iránymutatásokhoz hasonlóan mindenekelőtt a beruházási támogatást engedélyezi. A működési támogatás egyedi célkitűzések támogatására korlátozódik. Ezek közül az első a hulladékgazdálkodást és az energiatakarékosságot érinti (E.3.1. pont), mely legtovább 5 éven keresztül folyósítható. A második az adócsökkentés vagy adómentesség (E. 3.2. pont). A harmadik a megújuló energiaforrásokat érinti (E.3.3. pont). Természetesen e rendelkezések egyike sem alkalmazható a jelen ügyben.
- (410) A működési támogatás negyedik és egyben utolsó engedélyezhető fajtája a hő- és villamosenergia-kapcsolt termeléséhez nyújtott működési támogatás (E.3.4. pont, a továbbiakban „kapcsolt energia termelés”). Az érintett termelők némelyike hőt és energiát állít elő. Viszont a HTM-ek nem felelnek meg a környezetvédelmi iránymutatás 66. pontjában foglalt feltételeknek, illetve ennek megfelelően az 58–65. pontok szerinti választási lehetőségek egyikének sem. A 66. pontban megállapított feltételek egyike arra vonatkozik, hogy a támogatási intézkedés környezetvédelmi szempontból kedvező, mert a konverzió hatásfoka különösen nagy, mert az intézkedés lehetővé teszi az energiafogyasztás csökkentését, vagy mert a termelési folyamat kevésbé károsítja a környezetet. A Bizottság rendelkezésére álló információk egyike sem tanúskodik arról, hogy ezek a feltételek teljesülnek.
- (411) Ezenfelül a következő három választási lehetőséget használhatják a tagállamok a kapcsolt energia termeléshez való támogatásnyújtáshoz:
- 1. lehetőség: a kapcsolt energia termelő erőmű termelési költségei és a termelt energia piaci ára közötti különbséget ellentételező támogatás;
  - 2. lehetőség: olyan piaci mechanizmusok bevezetése, mint a zöld tanúsítványok és a pályázatok;
  - 3. lehetőség: az elkerült külső költségeket, vagyis azon környezeti költségeket ellentételező támogatás, amelyek a társadalmat terhelnék, ha ugyanazt az energiát nem kapcsolt energia termelésével állítanák elő;
  - 4. lehetőség: legfeljebb öt évig nyújtott támogatás, melynek mértéke vagy fokozatosan csökken, vagy nem haladja meg a többletköltségek 50 %-át.
- (412) Nyilvánvaló, hogy a HTM-ek nem felelnek meg a 2. és a 3. választási lehetőség feltételeinek. Az 1. választási lehetőség feltételei sem teljesülnek, mivel a támogatás összegének kiszámításánál nem alkalmazták az előállított energia piaci árát. Egy adott HTM keretében nyújtott támogatás összege nem a többi villamosenergia-termelő által kínált ártól, hanem kizárólag a szóban forgó termelőnél felmerült beruházási és üzemeltetési költségektől függ.
- (413) Ezenfelül valójában sem Magyarország sem az érintett termelők nem érveltek az e cikkeken alapuló összeegyeztethetőség mellett, illetve soha nem igazolták, hogy az erőművek megfelelnek a környezetvédelmi iránymutatás kapcsolt energiatermeléshez nyújtott működési támogatásra vonatkozó kritériumainak.
- (414) 2008. január 23-án a Bizottság a környezetvédelem állami támogatására vonatkozó új iránymutatást fogadott el⁽⁸⁹⁾. Ez az új iránymutatás szintén csak az energiatakarékosság, a megújuló energiaforrások felhasználása, valamint az adócsökkentés és adómentesség esetében engedélyez működési támogatást. Amint azt korábban említettük, e rendelkezések egyike sem alkalmazandó a HTM-ekre.
- (415) Ami a hő- és energia kapcsolt termelését illeti, a tagállamok az alábbi három választási lehetőség alapján nyújthatnak ilyen támogatást:
- 1. lehetőség: a kapcsolt energiatermelő erőmű termelési költségei és a termelt energiafajta piaci ára közötti különbséget ellentételező támogatás;
  - 2. lehetőség: olyan piaci mechanizmusok bevezetésével, mint a zöld tanúsítványok és a pályázatok;
  - 3. lehetőség: legfeljebb öt évig nyújtott támogatás, melynek mértéke vagy fokozatosan csökken, vagy nem haladja meg a többletköltségek 50 %-át.
- A HTM-ek e választási lehetőségek egyikének a feltételeit sem teljesítik. Sem a magyar hatóságok, sem a villamosenergia-termelők nem szolgáltatottak semminemű bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy teljesülnek az új környezetvédelmi iránymutatás említett kritériumai.
- (416) A jelen ügyben egyedül az átállási költségek Módszertana (vö. fenti (26) bekezdés) alkalmazható azon iránymutatások és közlemények közül, amelyeket a Bizottság a 87. cikke (3) bekezdésének c) pontjában szereplő mentesség pontos alkalmazási módjának magyarázata érdekében dolgozott ki.

⁽⁸⁸⁾ Közösségi iránymutatás a környezetvédelem állami támogatásáról HL C 37., 2001.2.3., 3. o.

⁽⁸⁹⁾ HL C 82., 2008.4.1., 1. o.

- (417) A Módszertan azon inkumbens vállalatoknak nyújtott támogatásra vonatkozik, amelyek a liberalizációt megelőzően hajtották végre az erőműberuházásokat és a már liberalizált piacon nehézséget okozhat számukra beruházásaik megtérülésének biztosítása. A Módszertan azért tekintendő a HTM-ek összegegyeztetettségére vonatkozó vizsgálat megfelelő alapjának, mivel az utóbbiak egyik alapvető jellemzője, hogy egyes olyan társaságok számára, amelyek az energiaágazat liberalizációját megelőzően villamosenergia-termelő berendezésekbe történő beruházásokat hajtottak végre, lehetővé teszik, hogy továbbra is olyan garantált bevételhez jussanak, amely biztosítja beruházásuk megtérülését.
- (418) A Bizottság megjegyzi, hogy sem a magyar hatóságok, sem az érintett termelők nem állították észrevételeikben, hogy maguk a HTM-ek összegegyeztetettek volnának a Módszertan kritériumaival. A termelők többsége valójában úgy ítéli meg, hogy a HTM-ek jóval a Módszertan előtt létrejött üzleti megállapodások, és a kompenzációs mechanizmus kritériumai egyszerűen nem megfelelőek az említett megállapodások értékeléséhez.
- (419) A Módszertannak az a legfontosabb célja, hogy elősegítse az energiaszektor áttérését a liberalizált piacra azáltal, hogy lehetőséget nyújt az inkumbens villamosenergia-ipari vállalkozásoknak arra, hogy alkalmazkodjanak a versenykörülmények bevezetéséhez⁽⁹⁰⁾.
- (420) Az energiapiac liberalizációja miatt nem teljesíthető kötelezettségek és garanciák költségeinek kompenzációjára irányuló támogatási intézkedések elemzése során a Módszertan felvázolja a Bizottság által alkalmazott elveket. „Átállási költségként” hivatkozik ezekre a kötelezettségekre vagy garanciákra, amelyek számos formában, így különösen burkolt vagy nyílt értékesítési garanciák mellett megvalósuló beruházások formájában jelenhetnek meg.
- (421) Mivel maguk a HTM-ek is a liberalizáció időpontját megelőzően adott kifejezett értékesítési garanciának minősülnek, ezért úgy tekinthető, hogy a HTM-ek keretében működő erőművek a Módszertan alkalmazási körébe tartoznak.
- (422) A Bizottság azonban megállapítja, hogy a HTM-ek legfontosabb elveinek több eleme nem felel meg a Módszertan 4. szakaszában meghatározott feltételeknek. Először is nem teljesítik a Módszertan 4.2 bekezdésében szereplő azon feltételt, amely előírja, hogy a támogatás fizetésére irányuló rendelkezésekben figyelembe kell venni a verseny fejlődését. A HTM-ek ármegállapító mechanizmusait oly módon alakították ki, hogy az árak megállapításakor csak az érintett erőmű egyedi mutatóit vegyék figyelembe. Nem kell figyelembe venni a versenyző termelők által kínált árakat, illetve termelői kapacitásaikat.
- (423) A Módszertan 4.9. pontja értelmében a Bizottság a legkomolyabb kétségeket támasztja az olyan támogatással kapcsolatban, amelynek összege nincs tekintettel az átállási költségek eredeti megbecslésekor figyelembe vett gazdasági és piaci feltevések és az idővel ezekben bekövetkezett tényleges változások közti különbségekre. A HTM-ek ilyen támogatásnak minősülnek, mivel a támogatás kialakításához nem használtak piaci feltevéseket. Ezenfelül az a tény, hogy az energiapiac fokozatos megnyitása ellenére a HTM-ek legfontosabb rendelkezései változatlanok maradtak, és a szükségleteinél több energia vásárlását írják elő az MVM részére, mely ennek következtében a többletet a szabad piacon értékesíti, egyértelműen azt igazolja, hogy a HTM-ek nem veszik figyelembe a valós piaci fejleményeket.
- (424) Továbbá – amint a fenti 3. fejezetben bemutatásra került – a villamosenergia-termelők számára az az egyik legfontosabb előnye a HTM-eknek, hogy az MVM az állandó, a változó és a tőke költségeket fedező áron köteles meghatározott kapacitást és garantált mennyiséget megvásárolni az érintett berendezések üzemeltetési vagy amortizációs idejének nagyjából megfelelő időtartam alatt. Ennek következtében a HTM-ek olyan hatással járnak, hogy a felek egyikét villamos energia vásárlására kötelezik a másik féltől, figyelmen kívül hagyva a versenytársak kínálatának tényleges alakulását.
- (425) Több tagállam olyan kompenzációs mechanizmusokat hozott létre, amelyek segítségével – a jövőbeni versenypiac és különösen a kínálati és a keresleti viszonyokból származó jövőbeni piaci árak elemzése alapján – előre meghatározzák a támogatás összegének felső határát. Ha az előre jelzettnél magasabbnak bizonyul az érintett termelők tényleges bevétele, akkor újra kiszámítják és a maximálisnál alacsonyabb értékben határozzák meg a támogatás összegét. A kompenzáció piacra gyakorolt hatása tehát a lehető legkisebbre csökken, különösen mert nem biztosít minimális termelési és értékesítési szintet a kedvezményezettek számára.
- (426) A HTM-ek ebben a vonatkozásban – ahelyett, hogy elősegítenék a versenypiacra való áttérést – inkább gátját képezik a villamosenergia-termelői piac jelentős részén a valódi verseny kialakulásának. Tehát a támogatás kifizetésére irányuló rendelkezések nem teszik lehetővé a verseny jövőbeni alakulásának figyelembevételét, és a támogatás összege nem függ a tényleges verseny alakulásától.
- (427) Következésképpen az említett rendelkezések a Módszertan 5. szakaszában megállapított azon elveknek is ellentmondanak, amelyek szerint a finanszírozási módszerek nem lehetnek ellentétesek a közösségi érdekekkel és különösen a versennyel. Az 5. szakasz szerint a finanszírozási módszerek nem téríthetik el a külső vállalkozásokat vagy az új szereplőket attól, hogy adott nemzeti vagy regionális piacokon fellépjenek. Amint azonban azt többek között a (220) preambulumbekkezdésben foglaltak kiemelik, a kapacitás-lekötés és kapacitásdíj rendszere képes eltéríteni az MVM-et, vagyis a nagykereskedelmi piac messze legnagyobb vásárlóját attól, hogy a HTM-ek keretében működők helyett más termelőkkel kössön szerződést. Ráadásul a piacnyitás és a HTM-ekben megállapított feltételek arra kötelezik

⁽⁹⁰⁾ Lásd a Módszertan bevezető rendelkezéseit.

az MVM-et, hogy a szükségleteinél több energiát vásároljon, illetve arra készítetik, hogy az így beszerzett villamos energiát a szabad piacon kibocsátási mechanizmusok segítségével értékesítse tovább. Ez önmagában is gátolja új szereplők fellépését a nagykereskedelmi piacon. A Bizottság végül úgy ítéli meg, hogy a HTM-ek a versenypiacra való áttéréshez ésszerűen szükségesnél sokkal hosszabb ideig torzítják a versenyt a magyar nagykereskedelmi villamosenergia-piacon.

- (428) A HTM-eket létrehozó szabályok nem felelnek a Módszertan 4.5. pontjában szereplő kritériumoknak, mivel nem határozzák meg előre a termelőknek 2004. május 1. és a HTM-ek lejárta között kifizetendő támogatás összegének felső határát.
- (429) Ezenfelül a Módszertan 4.8. pontja szerint a Bizottság a legkomolyabb kétségeket támasztja azon támogatásokat illetően, amelyek célja a 96/92/EK irányelv hatálybalépését⁽⁹¹⁾ megelőzően keletkező bevétel egy részének vagy egészének megőrzése anélkül, hogy szigorúan figyelembe venné a piacnyitás következtében adott esetben keletkező támogatható átállási költségeket.
- (430) A HTM-ek Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozását követő fenntartása pontosan azzal jár, hogy biztosítják a 96/26/EK irányelv hatálybalépését megelőzően az érintett villamosenergia-termelők által elért bevételek legnagyobb részét. Ráadásul a HTM-ek alatt álló erőművek a piac jelentős részét teszik ki, valamint a piaci viszonyokhoz való alkalmazkodáshoz ésszerűen szükséges időtartamot lényegesen túllépő futamidőre szólnak.
- (431) Továbbá, a Bizottság a HTM-eket alkotó fő rendelkezéseken belül nem tud olyan elemeket elkülöníteni, amelyeket a Módszertan alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek lehetne tekinteni. Kiváltképpen a HTM-ek futamidejének csökkentése nem lenne elegendő azok összeegyeztethetőségének biztosításához, mivel a lekötött kapacitásokra és garantált átvételi mennyiségekre épülő finanszírozási mechanizmus továbbra is akadályozná a valódi verseny kialakulását. Az árképzési mechanizmus továbbra is ellentmondana annak a célkitűzésnek, hogy előmozdítsák az olyan valóban versengő piac kialakulását, ahol a kínálat és a kereslet viszonya szabja meg az árakat.
- (432) A fenti megfontolások alapján a Bizottság megállapítja, hogy a HTM-ek összeegyeztethetetlenek a Módszertanban meghatározott kritériumokkal.
- (433) Az érdekelt felek némelyike azzal is érvelt, hogy az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése abban az esetben is alkalmazható a HTM-ekre, ha azok egyébként nem

felelnek meg az Altmark ügyben hozott ítéletben kifejtett kritériumoknak.

- (434) A Bizottság úgy véli, hogy a (255)–(275) preambulumbekezdésben kifejtett, az Altmark ítélet kritériumaival kapcsolatos észrevételek egyben arra a következtetésre is vezetnek, hogy a 86. cikk (2) bekezdése a HTM-ekre nem alkalmazható.
- (435) A 86. cikk (2) bekezdése kizárólag akkor alkalmazható, ha a kedvezményezett cég kifejezetten megállapított általános gazdasági érdekű szolgáltatásra kötelezett, ez a feltétel viszont – ahogy arra a (256)–(267) preambulumbekezdésben foglaltak rámutatnak – ez esetben nem teljesül. Továbbá az általános gazdasági érdekű szolgáltatásért járó kompenzációknak a felmerült többletköltségekkel arányosnak kell lennie, ez pedig azt jelenti, hogy az említett szolgáltatási körnek pontosan meghatározhatónak kell lennie annak érdekében, hogy megállapítható legyen e szolgáltatáshoz kötődő költség. Amint arra a (268)–(270) preambulumbekezdések rámutatnak, a jelen esetben ez a feltétel nem teljesül.
- (436) A jelen határozat tárgyát képező támogatás tehát összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősül.

7.8. Visszafizettetés

- (437) Az EK-Szerződés és az Európai Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata alapján – amennyiben meggyőződött arról, hogy egy támogatás a közös piaccal nem összeegyeztethető – a Bizottság rendelkezik hatáskörrel a tekintetben, hogy az érintett államnak el kell-e törölnie vagy módosítania kell-e a támogatást⁽⁹²⁾. Szintén a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata alapján, a Bizottság által a közös piaccal nem összeegyeztethetőnek tekintett támogatások esetében az államra a támogatás eltörlése vonatkozásában kirótt kötelezettség célja a korábbi helyzet visszaállítása⁽⁹³⁾. A Bíróság e tekintetben kimondta, hogy a célkitűzés akkor valósul meg, ha a kedvezményezettek visszatértették a jogellenes támogatás jogcímén nyújtott összegeket, elveszítve így azon előnyt, amelyet a piaci versenytársakkal szemben élveztek, és visszaállt a támogatás juttatása előtti helyzet⁽⁹⁴⁾.
- (438) Az említett ítélkezési gyakorlatot követve a 659/99/EK rendelet 14. cikke megállapítja, hogy „amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére. A Bizottság nem követeli meg a támogatás visszatérítését, amennyiben az ellentétes a közösségi jog valamelyik általános elvével”.

⁽⁹²⁾ A C-70/72. sz. Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet (EBHT 1973., 00813. o. 13. pont).

⁽⁹³⁾ A C-278/92., C-279/92. és C-280/92. sz. Spanyol Királyság kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1994., I-4103. o. 75. pont).

⁽⁹⁴⁾ A C-75/97. sz. Belga Királyság kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben hozott ítélet (EBHT 1999., I-03671. o. 64–65. pont).

⁽⁹¹⁾ Valójában az energiapiac liberalizációjának időpontjától, ami Magyarország esetében 2004. május 1.

- (439) Bizonyos érdekelt felek a beadványaikban úgy érveltek, hogy a magánjogi szerződéseknél a Bizottság határozatával történő megszüntetése ellentétes lenne a jogbiztonság elvével, mert a HTM-ek olyan magánjogi szerződések, amelyeket a termelők jóhiszeműen, a megkötésük időpontjának megfelelő piaci körülmények között kötöttek. Az is állítják, hogy az ilyen határozat sértené az arányosság elvét. A Bizottság a (382)–(387) bekezdésben kifejtett okok alapján elutasítja ezt az érvelést.
- (440) A Bíróság az arányosság tekintetében kimondta, hogy jogellenesen nyújtott állami támogatásnak a korábbi állapot visszaállítása céljából történő visszavétele nem tekinthető aránytalannak a Szerződés állami támogatásra vonatkozó rendelkezéseinek célkitűzéseihez képest⁽⁹⁵⁾.
- (441) A Bizottság úgy véli tehát, hogy elegendő indok van arra, hogy a verseny feltételeinek helyreállítása érdekében visszafizetésre kerüljön a HTM-ek keretében nyújtott támogatás.

A visszafizetendő összeg kiszámítása

- (442) A (176)–(236) preambulumbekkezdésben bizonyítást nyert, hogy a HTM-ekből származó előny messze meghaladja a HTM-ek árai és az azok hiányában a piacon elérhető árak közötti esetleges pozitív különbözetet.
- (443) A Bizottság azonban úgy véli, hogy nem számítható ki pontosan az MVM hosszú távú beszerzési kötelezettségéhez kapcsolódó összes – a (174)–(236) preambulumbekkezdésben leírt – feltétel teljes értéke a 2004. május 1. és a HTM-ek megszűnése közötti időszakokra. Ebből adódóan a Bizottság a jogellenes támogatási összegek visszafizetetésének elrendelésekor a visszafizetést arra a különbözetre fogja korlátozni, amely a HTM-ek keretében működő erőművek bevételei és a közöttük a bevétel között állhat fenn, amelyhez a fent említett időszakban az erőművek a HTM-ek hiányában a piacon juthattak volna.
- (444) A visszafizetendő összeg tekintetében a Bizottság tisztában van azzal, hogy igen bonyolult a kedvezményezeteknek nyújtott állami támogatás összegének pontos kiszámítása, mivel az attól függ, hogy a 2004. május 1. és a HTM-ek megszűnése közötti időszakban milyen áron, mekkora mennyiségű energia megtermelésére és értékesítésére került volna sor a magyar nagykereskedelmi piacon, ha az említett időszakban egyetlen HTM sem lett volna hatályban. Mivel a HTM-ek lefedik a magyar termelői kapacitások legnagyobb részét, ezért az „alter-

natív forgatókönyv” (counterfactual scenario)⁽⁹⁶⁾ megvalósulása esetén a valóságban bekövetkezett képest nagymértékben eltérően alakult volna a piac.

- (445) A villamos energia egyik sajátos jellemzője, hogy előállítását követően nem tárolható gazdaságosan. A hálózat stabilitásának biztosítása érdekében mindig kiegyenlített kereslet és kínálat szükséges. Következésképpen nem a vásárlók által egy adott időszak során igényelt energia összmenyiségétől, hanem az egyes időpontokban igényelt villamos energia mennyiségétől függ, hogy a termelők és az importőrök mekkora energiamennyiséget, milyen áron képesek értékesíteni a nagykereskedelmi piacon az említett időszakban⁽⁹⁷⁾. A villamos energia iránti igény ezenfelül napközben és szezonálisan is jelentős mértékben ingadozik, aminek következtében a kereslet kielégítéséhez szükséges termelői- és importkapacitás is eltér az egyes időpontokban, továbbá egyes villamosenergia-termelő egységek csak olyan időszakokban szolgáltatnak energiát, amikor nagy a kereslet⁽⁹⁸⁾. Ebből adódóan, a Bizottság rendelkezésére álló, éves fogyasztásra, termelésre és arra vonatkozó adatok alapján nem értékelhető teljes pontossággal a piac működése.

- (446) A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében azonban nincs olyan közösségi jogi rendelkezés, amely előírná, hogy a közös piaccal összegegyeztetetlennek nyilvánított támogatás visszafizetetésének elrendelésekor a Bizottságnak meg kell határoznia a visszafizetendő támogatás pontos összegét. Elegendő, ha a Bizottság határozata tartalmazza azokat az információkat, amelyek segítségével maga a címzett túlzott nehézség nélkül kiszámíthatja az összeget⁽⁹⁹⁾.

- (447) Ennek megfelelően a Bizottság iránymutatást ad arra nézve, hogy hogyan kell kiszámítani a visszafizetendő összeget. Amint azt korábban említettük, a HTM-ek olyan jelentős részét fedik le a magyar termelői piacnak, hogy azok hiányában az árak minden bizonnyal eltérően alakultak volna a versenyszegmensben ténylegesen megfigyelt ártól. Vagyis az az ár, amelyet a termelők a HTM-ek hiányában érthettek volna el, olyan piaci szimuláció eredményének felhasználásával számítható ki, amely a nagykereskedelmi villamosenergia-piac működésének az „alternatív forgatókönyv” alapján történő elemzéséből áll. Az ilyen szimuláció célja annak megbecslése, hogy milyen értékesítés és milyen árak alakultak volna ki az alternatív forgatókönyv esetében. Ez alapján adható megbízható becslés arra vonatkozóan, hogy az alternatív

⁽⁹⁵⁾ A C-75/97. sz. Belga Királyság kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben hozott ítélet (EBHT 1999., I-030671. o. 68. pont), a C-142/87. sz. Belga Királyság kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben hozott ítélet (EBHT 1990., I-00959. o. 66. pont), valamint a C-278/92–C-280/92. sz. Spanyol Királyság kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1994., I-04103. o. 75. pont).

⁽⁹⁶⁾ Vagyis egy olyan képzeletbeli esetben, ha 2004. május 1. és a HTM-ek felbontása között egyetlen HTM sincs hatályban, és minden egyéb tényező hasonlóan alakul. A „valódi forgatókönyv” annak felel meg, ami HTM-ek létezése miatt a valóságban bekövetkezett.

⁽⁹⁷⁾ Ezt a jellemzőt MW-ban fejezik ki, és szokásosan „rendszerterhelésnek” nevezik.

⁽⁹⁸⁾ Szokásosan „csúcsterhelésnek” hívják azokat az időszakokat, amikor nagy a kereslet, szemben az „zsinórterhelés” időszakaival.

⁽⁹⁹⁾ Lásd különösen a C-480/98. sz. Spanyol Királyság kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben hozott ítéletet (EBHT 2000., I-8717. o. 25. pont), valamint a C-415/03. sz. az Európai Közösségek Bizottsága kontra Görög Köztársaság ügyben hozott ítéletet (EBHT 2005., I-03875 o. 39. pont).

forгатókönyv szerint megvásárolt energiáért az MVM-nek mekkora összeget kellett volna fizetnie az érintett termelőknek. A szimulációnak meg kell felelnie a következő preambulumbekendésekben említett feltételeknek.

(448) Mindenekelőtt, tekintettel az energiakereslet rendkívül alacsony árrugalmasságára, a szimulációt azon feltevés alapján kell elvégezni, hogy az alternatív forгатókönyv szerinti rendszerterhelés minden egyes időpontban azonos az adott időpontban ténylegesen mérttel.

(449) Másodsorban – amint azt a (196) preambulumbekendés kihangsúlyozta – a villamos energia spot vagy határidős ügyletek keretében kerül értékesítésre. A villamosenergia-szektor ágazatvizsgálata azt mutatta, hogy a határidős árakat a spot piac árainak alakulására vonatkozó egyedi elvárások határozzák meg. A spot piacoktól eltérően – ahol a közgazdasági elmélet szerint az ár, tökéletes versenyfeltételek esetén, minden egyes időpontban azonos a kereslet kielégítéséhez szükséges valamennyi termelő egység rövid távú határköltségei közül a legmagasabbal⁽¹⁰⁰⁾ – a határidős piacokon nincs olyan nyilvánvaló árszint, amely a közgazdasági elmélet alapján megbecsülhető lenne. Ezenfelül az eladók és vevők spot és határidős ügyletek közötti választásai tekintetében alkalmazott stratégiáinak hatását nem lehet szimulálni. A nagykereskedelmi piacokon Európa szerte megfigyelhető számos eltérő helyzet jól szemlélteti ezt a tényt. A villamosenergia-szektor ágazatvizsgálata azt mutatta, hogy tagállamonként jelentősen eltérő a spot terméként forgalmazott mennyiség és a nemzeti villamosenergia-fogyasztás aránya⁽¹⁰¹⁾.

(450) A (198) preambulumbekendésben megállapítottak szerint, a spot árak – és különösen azok, amelyek a spot energiatőzsdéken figyelhetők meg – referenciául szolgálnak az egész nagykereskedelmi piac számára, a határidős termékeket is ideértve. Ezért a Bizottság álláspontja szerint a nagykereskedelmi piac szimulációjának – a visszafizetendő összeg megállapítása érdekében – abból a feltevésből kell kiindulnia, hogy a (453)–(456) preambulumbekendésben említett különleges esetek kivételével valamennyi villamos energia értékesítésére spot ügyletek keretében kerül sor.

(451) Az érintett termelőegységek rövidtávú határköltségei alapján kell elvégezni a szimulációt. Ennek megfelelően a szimulációnak figyelembe kell vennie a 2004. május 1.

⁽¹⁰⁰⁾ Tökéletes versenyfeltételek között a keresletet azon termelési egységek elégítik ki, amelyeknek a legalacsonyabb a rövidtávú határköltsége, és képesek a hálózatot ellátni a kereslet kielégítéséhez szükséges teljes villamos energiával. Az erőművek egységei rövidtávú határköltségeik alapján rangsorolhatók. Piacra lépésük minden egyes időpontban attól függ, hogy milyen helyet foglalnak el ebben az „érdemek szerinti” sorrendben, hogy mekkora a rendszerterhelés, továbbá hogy az érdem szerinti rangsorban előttük álló termelési egységek mennyi villamos energiát szállítanak.

⁽¹⁰¹⁾ Ez az arány például Franciaországban 5 %, az Egyesült Királyságban 11 %, Olaszországban 44 %, Spanyolországban 84 %.

és a HTM-ek tényleges megszűnése közötti időszakban Magyarországon működő összes villamosenergia-termelő egységgel⁽¹⁰²⁾ kapcsolatos releváns adatot – különösen a beépített teljesítőképességre, a termikus hatásfokra, a tüzelőanyag-költségekre, valamint a változó költségek egyéb fontos elemeire, továbbá a tervezett és a kényszerű üzemszünet időszakaira vonatkozóan. Ezenfelül a szimulációt annak az alapvető feltevésnek a szem előtt tartásával kell végrehajtani, hogy minden egyes időpontban csak egyetlen, a keresleti és kínálati mechanizmus eredményeként létrejövő ár van a szimulált spot piacon. Ez az egyetlen ár időszakonként módosul az igény és a változó költségek változása következtében.

(452) Arra is figyelemmel kell lenni a szimuláció során, hogy az alternatív forгатókönyv szerint az MVM-nek nem kellene a közüzemi szektor szükségleteinek kielégítéséhez szükséges meghaladó mennyiségű energiát vennie⁽¹⁰³⁾. Ebből adódóan az alternatív forгатókönyvben nem szerepelnek a (226) preambulumbekendésben említett értékesítési mechanizmusok, és az MVM szükségletei a közüzemi szektorban jelentkező igény kielégítéséhez szükséges mennyiségre korlátozódnak.

(453) A szimulációnak továbbá olyan egyedi, kellően indokolt helyzeteket is figyelembe kell vennie, amelyek az egész szimuláció alapjául szolgáló határköltség elvtől való eltéréshez vezethetnek. A kapcsolt energia-termelő egységek szembesülhetnek ilyen egyedi helyzetekkel. Szerződésben vagy jogszabályban meghatározott hőszolgáltatási kötelezettségeiktől függően előfordulhat, hogy ezek az egységek a rövidtávú határköltségeiknél alacsonyabb áron értékesítenek villamos energiát.

(454) Azok a termelőegységek is ilyen helyzetbe kerülhetnek, amelyek az általuk alkalmazott környezetbarát technológiák miatt részesülnek állami támogatási programokból. Ez a helyzet Magyarországon, ahol a jogszabályok olyan kötelezettséget rónak az MVM-re és a regionális áramszolgáltató vállalatokra, hogy a nagykereskedelmi piac versenyszegmensében tapasztaltnál általában magasabb, hatóságilag szabályozott árakon vegyék át a kapcsolt energiatermelők által előállított, vagy a hulladékból, illetve megújuló energiaforrásból származó villamos energiát. A szimuláció során úgy kell tekinteni, hogy az alternatív forгатókönyv szerint is fennállna ez a kötelező átvételi rendszer. Ezért úgy tekintendő, hogy az MVM által a kötelező átvételi rendszer keretében megvásárolt energia mennyisége, és az érte fizetett ár azonos azzal, mint amely a valóságban, a „valódi forгатókönyv” mellett megfigyelhető volt⁽¹⁰⁴⁾.

⁽¹⁰²⁾ Akár HTM keretében működött, akár nem.

⁽¹⁰³⁾ Az átvételi- és az elosztórendszerben keletkező veszteségek megfelelő figyelembevételével.

⁽¹⁰⁴⁾ A „valódi forгатókönyv” annak felel meg, ahogyan a piac 2004. május 1. óta a HTM-ek fennállása mellett ténylegesen fejlődött.

- (455) A szimuláció során arra is tekintettel kell lenni, hogy bizonyos mennyiségű fizikailag rendelkezésre álló termelői kapacitás nem fordítható a nagykereskedelmi piac villamosenergia-ellátására, mivel azokat a rendszer-irányító kiegyenlítő szolgáltatásainak fedezésére köthették le. A valódi forgatókönyv szerint mind a HTM-ek keretében működő, mind az egyéb termelők nyújtottak kiegyenlítő szolgáltatásokat. A szimulációt azon feltevések alapján kell elvégezni, hogy az alternatív forgatókönyv szerint az átviteli rendszer-irányító kiegyenlítő szolgáltatásaira lekötött kapacitás, az e kapacitás alapján szolgáltatott villamos energia, valamint az azért kapott ár a valódi forgatókönyvnek megfelelő módon alakulna.
- (456) Az alternatív forgatókönyv alapján a valódi forgatókönyv szerintitől eltérően alakulhatna az importált és az exportált villamos energia mennyisége, valamint ára. Ugyanakkor nem lehet pontosan felmérni ezt a hatást anélkül, hogy az exportáló és az importáló országokra is kiterjeszteni a szimuláció körét, mert a piaci szereplőknek egy adott országból történő kivitelre, illetve egy másik országba való behozatalra vonatkozó döntéseit az azokban fennálló piaci körülmények szabják meg. Tekintve, hogy a belföldi termeléshez és fogyasztáshoz képest korlátozott a Magyarországra behozott, illetve az országból kivitt villamos energia mennyisége, figyelembe véve továbbá, hogy az import egyharmadát hosszú távú szerződések szabályozzák⁽¹⁰⁵⁾, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a szimuláció ilyen kiterjesztése aránytalan erőfeszítéseket tenne szükségessé. Magyarország ezért tekintheti úgy, hogy az alternatív forgatókönyv keretében a behozatali és a kiviteli mennyiségek, illetve a megfelelő árak azonosak lennének a valódi forgatókönyv szerintiekkel.
- (457) A Bizottság tisztában van azzal, hogy bizonyos termelők – amelyek nem kötöttek HTM-et az MVM-mel – más fogyasztókkal kötöttek hosszú- vagy középtávú szolgáltatási szerződéseket. A Bizottság azonban azon az állásponton van, hogy e szerződéseket nem kell figyelembe venni a szimulációban, mert ha a HTM-ek az alternatív forgatókönyv alapvető feltevésének megfelelően 2004. május 1-jén vagy még korábban megszűntek volna, akkor a HTM-ek keretében lekötött, beépített teljesítőképesség jelentős arányára tekintettel valamennyi termelőnek módosítania kellett volna az üzleti stratégiáját. Amint az a (449) preambulumbekkezdésben kifejtésre kerül, nem lehet megbecsülni a spot és határidős terméként értékesített villamos energia arányát. Ezért indokolt azt feltételezni, hogy – amennyiben nem vonatkozik rájuk a (453)–(456) preambulumbekkezdésben említett helyzetek valamelyike – valamennyi termelő spot terméként értékesítené az általa megtermelt teljes villamos energiát.
- (458) A legpontosabban óránkénti alapon, az egyes órákra irányadó valamennyi mutató figyelembevételével lehetne elvégezni a nagykereskedelmi piac szimulációját. A Bizottság azonban azt is elfogadja, ha a szimuláció reprezentatív időpontokból álló mintákra korlátozódik, és az ilyen időpontokban elvégzett szimuláció során kapott eredményeket a vizsgált időszak egészére kivetíti.
- (459) A szimulációnak megbízható becslést kell adnia arra vonatkozóan, hogy az alternatív forgatókönyv szerint az egyes termelőegységek mennyi villamos energiát értékesítenének és milyen áron. A közüzemi szektor végfelhasználóinak, illetve az összes végfelhasználónak a teljes fogyasztásával kapcsolatos korábbi adatok alapján becslést kell készíteni arról, hogy milyen a közüzemi szektor szükségleteinek kielégítése érdekében az MVM által igényelt villamos energia⁽¹⁰⁶⁾, valamint a nagykereskedelmi piacon az egyes időpontokban szolgáltatott teljes villamosenergia-mennyiség aránya a valódi forgatókönyv szerint.
- (460) A fenti arány felhasználásával kell becslést készíteni arról, hogy az alternatív forgatókönyv szerint az egyes termelők az egyes időpontokban mekkora mennyiségű villamos energiát értékesítettek volna az MVM-nek. E becslések alapján fel kell mérni, hogy a vizsgált időszak egésze során mekkora lett volna az az összeg, amelyet az MVM az alternatív forgatókönyv szerint fizetett volna az egyes termelőknek a közüzemi szektor igényének kielégítése érdekében vásárolt energiáért⁽¹⁰⁷⁾.
- (461) A visszafizetendő összegre vonatkozó számítás utolsó lépésének figyelembe kell vennie, hogy a valódi forgatókönyvben a termelők nem feltétlenül az MVM-nek értékesítették a HTM-ek alapján működő erőműblokkok által termelt villamos energia egészét, hanem a le nem kötött kapacitásokat egyéb vevők számára történő értékesítésre használták fel. Minden egyes érintett erőműblokk esetében évenként kell kiszámítani a visszafizetendő támogatás összegét, annak alapján, hogy mekkora a különbség a valódi forgatókönyv szerint a HTM-ek keretében az MVM számára értékesített energiából származó bevétel⁽¹⁰⁸⁾ és azon összeg között, amelyet az MVM-nek – a fent kifejtett alapelveknek megfelelő számítások szerint – az alternatív forgatókönyv szerint kellett volna fizetnie.
- (462) A Bizottság azonban elismeri, hogy az alternatív forgatókönyv esetén az érintett termelők a valódi forgatókönyv szerintinél lehet, hogy magasabb árakon értékesítettek volna az MVM-től eltérő fogyasztók számára. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy az alternatív forgatókönyvben nem szerepelnek az MVM részére lekötött

⁽¹⁰⁵⁾ Amelyek a tényekkel ellentétes forgatókönyv esetén is hatályban maradtak volna.

⁽¹⁰⁶⁾ Ez a mennyiség megfelel a közüzemi szektor fogyasztói által ténylegesen elfogyasztott villamos energia, valamint az átviteli- és az elosztórendszerben keletkező veszteségek miatt igényelt további mennyiség összegével.

⁽¹⁰⁷⁾ 2004. május 1-je és a HTM-ek tényleges megszűnése között.

⁽¹⁰⁸⁾ E bevételeket az MVM által ténylegesen fizetett árak alapján kell kiszámítani. E számítások során a hatósági árat kell figyelembe venni arra az időszakra vonatkozóan, amikor a hatósági felülírták a HTM-ekben szereplő árképletet (2006. december 9. és 2007. december 31. között).

kapacitások, ami további lehetőségeket nyit meg a termelőknek, hogy az MVM-től eltérő fogyasztók számára értékesítsék az általuk megtermelt villamos energiát. Magyarország ennek megfelelően levonhatja a (461) preambulumbekezdéssel összhangban kiszámított összegekből az alternatív forgatókönyv szerint az MVM-től eltérő fogyasztóknak való értékesítésből befolyó, illetve a valódi forgatókönyv alapján az ilyen értékesítésekből ténylegesen befolyt bevételek közti különbséget, amennyiben e különbség pozitív.

- (463) A 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (2) bekezdése szerint a visszafizetési kamatot éves alapon kell kiszámítani.
- (464) Annak érdekében, hogy a Bizottság meg tudja vizsgálni a szimuláció pontosságát és megbízhatóságát, a magyar hatóságoknak részletes leírást kell adniuk a számításhoz alkalmazott módszerekről, továbbá a szimulációba bevitt adatokról.
- (465) A Bizottságnak tudomása van olyan megfelelő eszközről, amelyek alkalmasak a szimuláció elvégzésére. A Bizottság ilyen eszközt használt fel a villamosenergia-szektor ágazatvizsgálata keretében hat európai nagykereskedelmi piac struktúrájának és teljesítményének felmérése céljából⁽¹⁰⁹⁾. Számos villamosenergia-termelő és forgalmazó is használ ilyen eszközöket hosszú távú energiaár-előrejelezésekhez, erőforrás-tervezési vizsgálatokhoz, valamint a termelési kihasználtság optimalizálásához. Ezenfelül a Bizottság – a fent felvázoltak szerint – kész elfogadni bizonyos egyszerűsítéseket, különösen az óránkénti alapú szimuláció helyett reprezentatív időpontokból álló minták alkalmazását. Magyarország tehát – az EK-Szerződés 10. cikkében megállapított jóhiszemű együttműködés elvének megfelelően – ésszerű határidőn belül és a fenti alapelveknek megfelelően köteles elvégezni a szimulációt, és az említett szimuláció alapján kiszámítani a visszafizetendő támogatás összegét.

A határozat végrehajtása

- (466) Az Európai Bíróság álláspontjának megfelelően amennyiben egy tagállam előre nem látható vagy előre nem látott nehézségekkel, vagy a Bizottság által figyelmen kívül hagyott következményekkel szembesül, e problémákat – a megfelelő módosításokra vonatkozó javaslatokkal együtt – megfontolásra a Bizottság elé terjesztheti, amely ezeket értékeli. Ebben az esetben a Bizottság és a tagállam jóhiszeműen együttműködik a nehézségek megoldása érdekében, az EK-Szerződés rendelkezéseinek⁽¹¹⁰⁾ teljes körű betartásával.

⁽¹⁰⁹⁾ Az érintett tagállamok: Belgium, Franciaország, Németország, Olaszország, Hollandia, Spanyolország, valamint az Egyesült Királyság. Ezen országok nagykereskedelmi piacai a legnagyobbak között vannak Európában.

⁽¹¹⁰⁾ Lásd a C-94/87. sz. az Európai Közösség Bizottsága kontra Német Szövetségi Köztársaság ügyben hozott ítéletet (EBHT 1989., 175. o. 9. pont), valamint a C-348/93. sz. az Európai Közösségek Bizottsága kontra Olasz Köztársaság ügyben hozott ítéletet (EBHT 1995., 673. o. 17. pont).

- (467) A Bizottság ezért felkéri Magyarországot, hogy megfontolásra terjesszen a Bizottság elé minden olyan problémát, amellyel e határozat végrehajtása során szembesül.

8. KÖVETKEZTETÉS

- (468) A Bizottság megállapítja, hogy a HTM-ek az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti jogellenes állami támogatást nyújtanak a villamosenergia-termelőknek, mely állami támogatás összeegyeztethetetlen a közös piaccal.
- (469) Amint az a 7.3. pontban kifejtésre került, a HTM-ek állami támogatási elemét az MVM-nek azon vételi kötelezettsége képezi, amely értelmében köteles bizonyos kapacitást és bizonyos garantált minimális mennyiségű villamos energiát az állandó, a változó és a tőkeköltségeket fedező áron megvásárolni a termelő egységek élettartamának jelentős része során, ily módon garantálva a beruházások megtérülését.
- (470) Mivel ez az állami támogatás nem egyeztethető össze az EK-Szerződéssel, ezért azt meg kell szüntetni.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A Magyar Villamos Művek Rt., valamint a Budapesti Erőmű Rt., Dunamenti Erőmű Rt., Mátrai Erőmű Rt., AES-Tisza Erőmű Kft, Csepeli Áramtermelő Kft., Paksi Atomerőmű Rt. és a Pécsi Erőmű Rt. (az eredeti HTM aláírója és a Pannon Hőerőmű Rt, jogelődje) között⁽¹¹¹⁾ kötött hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodásokban meghatározott vételi kötelezettség az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatást tartalmaz a villamosenergia-termelőknek.

(2) Az 1. cikk (1) bekezdésében említett állami támogatás összeegyeztethetetlen a közös piaccal.

(3) Magyarország az e határozatról való értesítést követő hat hónapon belül megszünteti az (1) bekezdésben említett állami támogatás nyújtását.

2. cikk

(1) Magyarországnak a kedvezményezettekkel vissza kell fizetnie az 1. cikkben említett támogatást.

(2) A visszafizetendő támogatási összegeknek tartalmazniuk kell a kamatokat, a támogatásnak a kedvezményezett rendelkezésére bocsátásától a tényleges visszafizetés időpontjáig.

⁽¹¹¹⁾ A feltüntetett társasági formák a HTM aláírásokor alkalmazott neveket tükrözik.

(3) A kamatokat a 271/2008/EK bizottsági rendelettel⁽¹¹²⁾ módosított 794/2004/EK bizottsági rendelet⁽¹¹³⁾ V. fejezetével összhangban kamatos kamattal kell kiszámítani.

3. cikk

(1) Az e határozatról való értesítését követő két hónapon belül a Magyar Köztársaság tájékoztatja a Bizottságot a határozatnak való megfelelés érdekében már megtett és tervezett intézkedésekről és különösen a visszafizettetendő összeg megállapítása érdekében a nagykereskedelmi piac megfelelő szimulációjának elvégzése érdekében tett lépésekről, az alkalmazni kívánt módszerek részleteiről, és az előbbi célra használni kívánt adatok részletes leírásáról.

(2) A Magyar Köztársaság folyamatosan tájékoztatja a Bizottságot a jelen határozat végrehajtása érdekében hozott nemzeti intézkedésekről, amíg az 1. cikkben említett támogatás visszafizettetése be nem fejeződött. A Bizottság kérésére azonnal benyújtja a Bizottság részére az információkat azokra a tervezett és már elfogadott intézkedésekre vonatkozóan, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a jelen határozatnak megfeleljen. Részletes információkat biztosít a kedvezményezettekől már befolyt támogatási összegekre és a visszafizetési kamatokra vonatkozóan is.

4. cikk

(1) Magyarország a nagykereskedelmi villamosenergia-piac azon helyzetének megfelelő szimulációja segítségével számítja ki a visszafizettetendő támogatás pontos összegét, amely

akkor alakult volna ki, ha az 1. cikk (1) bekezdésében említett hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodások egyike sem lett volna hatályban 2004. május 1. óta.

(2) Magyarország az e határozatról való értesítést követő hat hónapon belül az (1) bekezdésben említett módszer alapján kiszámítja a visszafizettetendő összegeket, valamint a Bizottság elé terjeszt az említett szimulációra vonatkozó valamennyi releváns információt, különösen annak eredményeit, az alkalmazott módszerek részletes leírását, és a szimuláció elvégzéséhez használt adatokat.

5. cikk

Magyarország biztosítja, hogy az 1. cikkben említett támogatást a jelen határozatról való értesítésétől számított tíz hónapon belül visszafizetteti.

6. cikk

E határozat címzettje a Magyar Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2008. június 4-én.

a Bizottság részéről

Neelie KROES

a Bizottság tagja

⁽¹¹²⁾ HL L 82., 2008.3.25., 1. o.

⁽¹¹³⁾ HL L 140., 2004.4.30., 1. o.